

הסלם
המקדש

מוקדש לאללה יתברך

وقف لله تعالى

לא למכירה

لا يجرؤ بيعة

כפירוש הספר

שיעורים חשובים לאומת המוסלמים

شرح متن

الدروس المهمة لعامة الأمة

باللغة العبرية

כפירוש הספר

שיעורים חשובים לאומת המוסלמים

מאת שייח' אימאם: עבד אל עאזיז בן עבד אללה בן באז
אללה ירחם עליו (זצ"ל) וישכן אותו בגן עדן (נ"ע)

הספר נערך בידי שייח'! היית'ם בן מוחמד גמיל סרחאן
המורה במכון אל חארם במסגד הנביא לשעבר – הוא גם
המפקח של האתר (אל תאסיל אל עילמי – ההשתרשות
המדעית)

[alelmi.com-https://attasseel](https://attasseel.alelmi.com)

אללה יסלח לו ולהוריו ולאלה שעזרו לו בהוצאת ספר זה

מהדורה זו מוקדשת לאללה יתברך

ספר זה נדפס על חשבונה של פאטמה בת ג'ילאלי בן פריחה

שאללה ירחם עליה וישכן אותה בגן עדן

המהדורה הראשונה

כל הזכויות שמורות

לכל אלה שרוצים להדפיס או להעתיק את הספר ולהפיצו בחינם

אחרי קבלת אישור מהמחבר

נא להתקשר דרך כתובת המ"ל:

islamtorrent@gmail.com

משרד ההסברה

פירוש המבוא של המחבר

שייח 'אימאם : עבד אל עאזיז בן עבד אללה בן באז זצ"ל אמר:
בשם אללה הרחמן והרחום

התהילה לאללה ריבון העולמים והתוצאות הטובות הן לצדיקים השלום והברכה על עבדו ושליחו הנביא מוחמד ועל משפחתו וכל חבריו. ולעצם העניין...

אלו מילים מסכמות לציין ולהבהיר כמה דברים שהציבור צריך לדעתם על דת האיסלאם והנני מכנה ספר זה בשם : "שיעורים חשובים לאומת המוסלמים".

אני מתפלל לאללה שספר זה יועיל את המוסלמים ושאללה מקבל אותו ממני. אללה הוא אל נדיב.

עבד אל עאזיז בן עבד אללה בן באז

למה אנו לומדים את הספר "השיעורים החשובים"?

משום שהם שיעורים חשובים כפי שמתואר על ידי המחבר ז"ל וגם אנשי הדת המוסלמית המליצו על ספר זה.

ואם מישהו אמר: כן הספר הזה מועיל וחשוב רק לציבור הרחב אבל הנני שוחר מדע מתמחה בעל דרגה גבוהה מזו של הציבור הרחב! התשובה לכך היא: אז נשאל אותו על תוכנם של השיעורים הללו ואם הוא לא יודע אותם לעומקם אז הציבור הרחב בעל ידע רב יותר ממנו. וגם שוחר המדע צריך להיות צנוע ולא להיות יהיר כלפי הידע או הבקיאים בדת האיסלאם וגם שוחר המדע צריך לעקוב אחרי צעדיהם המבורכים של המלומדים והבקיאים המוסלמים.

ובספר "צחיח אל בוח'ארי" נזכר כי מג'אהד אמר "האדם הביישן או היהיר לא יוכל ללמוד מדע"

מה תוכנם של השיעורים החשובים?

- 1- שיטת הקדמונים הראשונים הטובים אודות הקוראן: מבחינת קריאת הקוראן שינון הקוראן בעל פה העמקת חקר הקוראן והעייון בו וביצוע חלקי הקוראן
- 2- הבהרת המונחים: האיסלאם – האמונה – הצדקה – איחוד האל – סוגי הכפירה באיסלאם.
- 3- התפילה באיסלאם.
- 4- וודואַ
- 5- הצטיינות בתכונות ובאופיים הטובים ולנהוג לפי המוסריים האיסלאמיים.
- 6- האזהרה מסכנת הכפירה באל וסוגי החטאים באיסלאם.
- 7- טהרת המת, התפילה עליו וקבורתו.

מדוע אנשי הדת המוסלמים מתחילים את יצירותיהם ב "הבְּסֻמְלָה"?

להתחיל בהבְּסֻמְלָה זה נחשב כאות ברכה וסימן לבשורות טובות.	לקיחת דוגמא ועקיבה אחרי הקדמונים הראשונים הטובים ז"ל.	לנהוג לפי החדית' של הנביא מוחמד " כל אדם שאינו מתחיל את דברו בהבְּסֻמְלָה עָרִי' הוא למרות שהחאדית' הזו בעל יחוס חלש.	חיקוי מלא לסגנון הנהוג בקוראן ולשיטת השליחים והנביאים
--	---	---	---

פירוש השיעור הראשון

פרשת הפתיחה וכמה פרשות קצרות אחרות

להלן פירוש לפרשת הפתיחה ופירוש ככל האפשר כמה מהפרשות הקצרות בהתחלה מפרשת הרעש עד פרשת בני האדם עם לימוד והוספת תיקונים אודות קריאת הקוראן ומתן פירוש והבהרות לדברים שכדאי להבינם.

הערה

כדאי לשנן – כפי שעשו הקדמונים הראשונים הטובים – בכל יום עשרה פסוקים עם קריאת הפירוש המלא של הפסוקים האלה מתוך ספר תפסיר קצר כמו למשל התפסיר של אבן סעדי ז"ל ולהשתען על אללה בכדי לנהוג לפי הוראותיו של הספר הזה.

מהו ספר התפסיר ששוחר המדע צריך להתחיל בו?

אנו ממליצים ששוחר המדע שיתחיל בספר התפסיר "הקלות הנדיב הרחמן בתפסיר דברי אללה הנדבן" מאת השייח': עבד אל רחמן בן נאצר אל סעדי שאללה ירחם עליו ויסלח לו.

למה הספר הזה דווקא?

מכיוון שהמחבר מתמקד ברעיון איחוד האל.	משום שספר זה מהווה כלי מעודד לביצוע ההוראות הקוראן בעזרת השם.	משום שהניסוחים והאמירות המובאים בו קלים וברורים לחלוטין וחד משמעיים.	מדובר בספר קצר שיהיה מתאים לקורא המתחיל.	אנשי הדת ממליצים על ספר זה ומתעניינים בו.
---------------------------------------	---	--	--	---

מה הם סוגיהם של בני האדם אודות הקוראן?

בני האדם מחולקים בהתייחסותם לקוראן לשניים שהם נחשבים לצדדים ואחד מתון ובאמצע:

אלוהים אמר: **וَأْمُرِ السَّلَامَةَ**: "אלהי, הנה עמי חשבו את הקוראן הזה הבל" ושליח אללה עליו תפילת אללה והשלום "ישנם מהשושלת שלי הזו" כלומר מיוצא חלציו או הצאצא שלו " בני אדם שקוראים את הקוראן ואינו אפילו עובר את גרונם (לא מפנימים את הקוראן) והורגים את המוסלמים ומתקרבים לאנשים המאמינים באליילים והם בעצם כופרים בעיקרי האיסלאם בדומה לחץ הנשלף והבורח מהיורים וההני נשבע שאם אתקל בחיי באנשים האלה אהרוג אותם כהריגת עם עאד".

**מבחרים אחד מהספר "הקלות הנדיב הרחמן בתפסיר
דברי אללה הנדבן" מאת השייח': עבד אל רחמן בן נאצר אל
סעדי ז"ל וכמה שאלות על הספר**

פירוש פרשת הפתיחה והיא פרשה ניתנה במכה:

"בְּשֵׁם אֱלֹהִים הֶרְחַמְן וְהֶרְחוּם (1) א הַתְּהִלָּה לְאֱלֹהִים רַבּוֹן
הַעוֹלָמִים (2) בְּהֶרְחַמְן וְהֶרְחוּם (3) ג אָדוֹן יוֹם הַדִּין (4) ד אוֹתָךְ נֶעֱבַד וּמִמָּךְ
נִבְקָשׁ עֲזָר (5) הַנְּחַנוּ בְּאֵרֶח מִיִּשְׂרָאֵל וְאֵרֶח אֱלֹהֵי אֲשֶׁר חֲנוּת אוֹתָם (6)
ז (אֲשֶׁר) לֹא הֶחְרוֹן עֲלֵיהֶם 3 וְלֹא (מִן) הַתּוֹעִים".

(1) כלומר: אתחיל את דבריי בכל שם משמותיו של אלוהים. משום שהביטוי "שם" הוא מילה בנפרד ובצורת הנסמך והיא מילה כוללת כל שמותיו של אללה. "אלהים": הוא האלוה שעובדים אותו והאל שכדאי ליחד אותו ולעבוד אך ורק אותו משום שהוא מצטיין בתכונות האלוהות האדירות והן: תכונות השלמות.

"הֶרְחַמְן וְהֶרְחוּם": אלה שני כינויים לאלוהים שופע הרחמים שהם מכילים בתוכם הכל וכוללים כל חי. ואלוהים ציווה להעניק את הרחמים לצדיקים הנוהים אחרי שליחיו ונביאיו ואללה מוענקים הרחמים המוחלטים ומי שעוקבים אחרי דרכם מקבלים חלקם מהרחמים האלה.

דע כי מבין הכללים המוסכמים והמקובלים בין קדמוני האומה האיסלאמית ומנהיגיה: האמונה בכינויו ותכונותיו של אלוהים. הם (הקדמונים) מאמינים למשל כי אלוהים הוא רחמן ורחום שופע הרחמים שהם אחד התארים של אלוהים שמעניק את רחמיו לאדם זה בא לידי ביטוי בטובות הרבות שהן נחשבות אחד הגילויים הרבים לרחמים של אלוהים. והדבר הזה בולט בשאר שמותיו וכינויו של אלוהים.

השם "יודע הכל" כלומר בעל ידע רב שהוא (אלוהים) יודע הכל. השם "כל-יכול" כלומר בעל יכולת עצומה והוא יכול לעשות הכל. (2) "הַתְּהִלָּה לְאֱלֹהִים": השבח לאל בזכות תכונות השלמות ובזכות מעשיו הכוללים את החסד והצדק לכן לא כל השבח בצורותיו השונות.

"רִבּוֹן הָעוֹלָמִים" ריבון: הוא בורא ומשגיח על כל העולמים – העולמים האלה כלום ובלי ערך בהשוואה לאללה – אלוהים הכפוף להם כל הכלים והאמצעים והשפיע עליהם חסדים גדולים שבעלדיהם בני האדם לא יוכלו לשרוד בנוסף לכך אף כי כל חסד שניטה להם מאלוהים יתברך הוא:

השגחת אלוהים על בוראיו נעשית בשתי רמות – רמת הכלל ורמת הייחוד:

הכלל: הוא בריאת אללה לכל הברואים וגם אללה יפרנס אותם וינחה אותם לכל טוב בחייהם כדי שישרדו בחיים האלה. הייחוד: כולל השגחת אלוהים על ידידיו המקורבים והוא ישגיח עליהם באמונה האמיתית והוא יצליח את דרכם אליו וידבר איתם והוא מטה את הצרות והמכשולים אשר מפרידים בין אלוהים לבינם. עיקר הייחוד הוא: השגחת אלוהים להצלחתם לכל טוב בחיים מצד אחד ולמנוע ולהדוף כל רע מצד שני. ואולי זוהי הסיבה האמיתית לעובדה כי רוב קריאות ותחנוני הנביאים כוללים את הביטוי "ריבון" וכל דרישותיהם של הנביאים מסווגים תחת השגחתו הייחודית של אלוהים לכן הפסוק "ריבון העולמים" מציין שאלוהים לבדו הוא השולט בברואיו שמביא להם חסדיו משום שהוא העשיר וכל בוראיו נזקקים אליו מכל הבחינות והצורות.

(4) "אָדוֹן יוֹם הַדִּין" האדון: זהו כינוי לכל שולט או מושל שרק בידידיו לומר תעשה ולא תעשה שהוא גומל ומעניש והוא לבד יכול לעשות בעבדיו בדרך ובצורות אשר יחפוץ. אלוהים ליווה את המילה "מלוכה" ל"יום הדין" והוא יום תחיית המתים. ביום זה בני אדם ייעשה להם חשבון מתון על הטובות והרעות שעשו משום שביום זה כל הברואים ייראו את השלמות המלוכה הצדק והחכמה של אלוהים והיעלמות את המלוכה של הברואים וביום זה יהיו המלכים והעבדים שווים כאחד. כולם כפופים לגדולתו ומצייתים לכוחו העצום ומייחלים לרחמיו וחוששים מעונשו ולכן יום הדין יחד בציון והובא דווקא בקוראן אחרת אללה הוא האדון של יום הדין והימים האחרים מלבדו.

(5) אלוהים אמר: " **אוֹתְךָ נַעֲבֹד וּמִמֶּךָ נִבְקֶשׁ עֵזְרִי**" כלומר אלוהים! אנו מייחדים רק אותך בעבודה ובהישענות והמושא כאן מוקדם לפני הנשוא למען ייחוד וההדגשה כלומר לאשר שני הדברים האלה (העבודה וההישענות) ולשלול את כל הדברים האחרים כאילו אלוהים מתכוון לומר: רק אליך ולא אל זולתך אנו מכוונים את עבודתנו ורק עליך ולא על זולתך אנו נשענים. וכאן העבודה הקדימה את ההישענות מתוך הקדמת הכללי על הפרטי ומעין העדפה לזכותו של אלוהים על פני זכותו של עבדו.

העבודה היא: "שם כללי לכל דבר מהמעשים והאמירות שנעשים בפשט ובדרש אשר אלוהים אוהב וחופץ" ואילו ההישענות היא: (ההישענות על אלוהים יתברך ועל יכולתו להביא את הטובות ולהדוף את הרעות דרך אמון בכוח אלוהים בקיום דבר זה).

עבודת אלוהים וההישענות עליו נחשבות לאמצעי היחדי לאושר הנצחי ולישועה מהרעות לכן אי אפשר לשרוד אלא אחרי קיום העבודה וההישענות על אלוהים. עבודת אלוהים נחשבת לעבודה מלאה ושלמה כאשר היא נעשית לפי הוראותיו של הנביא מוחמד עליו השלום והברכה וכאשר היא מכוונת אך ורק למען אלוהים ודרך שני הדברים הנ"ל מתגשמת העבודה האמיתית באלוהים. הסיבה להבאת ההישענות אחרי עבודת אלוהים ולהליווי הקיים ביניהן טמונה בעובדה כי העבד נזקק בכל המצוות שהוא מקיים להישענות על אלוהים יתברך הוא משום שאם אלוהים לא יושיע לעבדו אז העבד לא יוכל להגשים אשר יחפוץ מביצוע מצוות תעשה ולהתרחק מהדברים האסורים (מצוות אל תעשה) ואחר כך אלוהים אמר:

(6) "**הִנְחֵנוּ בְּאַרְחַ מִישָׁרִים**" כלומר הנחה הדריך והצליח אותנו לדרך הישר ולדרך הברורה המובילה אל נתיב אללה ואל הגן שלו דרך זו היא ידיעת האמת ולנהוג לפיה לכן אנו אומרים אלוהים תפנה אותנו לדרך הישר ותוביל אותנו לדרך הנכונה הזו. ההצלחה בדרך זו היא לאמתו של הדבר ההשתייכות לדת האיסלאם והכפירה בשאר הדתות. ההצלחה לדרך הנכונה כוללת את ההצלחה בכל העניינים האיסלאמיים הלכה למעשה. לכן הקריאה והתחנונים האלה נחשבים לאחת הקריאות הטובות והמועילות לעבד ולכן כדאי שכל מוסלמי יגיד את הקריאה הזו בכל כריעת ברך בתפילה משום שהאדם נזקק לדברים האלה. ודרך הישר היא:

(7) "ו: אֲרַח אֵלָה אֲשֶׁר חֲנוּת אֹתָם" מהנביאים והצדיקים והעדים והישרים.

"ז(אֲשֶׁר) לא": הדרך. "לא הִתְרוֹן עֲלֵיהֶם": אלה האנשים אשר ידעו את האמת וסטו ממנה כיהודים וכו"ב ולא דרכם של "הַתּוֹעִים": הם אלה אשר לא יודעים את האמת ופועלים בלי ידע ובתעתועים כנוצרים וכו"ב.

למרות שהפרשה הזו קצרה היא היא כוללת דברים רבים שלא קיימים בשאר פרשות הקוראן. הפרשה הזו כוללת בתוכה שלושה סוגים של איחוד האל: איחוד הריבונות וזה מתבטא בביטוי של הקוראן: "ריבון העולמים" – איחוד האלוהות: דרך יחוד העבודה והקדשתה אך ורק לאלוהים דבר שמוצא את ביטויו ב"אלוהים" ובפסוק " אֹתָךְ נַעֲבֹד וּמִמֶּךָ נִבְקֶשׁ עֲזָר" – איחוד הכינויים והתכונות של אלוהים דרך הוכחת תכונות השלמות לאלוהים יתברך שהוא יחד והקדיש לעצמו והן גם התכונות שהוכיח הנביא מוחמד עליו השלום והברכה את קיומן באלוהים בלי ביטול או ייצוג או דימוי. הביטוי "השבח" משמש כהוכחה לכך כמו שתיארנו לעיל. הפרשה הזו כוללת וודאות הנבואה של הנביא מוחמד: "הַנְּחִנּוּ בְּאֲרַח מִיִּשְׂרָאֵל" משום שדבר זה לא מתקיים ואסור בלי השליחות של הנביא מוחמד.

הוכחת הגמול על כל המעשים באמרו: "ג אָדוֹן יוֹם הַדִּין" והגמול ייעשה בצדק משום שהמילה "הדין" משמעותה הגמול בצדק. הפרשה גם כללה את הוכחת האמונה בגורל וכי העבד הוא פועל באופן חופשי מתוך בחירה חופשית בניגוד לטענת הקדריה (בעלי היכולת להחליט) והאמונה בגזרת הגורל.

הפרשה נחשבת לתגובה איתנה נגד האנשים התועים והסוטים מעקרונותיו של האיסלאם וזה מתגלה בפסוק: "הַנְּחִנּוּ בְּאֲרַח מִיִּשְׂרָאֵל" משום שאורח זה נחשב לידיעת האמת ולנהוג לפיה וכל אדם תועה או מחדש הוא סוטה מדרך זו.

והפרשה כוללת גם יחוד הדת לאלוהים יתברך מבחינת עבודת אלוהים וההישענות עליו וזה מתבטא גם בפסוק: "ד אֹתָךְ נַעֲבֹד וּמִמֶּךָ נִבְקֶשׁ עֲזָר" לכן הַתְּהַלֵּה לְאֱלֹהִים רַבּוֹן הָעוֹלָמִים.

פירוש הפסוק 255 (הכס)

"אֱלֹהִים אֵין אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֵיו הַחַי וְהַקַּיִם, לֹא תִאֲחַזְנוּ שָׁנָה וְלֹא תִנּוּמָה. לֹא כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ. מִי הוּא אֲשֶׁר יִפְגִּיעַ (לְאִישׁ) לִפְנֵי אִם לֹא בְרָצוֹנוֹ, יַדַּע אֶת אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם וְלֹא יִשְׁיִגוּ מְאוּמָה מִדַּעְתּוֹ כִּי אִם כְּחֻפְצוֹ. כִּסְאוֹ מְלֵא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְלֹא תִכְבַּד עָלָיו שְׁמִירְתָם וְהוּא הָעֲלִיּוֹן וְהָאֲדִיר(255)"

(255) הנביא מוחמד עליו השלום והברכה ציין כי הפסוק הזה נחשב לאחד הפסוקים הטובים מבין פסוקי הקוראן. משום שהפסוק הזה כלול במשמעויות איחוד האלוהים וציון גדולתו ותכונותיו הרבות של הבורא יתברך הוא. בפסוק נזכר כי "אֱלֹהִים" הוא ביטוי כולל כל משמעויות האלוהות ואף אל אינו כדאי לאלוהות או לעבודה אלא אלוהים זאת משום שאלוהות ועבודת זולתו מבוטלת היא.

"הַחַי": שטמונות בו כל צורות החיים שכוללות: השמיעה הראייה היכולת והרצון וכו"ב כל אלה מתכונותיו של אלוהים וכמו כן אלוהים הוא: "הַקַּיִם" שכל תכונות המעשים והקיום כלולות בו משום שהוא הקיים שקם לבדו בלי להיזדקק לאחד מברואיו והוא לבדו יצר והמציא כל הישיות ונתן לברואיו כל האמצעים שלהם נזקקים כדי לשרוד. ומבין תכונות הנצחיות והעצמאות של אלוהים הן: "לֹא תִאֲחַזְנוּ שָׁנָה" כלומר נמנום. "וְלֹא תִנּוּמָה" משום שהשינה והתנומה הן אופי לברוא החלש הרפה וחסר הכוח ואלה תכונות מנוגדות לתכונות הגדולה ההוד והתהילה של אלוהים שציין כי הוא אדון כל הברואים בשמיים ובארץ ורובם ככולם עבדי אלוהים ולא גדולים מזה.

"כָּל מֵאֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא אֶל אֱלֹהִים כְּעֶבֶד" אז הוא האדון והבורא לכל הברואים והוא מצטיין בתכונות המלוכה השלטון והשררה. ומצורות מלכותו השלמה כי אלוהים לא מפגיע אף אחד "מי הוא אֲשֶׁר יִפְגִיעַ (לְאִישׁ) לְפָנָיו" אלא דרך אמרו "אִם לֹא בְרָצוֹנוֹ" לכן כל העשירים ומליצי היושר הם עבדים של אלוהים הם לא יכולים לעשות המלצה אלא אם אלוהים ירשה בכך "אָמַר: לְהַפְגִיעַ תְּפִלָּה לְאֱלֹהִים הוּא כָּלוּ. לוֹ מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְאֵלָיו תּוֹשְׁבוּ" ואללה אינו מרשה לאף אחד שישתדל כי אם למען זה אשר יתרצה לו ואללה לא יתרצה אלא באיחודו והעקיבה אחרי שליחיו לכן כל אדם שהוא סוטה מהדרך הזו ולא מצטיין בתכונות האלו אין לו חלק בהשתדלות אלוהים. ואחר כך התיחס אלוהים לידעו רחב היריעה וכי הוא יודע את כל הדברים הקיימים בידי כל הברואים שאין להם סוף. "וְאֵת אֲשֶׁר אֶחְרִיָּהֶם": מהדברים שאירעו בעבר שאין להם סוף או קץ. דבר מזערי או מאומה לא ייסתרו ממנו. "יּוֹם בּוֹ יֵצְאוּ לֹא יִסְתֵּר מֵאֱלֹהִים מְאוּמָה מֵהֶם" כל בני האדם לא יוכלו להכיל או לדעת מאומה ממלוא הדעת של אלוהים. "כִּי אִם כְּחֶפְצוֹ" והם הדברים שאלוהים יידע אותם עליהם מדברי ההלכה והגורל וכל זה אינו אלא חלק מזערי מידעי הבורא ומדעו כמו שהוזכר בלשון השליחים והמלאכים שהם הברואים היודעים יותר מהאחרים את אלוהים: "וַיֹּאמְרוּ: "חֲלִילָה לָךְ [16](#) אֵין אֶתְנוּ יוֹדֵעַ זֹלָתִי אֲשֶׁר לְמִדְתָּנוּ, הֵן אַתָּה הַיּוֹדֵעַ וְהַחֲכָם".

אלוהים גם התיחס לגדולתו ולהוד שלו וכי הכס שלו מילא את השמיים ואת הארץ וכי הוא שמר אותן ושמר את מי שנמצא בהן מהעולמים והסיבות והסדר שהכשירם אלוהים לכל ברואיו ולמרות זאת שמירתם לא תכבד עליו בגלל גדולתו ויכולתו וחכמה הגדולה המתבטאת בדינים שלו. "וְהוּא הָעֲלִיּוֹן" בעצמו על כל ברואיו והוא גם העליון בתכונות האדירות. הוא העליון אשר ניצח את הברואים וכל הישיות התקרבו אליו וכל הקשיים והמכשולים נכנעים לו וכל הנפשות צייתנות לו.

"וְהָאֲדִיר" כלומר שכל תכונות הגדולה והשררה וההוד התפארה כלולים בתוכו.

הלבבות מחבבים את אלוהים והנפשות מגדילות ומהללות אותו כל הידענים יודע היטב כי הגדולה של כל דבר אשר הוא אינה אלא מאומה שאין לה ערך בהשוואה לגדולה של אלוהים העליון והאדיר.

זהו פסוק שכולל בתוכו כל המשמעויות האדירות לכן כדאי שפסוק זה יהיה אחד הפסוקים המרשימים ביותר בקוראן וכל אדם יקרא את הפסוק הזה לעמקו בעיון רב ובהבנה מלאה בטח לבו יתמלא באמון ובידיעה ובאמונה ויהיה לבו שמור ומוגן מתחבולות ורעות השטן.

פירוש פְּרִשְׁת הָרַעֵשׁ וְהִיא פֶּרֶשָׁה נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הֶרְחַמְן וְהֶרְחֹם

"א כְּאֲשֶׁר תִּרְעֵשׁ הָאֶרֶץ אֶת רַעֲשָׁהּ: ב וְהוֹצִיָּאָה הָאֶרֶץ אֶת נֹטְלֵי מִשְׁאֵיהָ: ג וְאָמַר הָאָדָם: "מַה לָּהּ?" ד בַּיּוֹם הַהוּא תִסְפָּר דְּבָרָהּ: ה כִּי אֶלֶהֶיךָ הַעִיר אוֹתָהּ: ו בַּיּוֹם הַהוּא יוֹפִיעוּ בְנֵי-הָאָדָם מִחֻלְקוֹת מִחֻלְקוֹת, לְמַעַן יֵרְאוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם: ז וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה (גַם) כְּמִשְׁקַל הַנְּמֹלָה טוֹב, יֵרָאָנוּ: ח וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה (גַם) כְּמִשְׁקַל הַנְּמֹלָה רָע, יֵרָאָנוּ."

1-2 אלוהים יתרומם הוא מציין את המצב הקיים ביום הדין ומציין גם כי הארץ תרעש ותרעוד ותזדעזע עד שכל הבניינים והמקומות יפלו וההרים יכתשו עד קל והגבעות ייהרסו אלהים יפזר את הגבעות האלה וישימן למישור; ללא לראות בהן גבוה או שפל.

וְהוֹצִיָּאָה הָאֶרֶץ אֶת נֹטְלֵי מִשְׁאֵיהָ: כלומר הארץ הוציאה כל הטמונים בתוכה כולל המתים ומטמוניה של הארץ.

3- ג וְאָמַר הָאָדָם: כלומר האדם אמר את זה כשראה את הדבר הנורא שקרה לארץ (והוא מתפלא ממה שהוא רואה): "מַה לָּהּ?" כלומר מה הדבר שלו נחשפה הארץ?

4-5 ד בַּיּוֹם הַהוּא תִסְפָּר: הכוונה כאן לארץ. דְּבָרָהּ: כלומר הארץ הינה עדה על מעשיהם הטובים והרעים של האנשים.

ובין היתר הארץ נחשבת לאחד הדברים העדים שהיא בעצם

דה על מעשיהם של העבדים, וכך כי "כִּי אֱלֹהֶיךָ הֵעִיר אוֹתָהּ
" כי אלוהים ציווה אותה שתספר מה שקרה על פניה אינה
ממרה את פי ד', כי אם סרה למשמעתו.
6- "בַּיּוֹם הַהוּא יוֹפִיעוּ בְּנֵי-הָאָדָם" בגלל המצב הנורא הקיים יום
הדין (כאשר אלהים שופט ביניהם).
" מִחֻלְקוֹת מִחֻלְקוֹת": כלומר קבוצות שונות. " לְמַעַן יֵרְאוּ אֶת
מַעֲשֵׂיהֶם" את המעשים הטובים והרעים שלהם יראם אלוהים
ואלוהים יראה להם גמולם במלואו.
7-8 "וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה (גַם) כְּמִשְׁקַל הַנֶּמְלָה טוֹב, יֵרָאֵנוּ: ח וְכָל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה (גַם) כְּמִשְׁקַל הַנֶּמְלָה רָע, יֵרָאֵנוּ" וזה דבר כללי שכולל את
הטוב ואת הרע כאחד משום שכשהאדם רואה את משקל הנמלה
שהוא נחשב דבר קטון ומזערי דבר שגורם לאדם להתבונן לדברים
היותר גדולים מהדבר המזערי הזה. אלהים יתברך הוא אמר:
"בַּיּוֹם הַהוּא יִמְצָא הָאָדָם אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּבְקֹשׁ נַחַל אֵיטָן בֵּינוֹ
וּבֵין הָרַע אֲשֶׁר עָשָׂה," "כל אשר עשו ימצאו בו" בפסוק הזה מעודד
אלוהים את בני האדם לעשות את הטוב אפילו אם בחלק קטנטן
מחד גיסא ומפחיד אותם מלעשות את הרע כי אם מדובר בחטא
קל.

פירוש פרשת הסוסים הקלים והיא פרשה ניתנה במכה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחוּם

א נִשְׁבַּעְתִּי בְּסוּסֵים הַקְּלִים בְּנִשְׁמָם וּבְשִׁאֲפָם: בּוֹבֵק וְדָחִים אֲשֶׁ
בְּדָהָרִים: גּוֹבְפוֹרְצִים בְּאֵיב בְּתַקְפָּם בְּבִקְרָ: ד וַיַּעֲלוּ בּוֹ
אֶבֶק: הוֹיִבְקֵעוּ בּוֹ בְּתוֹךְ גְּדוּד: וְאֶכֶן הָאָדָם כְּפוּי-טוֹבָה
לְאֱלֹהֵיוֹ: ז וְאֶכֶן הוּא עֲצָמוֹ יַעֲדֵל עַל זֹאת: ח וְאֶכֶן לְאֶהְבֵּת-הַטּוֹב הוּא
יָרַב: ט הָאֵם לֹא יָדַע, כִּי כְּאֲשֶׁר יָקוּם כָּל אֲשֶׁר בְּקִבְרוֹת: י וְהוֹצֵא
לְאוֹר כָּל אֲשֶׁר בְּחַזוֹת: יא כִּי אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא יַדַּע יָדוּעַ אוֹתָם"

אלהים יתברך ויתנשא הוא נשבע בסוסים הקלים משום

שטמונים בסוסים האלה אותות אלהים הגלויים כשמש וטובות אלהים שידועות לכל יצירותיו. אלהים גם ייחד דווקא את הסוסים הקלים ובחר אותם לשבועה מבין שאר החיות. ובכך אלהים אמר: 1- "נִשְׁבַּעְתִּי בְּסוּסִים הַקְּלִים בְּנִשְׁמָם וּבְשֶׁאֶפֶם" כלומר הסוסים בעלי קפיצות חזקות שבוקע מתוך הגרון שלהם קול שהוא בעצם קול נשמתם של הסוסים כאשר הם קופצים.

2- "בּוֹבֵקֹדְחִים" כלומר הסוסים משתמשים בפרסות שלהם כדי לדרוך על האבנים.

" אֵשׁ בְּדֶהָרָם " כלומר האש קדחה בגלל חוזק הפרסות של הסוסים ובגלל חוזק הסוסים המתבטא בקפיצות שלהם.

3- "גּוֹבְפוֹרְצִים בְּאוֹיֵב בְּתִקְפָם" כלומר התוקפים באוייבים. "בְּבִקְר": משום שברוב המקרים המתקפות מתפרצות בשעות הבוקר.

4- 5 "וַיַּעֲלוּ בו" באמצעות הקפיצות של הסוסים. " אֲבִק " כלומר עפר. "הַיִּבְקָעוּ בו": על ידי הדהירה על הסוסים. " בְּתוֹךְ גְּדוּד " כלומר הסוסים היו בין כל האוייבים שבהם הסוסים תקפו.

6- צורת השבועה הקיימת בפסוק : "וְאֵין הָאָדָם כְּפִי-טוֹבָה לְאֱלֹהִיו" כלומר לאדם כפיות טובה כלפי הטובות שמוענקות לו על ידי אלהים משום שתכונות האדם ואופיו אינם מאפשרים למלא כל המחויבות והזכויות המוטלות על כתפיו של האדם (העבד) אלא האדם מתאפיין בעצלות ובהתרחקות מלמלא את זכויות אלוהים עליו שנראות בהון ובבריאות הניתנים לו על ידי אלוהים. ישנם אנשים מעטים שאלהים נח אותם ללכת בדרך הטוב בלי להיכלל בקבוצת האנשים שאינם מכירים בטובות אלהים עליהם ולהכיר בזכויות אלהים.

7- " וְאֵין הוּא עֲצָמוּ יְעִיד עַל זֹאת " כלומר האדם יודע היטב ומכיר בתכונות הלא טובות שיש לו כמו כפיות הטובה והמניעה.

הוא מכיר בזאת משום שזה דבר גלוי וברור וגם ישנה אפשרות

אפשרות שהכינוי הקיים במילה (إنه) חוזר על אלהים יתברך הוא: כלומר העבד כפוי טובה לאלהיו שהוא יודע ועד לכפיות הטובה של עבדו ולכן משפט זה מפנים איום ואזהרה לכל אדם כפוי טובה שהוא יודע שאלהיו עד לכפיות טובה זו.

8- " **וְאֵין ... הוּא** " : כלומר האדם. "**לְאֵהֲבַת-הַטּוֹב**" : כלומר ההון. "**הוּא יֵרֵב**" כלומר אוהב מאוד את ההון דבר שהביא אותו להכחיש ולשכוח את הזכויות שעליו למלא והוא העדיף ללכת אחרי שרירות לבו הרע על פני שביעת רצון אלהיו משום שהוא הגביל את מוקד התעניינותו והתעניין לספק בקשותיו בעולם הזה והתעלם מיום הדין.

9-10 ולכן אלהים אמר כדי להפחיד בני האדם מיום המועד: "**הֲאִם לֹא יָדַע**", כלומר הלא ידע אדם זה שמוליך שולל? ", **כִּי כֹאֲשֶׁר יָקוּם כָּל אֲשֶׁר בְּקִבְרוֹת**" כלומר כאשר אלוהים מוציא את כל המתים מהקברות כדי לקבץ אותם ולהחיות אותם. "**וְהוֹצֵא לְאוֹר כָּל אֲשֶׁר בְּחַזוֹת**" כלומר נגלה והופיע כל מה שנסתר בחזות גם הטוב וגם הרע. הסוד הפך לדבר גלוי ומה שנמצא בפנים הופיע ונגלה וכל המעשים נגלו על פני הברואים.

11- "**כִּי אֱלֹהֵיהֶם בְּיוֹם הוּא יָדַע יְדוּעֵ אוֹתָם**:" כלומר יודע ומודע לכל מעשי בני האדם הגלויים או שנעשו בסתר ואלהים יגמול אותם על מעשיהם האלה. אלהים אמר שהוא יודע הכל ביום התקומה דווקא למרות שהוא יודע הכל בכל הזמנים ובכל הימים משום שהכוונה כאן שאלהים גומל על המעשים שנעשו על ידי העבד ואלהים יודע כולם.

פירוש פְּרִשְׁת הַדּוֹפְקָת וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה וּפְסוּקֵיהָ שְׁמוֹנָה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֶן וְהַרְחִיב

א הַדּוֹפְקָת. מֵה הִיא הַדּוֹפְקָת?: ב וְיֵמָּה יוֹרֵךְ דַּעַת מֵה הִיא הַדּוֹפְקָת?: ג יוֹם בּוֹ יֵהִי בְּנֵי-הָאָדָם כְּרֵמֶשׂ הַנְּפוֹץ ד וְהִיוּ הַהָרִים כְּצֶמֶר הַמְּגוֹן: הוּא וְהִיא זֶה אֲשֶׁר יִכְבְּדוּ מֵאֲזִינוּ הוּא (יְתַעַבֵּג)

בְּחַיִּים רְצוּיִים (לו): וְאֵךְ אֲשֶׁר יִקְלוּ מֵאֲזַנּוֹ: תִּשְׁכַּל אִמּוֹ וַיְמַה
 יוֹרֵךְ דַּעַת מַה הִיא?: ח אֲשֶׁר צוֹרְבֵת:

1-3 "הַדּוֹפְקֵת": אחד שמותיו הרבים של יום הדין והסיבה לכינוי זה נובע מהעובדה כי יום הדין דופק ומכה את בני האדם ומפריע להם ומבהיל אותם בבהלות נוראות ולכן אלהים שם דגש על יום זה על ידי החזרה על הביטוי "דופקת" וזה בא לידי ביטוי בשלושת הפסוקים: "הַדּוֹפְקֵת. מַה הִיא הַדּוֹפְקֵת?: ב וַיְמַה יוֹרֵךְ דַּעַת מַה הִיא הַדּוֹפְקֵת?: "

4- "יוֹם בוּ יְהִי בְּנֵי-הָאָדָם" מרוב הפחד האימה והבהלות שהם מרגישים.

"כְּרִמְשׁ הַנְּפוּץ": כחגבים הפורשים את כנפיהם שמתנועעים ביחד ולא יודעים לאן ללכת. למשל אם האש הוצתה הם פונים לקראתה משום שאינם מבינים עד כמה האש מסכנת אותם וככה בני האדם בעלי השכל דומים לחגבים האלה.

5- וההרים הקשים הופכים לדבר דומה ל: "כְּצֶמֶר הַמְּגֹן" כלומר כצמר פרוש שהפך למשהו מתפורר וקרוע למדי שהרוח הקלה מעיפה אותו בקלות רבה וזה דומה לאמרו של אלהים יתנשא הוא: "וְרֵאִיתָ אֶת הַהָרִים תִּחְשַׁב, כִּי סִמְרוּ, וְהֵם יִחְלְפוּ כַחֲלָף הָעֵנָבִים." ואחר כך ההרים נעשים לאבק פורח שלא נשאר בהם כלום וביום הדין מוצבים מאזני הצדק ובני האדם יחולקו לשתי קבוצות: אנשים מאושרים ואחרים אומללים.

6-7 "הַאֲוֵלָם זֶה אֲשֶׁר יִכְבְּדוּ מֵאֲזַנּוֹ" כלומר כף המעשים הטובים מכריעים את המעשים הרעים וגוברים עליהם. "הוא (יִתְעַנֵּג) בְּחַיִּים רְצוּיִים (לו)": כלומר בגן עדן.

8-11 "וְאֵךְ אֲשֶׁר יִקְלוּ מֵאֲזַנּוֹ" כלומר מעשיו הטובים אינם מכריעים את מעשיו הרעים.

"תִּשְׁכַּל אִמּוֹ": כלומר הוא ידור בגיהנום ואחד התארים של גיהנום הוא (الهاوية – הנזכרת בפסוק זה) או התהום. גיהנום ילווה את האדם כאמו. כנזכר בפסוק "כי עונשו כבד מנשוא"

ויש הסבורים כי: המילה "אמו" בפסוק הזה מציינת כי שורש ראשו של העבד שקועה בגיהנום כלומר האדם הזה יושלך אל אש גיהנום על ראשו.
"וַיִּמָּה יוֹרֵךְ דַּעַת מַה הַיָּא?": צורת השאלה הזו מציינת עד כמה אש גיהנום נוראה וגדולה ואחר כך אלהים פירש למה הכוונה מאחורי צורת השאלה זו באמרו: "אֵשׁ צוֹרְבֵת": כלומר אש חמה מאוד. החום של אש גיהנום גובר על האש שבחיים פי 70 אנו משוועים בעזרת אלהים מאש גיהנום.

פירוש פְּרִשְׁת הַתְּאֹה לְהַרְבוֹת וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֹם

"א שְׁעִשְׂעָה אֶתְכֶם הֵהֱתַחְרוֹת לְהַרְבוֹת (כְּבוֹדְכֶם): בַּעַד רִדְתְּכֶם קִבְּרָ: ג לֹא וְלֹא, לְאַחַרְוֹנָה תִּדְעוּ: ד וְשׁוֹב פְּעַם לֹא וְלֹא, לְאַחַרְוֹנָה תִּדְעוּ: ה לֹא וְלֹא, לוּ יִדְעַתֶּם הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה: ו רְאֵה תִּרְאוּ שְׂאוּל: ז וְשׁוֹב פְּעַם, רְאֵה תִּרְאוּהָ בְּעֵין הַבְּרוּרָה: ח וְאֵז יִשְׁאַלוּ אֶתְכֶם חֲשָׁבוֹן עַל דְּבַר הַתְּעַנּוּגוֹת"

1- אלוהים יתברך ויתנשא הוא גוער בעבדיו שהתאוהו להרבות הון וילדים הסיתה אותם מן עבודת אלהים שבגללה נבראו. אלהים גם קורא לעבדיו שהם יידעו את אלהים ויחזרו אליו ויאהבו אותו מעל כל הדברים האחרים שבחיים לכן אמר אלהים:
"שְׁעִשְׂעָה אֶתְכֶם" כלומר הסיתה אתכם מהדברים הנ"ל.
"הֵהֱתַחְרוֹת לְהַרְבוֹת"

אלוהים לא ציין את הדברים שבני האדם מתחרים להרבות אותם כדי לברר שזה דבר כללי שכולל כל דבר שאפשר להרבות אותו כמו להרבות בילדים הון חיילים משרדים או בעושר וכו"ב אז הביטוי "ההתחרות להרבות" מרמז את כל הדברים שבני האדם רוצים להרבות את תענוגי החיים בלי לבקש לחלות את פני אלוהים.

2- בני האדם ממשיכים להסיח את דעתם ולהשתעשע.
 "עַד רִדְתֶּם קֶבֶר" ואז ידעתם וגילתם הכל אבל עכשיו אתם לא יכולים לעשות כלום. והפסוק "עַד רִדְתֶּם קֶבֶר" מציין כי המצר הוא נחלה שרירה וקיימת והמצר הזה נחשב למעבר לנחלת העולם הבא ולכן אלהים השתמש במילה (زرتم - מבקרים) ולא שוהים או חיים והכוונה כאן שיש תחייה ותקומה וגמול על מעשיו של העבד והתהליך הזה יקרה בעולם נצחי מתמיד עדי עד.
 3-6 ולכן אלהים הזהיר אותם באמרו: "לֹא וְלֹא, לְאַחֲרוֹנָה תִּדְעוּ: ד וְשׁוֹב פְּעַם לֹא וְלֹא, לְאַחֲרוֹנָה תִּדְעוּ: ה לֹא וְלֹא, לוֹ יִדְעֶתֶם הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה:" כלומר לו אתם יודעים היטב את הדברים שלפניכם עד כדי שידיעתם תגע בלבכם לא הייתה התאוה להרבות מסיחה את דעתכם מן הדת ומן האמונה ואז הייתם ממהרים לעשות מעשים טובים אבל אי ידיעתכם לאמת הביא אתכם להגיע למצבכם הנוכחי. "רְאֵה תִּרְאוּ שְׂאוֹל" כלומר אתם תראו את אש השאול שאלהים הכין לכופרים.
 7- "וְשׁוֹב פְּעַם, רְאֵה תִּרְאוּהָ בְּעֵין הַבְּרוּרָה": כלומר אתם תראו כל זה במו עיניכם (ראייה חזותית) כמו שנזכר בפסוק: "וְרֹאוּ הַפּוֹשְׁעִים אֶת (גִּיהֵנִם) הָאֵשׁ, וְחִשְׁבוּ (בְּאֵמֶת), כִּי הֵם נוֹפְלִים בְּתוֹכָהּ, וְלֹא יִמָּצְאוּ מִמָּנָה מִפְּלֹט:".
 8- "וְאֵז יִשְׂאֲלוּ אֶתְכֶם חֲשָׁבוֹן עַל דְּבַר הַתְּעַנּוּגוֹת": כל אלה שנהנו מהטובות הללו בעולם הזה האם הם הודו לאלהים על הטובות האלה? האם מילאתם זכות אלהים בטובות האלה? האם אתם לא ניצלתם את הטובות האלה כדי להמרות את פי הרחמן? או חיי העולם הזה הדיחו אתכם ולא הכרתם טובתו של אלהים? ויגיד אפילו אולי השתמשתם בטובות האלה כדי להיות סוררים ולהמרות את אלהים לכן על זה אלהים ענש אתכם? אלהים יתנשא הוא אמר בפסוק אחר דומה: "ביום ההוא יוקרבו הבוגדים אל אש הגיהנם, ואלהים יאמר אליהם: הן השיבותי לכם את גמול מעשיכם הטובים בעודכם חיים בארץ, ותתענגו עליו; והיום הזה תוסרו ותשיגו כלימה על התנשאתם בארץ לבלי חק ועל עשותכם עול!"

**פירוש פְּרֶשֶׁת בֵּין-הָעֲרָבִים וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה
בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֶן וְהַרְחוּם**

"א נִשְׁבַּעְתִּי בְּבֵין-הָעֲרָבִים: ב אֵין הָאָדָם בְּתוֹךְ אַבְדּוֹן: ג בְּלַעְדִּי אֵלֶּה אֲשֶׁר הָאָמִינוּ וַיַּעֲשׂוּ הַיֵּשֶׁר וַיְצַוּ אִישׁ אֶת אָחִיו עַל הָאֵמֶת וַיְצַוּ אִישׁ אֶת אָחִיו עַל הַתּוֹחֶלֶת:"

1-3 אלוהים יתברך ויתנשא הוא נשבע בבין הערבים שהוא מהווה את היום ואת הלילה שבתוכם העבדים עושה את מעשיהם ופעולותיהם השונים. ואלוהים נשבע כי האדם לאבדון ילך. והאדם ההולך לאבדון או המפסיד הוא הניגוד לאדם המנצח. ויש כמה דרגות שונות ומשונות לאבדון. יש אבדון מוחלט שבו האדם מאבד את העולם הזה ואת העולם הבא ואז הוא לא מקבל את התענוגים ואת הגנים אלא נקבע בגיהנום. ויש אבדון חלקי שבו האדם מאבד כמה דברים ולכן אלהים בחר במילה כללית והיא האבדון שכל אדם סובל ממנו אלא האנשים המצטיינים בארבע תכונות והן:

- האמונה בכל הדברים שאלהים ציווה בהם. האמונה לא מתממשת ולא מתבצעת אלא מדעת משום שהאמונה מדעת נחשבת לחלק בלתי נפרד מהאמונה.

- המעשה הטוב: וזה דבר כללי שכולל בתוכו כמה המעשים הטובים הן הנעשים בסתר או בגלוי. וכל המעשים הטובים הקשורים במילוי זכויות אלהים וזכויות עבדיו הן הזכויות שחובה למלא אותן או הזכויות שרצוי לעשותן.

- הציווי על האמת שמתמלא על ידי האמונה והמעשה הטוב כלומר איש מעיר את אחיו ללכת בדרך האמת ומצווה איש את אחיו על האמת ומעורר רצונו וחשקו של אחיו ללכת בדרך האמת.

- הציווי על התוחלת: שהאדם צריך להתאפיין בעוז רוח ולהישמע לאלוהים והאדם גם יתרחק מלהפר את פקודת אלהים ויתאפק ויצטיין בסבלנות ובשביעות רצון על הצרות הנוראות שהוא עומד בפניה. ובכך שתי התכונות הראשונות העבד משלים את אמונתו עצמו ובשתי התכונות האחרונות משלים האדם את חסרון זולתו ועשיית ארבע התכונות האלה תבטיח ההתרחקות הגמורה לעבד מהאבדון ותבטיח לו גם זכייה כבירה מוחלטת.

פירוש פְּרִשְׁת מוֹצִיא-דָּבָה וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הֶרְחַמְן וְהֶרְחֹם

"א אוי לְכֹל מוֹצִיא דָּבָה וְהוֹלֵךְ רַכִּיל: ב אֲשֶׁר צָבַר הוֹן וַיִּמְנֶהוּ: ג יִחְשַׁב כִּי הוֹנוּ יִחְיֶהוּ נְצַח: ד לֹא וְלֹא הוֹטֵל יוֹטֵל לְתוֹךְ אֶלְחָטְמָה: ה וַיִּמָּה יוֹרֵךְ דְּעַת מָה הִיא אֶלְחָטְמָה?: וְאִשׁ אֱלֹהִים הַמְצָתָה: ז אֲשֶׁר תַּעֲלֶה עַל הַלְבָבוֹת: ח אֲכָן הִיא עֲלֵיהֶם כְּפוּיָה: ט עַל עַמּוּדִים רַחְבִּים".

(1) "אוי" כלומר אבוי והיא צורת איום נורא ועינוי רב. "לְכֹל מוֹצִיא דָּבָה וְהוֹלֵךְ רַכִּיל" כלומר אוי ואבוי לכל אדם מלעז את האנשים במעשיו וחורץ לשון; המלעז: הוא כל אדם שמגנה את מעשיהם של בני האדם ומשמיץ אותם במעשיו או באמירותיו ואילו הוֹלֵךְ רַכִּיל: הוא כל אדם מרכיל את בני האנשים בדיבורו.

2- מבין תכונות של האדם המלעז שהוא מתעניין אך ורק לצבור ממון ולספורו ולהיות גאה בממון הזה מבלי להוציא את הממון הזה למען אלהים ובדרך הטוב ומבלי לשמור על החובה לקרובי המשפחה וכו'.

3- "יִחְשַׁב" מתוך אי ידיעה. "כִּי הוֹנוּ יִחְיֶהוּ נְצַח": בעולם הזה לכן הוא השתדל והשקיע כל מאמציו להרבות את הונו והוא חושב שבזה יחיה ויגדל את גילו וחיוו בעולם מבלי לדעת שהקמצנות מקצר את החיים ומחריב את הבתים ואילו ההחסד מאריך את החיים.

4-7 "לֹא וְלֹא הוֹטֵל יוֹטֵל" כלומר יושלך. "לְתוֹךְ אֶלְחָטְמָה: ה וַיִּמָּה יוֹרֵךְ דְּעַת מָה הִיא אֶלְחָטְמָה?": כלומר יושלך לתוך המרסקת ובפסוק זה משתמשים במילה אֶלְחָטְמָה פעמיים במסגרת סימן קריאה כדי לעורר בהלה ופחד מהמרסקת הזו ואחר כך הוסברה המילה הזו: "וְאִשׁ אֱלֹהִים הַמְצָתָה": האש אשר הדלק לה הם האנשים והאבנים. "ז אֲשֶׁר" מעוצמת חמותה. "תַּעֲלֶה עַל הַלְבָבוֹת" כלומר אופפת את הלבבות על ידי הפריצה מהגופות לתוך הלבבות.

8- ובעוצמת האש המשתוללת הזו שהם סגורים בתוכה והתיאשו לצאת מן האש זו ולכן אלהים אמר "היא עליהם כְּפוֹיָה" כלומר עליהם סוגרת. "עַל עַמּוּדִים" כלומר כעמוד נמצא מאחורי הדלתות. "רַחֲבִים" כלומר האש הזו מתפרצת ללא סוף כדי שלא יוכלו לצאת ממנה. בדומה למה שנזכר בפרשה אחרת: "ובבקשם לצאת ממנה יודחו בה"; "אנו מבקשים מחסה באלהים מפני כך וגם מבקשים מאלהים סליחה והבריאות.

פירוש פְּרִשְׁת הַשְּׁנֵהב וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֵם

"א האם לא רְאִית אִיכָּה עֲשֵׂה אֱלֹהֶיךָ בְּבַעֲלֵי הַשְּׁנֵהב? ב האם לא שָׂת אֶת מְזַמְתֶּם שְׂוֹא? ג וַיִּשְׁלַח עֲלֵיהֶם עוֹף בְּהֵמוֹן רַב: ד יִירוּ בָהֶם אֲבְנֵי חֲמַר שְׂרוּף: ה יִשְׁתִּיתוּם כְּעֵלָה אֶכּוֹל (שְׂדוּף)".

1-5 כלומר הלא נגלו לך אותות אלהים ויכולותיו והרחמים שלו בעבדיו ונימוקי אחדותו וצדק נביאו מוחמד עליו התפילה והשלום כאשר ריבונך עולל לבעלי הפיל שזממו להרוס את המבנה הקדוש (הכעבה) ורצו להחריב את הכעבה ואז בעלי הפיל התכוננו לבצע את מטרתם והביאו איתם פילים כדי להרוס את הבניין הקדוש הזה. בעלי הפיל קיבצו קבוצות רבות מחבש ותימן. קבוצות שהערבים לא יכולים לספורן וכאשר בעלי הפיל התקרבו למכה - ובזמן זה לא היה לערבים צבא שיגן על העיר ולכן אנשי מכה יצאו ממכה מרוב הפחד מבעלי הפיל – אבל אלהים שילח מעל להקות ציפורים "אבאביל" כלומר ציפורים שונות ובמקומות שונים ומגוונים שנושאות איתן אבנים חמות והן מטילות על בעלי הפיל צרורות צרורות של אבני גוויל האבנים האלה הוטלו כל בעלי הפיל הן הקרוב או הרחוק עד שהושמדו ונעשו כמוץ נאכל ואז באמצעות היכולת הניסית של אללה להשמיד את קבוצות האנשים האלה והיה אללה למגן וחסות למאמינים והחזיר את בעלי הפיל מובסים.

סיפורם של בעלי הפיל נפוץ מאוד ואירע באותה השנה שבה נולד הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ואז הפך סיפור זה לחלק בלתי נפרד משליחות הנביא ואחת העדויות הגלויות לשליחות זו לכן השבח לאל תודה לו.

פירוש פרשת קריש והיא נתנה במכה

בשם אלהים הרחמן והרחום

"לאגדת קריש: ב אגדתם למסע החרף והקיץ: ג יעבדו נא את אלהי הבית הזה אשר זנם מרעב: ד וישת להם בטחון מפחד:"

1-4 רוב פרשני הקוראן אמרו כי צירוף היחס מתיחס לפרשה הקודמת לה כלומר "לפרשת השנהב" כלומר אנו (אללה) עשינו אשר מה שעשינו לבעלי הפיל לטובת בני שבט קורייש וכדי שיהיו בבטחה וכדי לשמור על הטובות שאותן אללה העריף על בני שבט זה. הסורה מתיחסת לשני המסעות אשר בני שבט קורייש נהגו לבצע בעונת החורף: מסע החורף מופנה לתימן ובעונת הקיץ: מסע הקיץ הופנה לסוריה למטרות מסחריות לכן אלהים השמיד כל מי שרצה לעולל באנשי קורייש גם אלהים העניק מקום נשגף לכעבה ולאנשי מכה בלבבות הערבים. עד שהערבים עצמו כיבדו את המסעות האלה ולא עמדו בפני המסעות של בני שבט קורייש ולכן אלהים ציווה על בני שבט קורייש להודות לו על כך, אלוהים אמר: "יעבדו נא את אלהי הבית הזה" כלומר שהם יאחדו את אלהים ויעבדו רק אותו "אשר זנם מרעב: ד וישת להם בטחון מפחד" חיי השפע והביטחון מכל פחד או סכנה הם מהטובות האדירות בעולם הזה שצריך להודות לאלהים עליהן. לכן השבח לך אלהים והתודה לך על החסדים נגלים ונסתרים שכבודך משפיע. אלהים צירף את המילה אלהים למילה הבית למען מתן כבוד לבית שהוא מצורף לשם אללה שהוא ריבון כל הדברים הנמצאים בעולם הזה.

פירוש פרשת המחסור והיא נתנה במכה בשם אלהים הרחמן והרחום

א מה תחשב לזה אשר יכחש בדין? ב הן הוא זה אשר ידחה מעל פניו את היתום: ג ולא יחרד להאכיל את העני: דאוי להם למתפללים. האשר הם בתפלתם מתרשלים: ואשר הם (עושים כן רק) לעיני בני-אדם: ז וימנעו (מאדם) את המחסור (אשר יחסר):"

1- אלהים אמר והוא גוער במי שאינו זהיר בחובותיו ואינו זהיר לחובותיו לעבדים חסרי הכל: "מה תחשב לזה אשר יכחש בדין?" כלומר האנשים שמכחישים קיומו של יום הדין ומכחישים את הגמול וגם אינם מאמינים באזהרות השליחים ושליחותם.

2- "הן הוא זה אשר ידחה מעל פניו את היתום" כלומר ידחוף אותו באכזריות ובחזקה ומסלק את היתום בלי לרחם עליו משום שהוא מקשה את לבבו בקשיחות. הוא אינו מייחל רחמיו של אללה ואינו חושש מעונשו.

3- "ולא יחרד" כלומר לא נחלץ להאכיל את זולתו. "להאכיל את העני" וקל וחומר שהוא בעצמו אינו מאכיל את האביון.

4-5 "דאוי להם למתפללים" כלומר אוי לאנשים ששומרים על קיום התפילה אבל "האשר הם בתפלתם מתרשלים" כלומר אינם נותנים את דעתם לתפילה ומתרשלים לקיים אותה במועד הקבוע ואינם מקפידים לקיים את עקרונות ויסודות התפילה מבלי לחשוב על אלהים בראש מעייניהם משום שהם לא קיימו את התפילה שהיא נחשבת מצווה יסודית וחשובה בדת. האדם המתרשלם ולא מקיים את התפילה הוא האדם שכדאי לנזוף בו ואילו לשכוח להסיח את הדעת -בלי כוונה- במהלך התפילה זה דבר שעשוי להתרחש וכל אדם עשוי ליפול בשכחה זו אפילו גם הנביא מוחמד עשוי ליפול בה.

ולכן אלהים תיאר סוג האנשים האלה שהם רק מתחזים ומתאפיינות בגסות רוח ואי – רחמים "אשר הם (עושים כן רק) לעיני בני-אדם" כלומר הם עושים את המעשים הטובים רק למען הראות לאנשים.

6-7 "וַיִּמְנְעוּ (מֵאֲדָם) אֶת הַמַּחְסוֹר (אֲשֶׁר יַחְסֹר)" כלומר מונעים כל סעד או כל דבר שלא יזיק להם אם הוא יחסור מהם כמו האגרטל הקערה הדלי הגרזן וכו"ב מהדברים שמקובל להעניק אותם לנזקקים. לכן האנשים האלה שהוזכרו בפסוק זה מונעים אפילו את הסעד. אז איך הם יתרמו בדבר יותר יקר מזה!?

הסורה הזו מתעניינת בעניין האכלת היתומים והאביונים ומהווה כעידוד ישיר לעשיית דבר זה. גם הסורה הזו מתיחסת להקפדה על קיום התפילה ומועודדת את המאמינים שלא יסיחו את דעתם מן התפילה גם בסורה הזו מתעניינים לעודד עשיית המעשים הטובים והענקת החפצים לנזקקים כמו הקערות האגרטלים הדלי הספרים וכו"ב משום שאללה נוזף באנשים שנמנעים מלהעניק את הדברים האלה לנזקקים ורק אללה יתברך הוא ידוע יודע את זה.

פירוש פְּרִשְׁת הַשְּׁפַע וְהיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֹם

"א אֲכַן אֲנַחְנוּ נִתְּנוּ לְךָ אֶת הַשְּׁפַע: הַתְּפִלָּל אֶפּוֹא לְאֱלֹהֶיךָ וְנָחַר (קָרְבָּנוֹת): אֲכַן שׁוֹטְמָךְ יְהִי עֲרִירִי"

1- _____ אלהים פונה אל הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ומברך אותו באמרו: "אֲכַן אֲנַחְנוּ נִתְּנוּ לְךָ אֶת הַשְּׁפַע" כלומר טובות מרובות וחסד בשפע שכוללים בין היתר את הטובות שאלהים מעניק לנביאו מוחמד עליו התפילה והשלום ביום הדין. ביום זה מעניק אלהים לנביא נהר בגן עדן. איגן הנהר אורכו מהלך חודש ימים ורוחבו מהלך הודש ימים. המים בנהר זה יותר לבנים לבנים יותר מהחלב ומתוקים יותר מהדבש. מספרם של הכלים בנהר זה שווה למספר כוכבי לכת השמש בשפעם ובבהירותם. כל אדם גומא מהמים של הנהר הזה לא יתאוה לשתות ולעולם לא יצמא עוד. כאשר אלהים ציין את הטובות שהעניק לנביא מוחמד ציווה אותו להודות לו על החסדים האלה לכן אלהים אמר בצורת הציווי:

"הַתְּפִלָּה אֶפֹּא לְאַלֹהֶיךָ וּנְחַר (קִרְבָּנוֹת)" אֱלֹהִים צִיֵּן בְּמִיּוּחַד אֶת שְׁתֵּי הָעֲבוֹדוֹת הָאֵלֶּה (הַתְּפִלָּה וְנַחֲרֵת הַקִּרְבָּנוֹת) מִמְשׁוֹם שְׁתֵּיהֶן נַחֲשָׁבוֹת לְעֲבוֹדוֹת הַיּוֹתֵר טוֹבוֹת מִבֵּין כָּל הָעֲבוֹדוֹת. הַתְּפִלָּה גּוֹרֵמֶת כְּנִיעַת הַלֵּב וְאַיִבְרֵי הַגּוּף לְאַלֵּלָה וְהַתְּפִלָּה נַחֲשָׁבֶת כְּנִקּוּדָה מֵרְכִזִּית שְׁמוֹבִילָה לְסוּגִים אַחֲרַיִם שֶׁל עֲבוֹדַת אֱלֹהִים וְגַם זְבִיחַת הַזֶּבֶח נַחֲשָׁבֶת כְּקִרְבָּנוֹת וְאַמְצֵעִי לְהַתְּקַרֵּב אֶל אֱלֹהִים עַל יְדֵי הָעֲנֻקָּה הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר שִׁישׁ לְאָדָם כְּמוֹ הַזְּבָחִים הַזֵּאת הַהוֹן עַל אֵף שֶׁהַנֶּפֶשׁ הָאֲנוּשִׁית נִהְיָה לְאַהֲבֹב אֶת הַהוֹן וְלֹא לְהוֹצִיא אוֹתוֹ לְנִזְקִים. " אֲכֵן שׁוֹטְמָךְ" כְּלוֹמֵר שׁוֹנֵאֵךְ אוֹ הַנּוֹזֵף בְּךָ הוּא " יְהִי עֲרִירִי" כְּלוֹמֵר כְּרוֹת מְלַעֲשׂוֹת כָּל מַעֲשֵׂה טוֹב וְלֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם זָכֵר אוֹ צִיֵּן וְאִילוֹ הַנְּבִיא מוֹחֲמֵד עֲלֵיו הַתְּפִלָּה וְהַשְּׁלוֹם הוּא הָאָדָם הַמוֹשֵׁלֵם שֶׁהוֹעֲנֵקָה לוֹ שְׁלֵמוֹת גְּמוּרָה שֶׁעֲשׂוּיָה לְהִינְתֵן לְאָדָם בְּרוּא. הַנְּבִיא מוֹחֲמֵד הוּא הָאָדָם שֶׁהוֹזְכָר שְׁמוֹ רַבּוֹת וְאַנְשִׁים רַבִּים וּמְרוֹבִים מֵאַמִּינִים בּוֹ וּבְשִׁלְחוֹתוֹ עֲלֵיו הַתְּפִלָּה וְהַשְּׁלוֹם.

פִּירוּשׁ פְּרֻשֵׁת הַכּוֹפְרִים וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֵם

א אָמַר: הוּי הַכּוֹפְרִים: ב לֹא אֶעֱבֹד אֶת אֲשֶׁר תַּעֲבֹדוּ: ג וְלֹא אֶתֶם עוֹבְדִים אֶת אֲשֶׁר אֶעֱבֹד: ד וְלֹא אֲנִי עוֹבֵד אֶת אֲשֶׁר עֲבַדְתֶּם: ה וְלֹא אֶתֶם עוֹבְדִים אֶת אֲשֶׁר אֶעֱבֹד: ו לָכֵן דַּתְּכֶם וְלִי דַתִּי:

1-6 כְּלוֹמֵר מוֹחֲמֵד! תְּגִיד לְכּוֹפְרִים בְּאוֹפֵן גְּלוּי וּמְפּוֹרֵשׁ " לֹא אֶעֱבֹד אֶת אֲשֶׁר תַּעֲבֹדוּ" כְּלוֹמֵר אֲנִי מִזְכָּה אֶת עֲצֵמִי מֵעֲבוֹדַת הָאֱלִילִים שֶׁהֵם עוֹבְדִים בְּמִקּוֹם אֱלֹהִים וְעוֹשִׂים אֶת זֶה בְּסִתֵּר אוֹ בְּגִלּוּי. " וְלֹא אֶתֶם עוֹבְדִים אֶת אֲשֶׁר אֶעֱבֹד" מְשׁוֹם שֶׁאַתֶּם לֹא מִיִּיחֻדִים אֶת הָעֲבוֹדָה שְׁלָכֶם לְאַלֵּהִים. עֲבוֹדַתְכֶם לְאַלֵּהִים הַכְּרוּכָה בְּכִפּוּרָה בּוֹ אֵינָה נַחֲשָׁבֶת עֲבוֹדָה. פְּסוּקַת זֶה נַחֲשָׁב כְּחִזְרָה עַל הַפְּסוּקַת הַקּוּדָם כְּדִי לְצִיֵּן שֶׁאַיִן אֶתֶם עוֹבְדִים אֶת אֱלֹהִים עֲבוֹדָה מִמְשִׁית וּשְׁנִית, פְּסוּקַת זֶה מְצִיֵּן תִּיאוֹר מְשׁוֹמֵשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין שְׁתֵּי סִיעוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשׁוֹנוֹת.

לכן אלהים הפריד בין שתי הסיעות באמרו: "לְכֶם דְּתִכֶם וְלִי דְתִי" פסוק דומה לחלוטין למה שנזכר על ידי אלהים בפרשה אחרת "אמור כל אדם פועל על פי דרכו" אתם אינכם מחויבים למעשי ואני איני מחויב למעשיכם.

פירוש פרשת התשועה והיא נתנה במכה

בשם אלהים הרחמן והרחום

א כְּאֲשֶׁר תָּבוֹא תְּשׁוּעַת אֱלֹהִים וְהִכְבוּשׁ: ב וְרָאִיתָ אֶת בְּנֵי-הָאָדָם נִכְנָסִים בְּדַת אֱלֹהִים מִחֲנוֹת: ג אַז סָפַר תְּהַלֵּל אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל לְסִלְיָתוֹ, כִּי הוּא מְקַבֵּל שְׁבִים"

1-3 הסורה המבורכת הזו כוללת בתוכה בשורה טובה וכוללת גם ציווי מיוחד לנביא מוחמד כשבשורה זו תתממש וגם ציון ואזכרה על הדברים שיקרו כתוצאה מהבשורה הזו. הבשורה היא ניצחון אלהים לשליחו מוחמד והניצחון וההכרעה במכה לצד כניסת בני האדם "בְּדַת אֱלֹהִים מִחֲנוֹת" ובכך אנשים רבים הפכו מהיותם אויבים לדת זו לתומכים בדת האיסלאם ושייכה לה. ואילו הציווי בפסוק הזה קרה לאחרי הניצחון וההכרעה במכה כשאלהים ציווה את שליחו להודות לו על הניצחון הזה ולבקש סליחתו ומחילתו ולשבח את אלהיו.

לגבי הציון או האזכרה: פרשה זו שתי אזכרות שונות: ציון שניצחון דת האיסלאם יימשך ויתרבה במיוחד כשהנביא מוחמד ימשיך להודות לאלהים ולשבח אותו. ולכן אלהים אומר "אם תכירו טובה ארבה להוסיף לכם" וזה בא לידי ביטוי בזמן הח'ליפים המונ'חים נכונה (ראשידון) ולאחר מכן באומה המוסלמית בכלל וניצחון אלהים מתמשך עד כדי כך שהאיסלאם התפרסם ושגשג והגיע לדרגות גבוהות ששאר הדתות לא הגיעו אליהן. ואנשים רבים בחרו להיכנס בדת האיסלאם ולא בשום דת אחרת עד שאומת המוסלמים הפרה את דבר אלהים וציוויו והם הועמדו במבחן אי ההסכמה על דבר אחד ואינם מאוחדים אלא מפוזרים קבוצות קבוצות.

לכן קרה אשר קרה ולמרות כל זה אלהים שמר לאלהים לדת זו מרוב רחמיו וחסדיו דברים רבים שלא יעלו בדמיוניכם או בראשכם.

הציון השני שהסורה הזו מבהירה כי מות שליחו של אלהים עליו השלום והתפילה קרב. וזה אומר שחיוו של הנביא מוחמד חיים מבורכים שאלהים נשבע בהם. מקובל יותר לבקש מחילתו של אלהים וסליחתו בסוף עבודות ה' והמעשים הטובים כמו התפילה והעלייה לרגל (החג) וכו"ב. אלהים ציווה את הנביא שיבקש מחילה וסליחה וישבח אותו דבר שמרמז כי מות הנביא מוחמד קרב לכן כדאי שהנביא יכין את עצמו ויתכונן לפגוש את אלהיו והנביא מוחמד עליו התפילה והשלום יבקש מחילת אלהיו וסליחתו בסוף חייו. הנביא מוחמד שמר לקרוא את הקוראן בקביעות והיה מרבה כשהוא כורע או משתחווה לומר: "ישתבח שמך הריבון שלנו אנו משבחים אותך ונא תסלח לי".

פירוש פְּרִשְׁת תְּכַרְתְּנָה וְהִיא נִתְּנָה בְּמַכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הָרַחֵמֵן וְהָרַחוּם

א תְּכַרְתְּנָה יְדֵי אָבִי-לֵהַב וְיִכְרַת: ב לֹא יוֹעִיל לוֹ הוֹנוּ וְכָל אֲשֶׁר
רָכַשׁ: ג צְלִי יְהִי לְאִשׁ בֵּת-לְהָבָה: ד וְאֲשֶׁתּוֹ נוֹשֵׂאת עֲצֵי
הַדֶּלֶק: ה בְּצִוְאַרְהָ חָבַל מְקַלְעֵת-סִיב עַץ-הַתְּמָר:

אבו להב הוא דודו של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום שהראה איבה והתנגדות מוחלטת למוחמד ופגע בו קשות. גם אבו להב לא מחזיק בדת מסוימת (עובד אלילים) ואינו מעריך שהנביא הוא קרוב המשפחה שלו לכן אלהים בפרשה זו מגנה בחריפות את אבו להב. כינוי הגנאי שהוענק לאבו להב בסורה הזו נחשב לאות קלון תמידי שיתמשך עד יום הדין. אלהים אמר:

- 1- "תְּכַרְתְּנָה יְדֵי אָבִי-לֵהַב" כלומר שיאבד אבו להב את ידיו ולאומלל יהיה. "וְיִכְרַת" כלומר שלא ירווח כלום ושיפסיד.
- 2- "לֹא יוֹעִיל לוֹ הוֹנוּ" כל ההון שהיה לו שהיה סיבה הניחה לו לעמוד במריים.

"יְכַל אֲשֶׁר רָכַשׁ" ההון הזה לא מנע מאומה מהעונש של אללה שחטף אבו להב.
3-5 "צְלִי יְהִי לְאִשׁ בֵּת-לְהָבָה" כלומר אש גיהנום הנוראה אופפת אותם מכל הצדדים הוא ו "וְאִשְׁתּוֹ נוֹשָׂאת עֲצֵי הַדֶּלֶק" אישה שפגעה בנביא מוחמד עליו התפילה והשלום בגסות רוח ובאופן אכזרי. היא ובעלה אבו להב עזרו זה לזה לפשוע ולהתנכל. היא זממה רעות לנביא מוחמד (היא זרקה את הענפים הקוצניים בדרכו של הנביא מוחמד) והיא משתדלת ועושה מיטב יכולתה כדי לפגוע בנביא מוחמד עליו התפילה והשלום. היא גם עמסה על גבה מלוא משאה אופן כזה מהווה אופן מטאפורי כאילו היא דומה למי שנושא עצי דקל על גבו והיא הכינה לעצמה ותולה בצווארה חבל "מְקַלְעֵת-סִיב" כלומר חבל מהסיבים או אולי הכוונה בפסוק הזה שהיא נושאת באש גיהנום עצי דקל ושמה אותם על בעלה בזמן שהיא תולה בצווארה חבל סיבים.
על כל הפנים סורה זו מכילה אות בהירה שמרמזת על יכולת אלהים האדירים משום שאלהים הוריד את הסורה הזו בזמן שאבו להב ואשתו טרם הושמדו ובסורה הזו הובהר כי שניהם יעונו באש גיהנום ואין מנוס מזה. והובהר גם כי שניהם לא יתאסלמו לכן קרה להם אשר צויין מפי יודע הנסתר והנגלה.

פִּירוּשׁ פְּרִשְׁת הַיַּחּוּד וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֹם

"א אָמַר: הוּא אֱלֹהִים אֶחָד: בְּהֶאֱלֹהִים הַנִּכְבָּד: ג לֹא יֵלֵד וְלֹא

יֵלֵד: ד וְאֵין דּוּמָה לוֹ אֶחָד"

1- כלומר: "אָמַר" באופן מוחלט וחד משמעי שבו אתה מאמין ומבין היטב את משמעותו: "הוּא אֱלֹהִים אֶחָד" כלומר שתכונת הייחוד מתגלמת באלהה הוא אחד ויחיד המצטיין בשלמות ובנשגבות שיש לו יאים השמות הנאים והתכונות הנשגבות והמושלמות והמעשים המקודשים שאין להם שווה.

2- "הָאֱלֹהִים הַנִּכְבָּד" כלומר זה שפונים אליו בעת צרה וגם

אנשי העולם הזה והעולם התחתון זקוקים לו שמבקשים ממנו שיגשים את צרכיהם ופונים אליו שימלא להם את בקשותיהם משום שהוא מושלם ושלם בכל תכונותיו הוא גם כל – שאין כמו הידע שלו. אללה בעל הידע השלם והמושלם. אללה גם סולח שסליחתו מושלמת היא. אללה הוא הרחום שרחמיו שלמים וחובקים כל דבר... וכן הלאה כל שאר תכונותיו של אללה.

3- ומבין תכונות השלמות שלו שהוא "לֹא יֵלֵד וְלֹא יֵלָד" משום שאינו זקוק לאף אחד.

4- "וְאֵין דוּמָה לוֹ אֶחָד" לא בשמותיו וכינויו של אללה ולא בתכונותיו ולא גם במעשיו יתברך ויתנשא הוא. לכן סורה זו מכילה יחוד שמותיו ותכונותיו של אללה.

פירוש פְּרִשְׁת בְּקִיעַת הַשְּׁחַר וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחֹם

א אָמַר: אֶחְסֶה בְּאֵלֵהִי בְּקִיעַת הַשְּׁחַר: ב מִפְּנֵי הָרַע אֲשֶׁר

בְּרָא: ג וּמִפְּנֵי אֶפֶל הַלַּיִל חָדַר: דּוּמְפָנִי רַע הַנוֹפְחוֹת

בְּקִשְׁרִים: ה וּמִפְּנֵי רַע מְקַנָּא בְּקַנְאוֹ:

1- כלומר: "אמר" אתה תבקש חסות. "אֶחְסֶה" שישמרני ואני מחזיק באללה מבקשה הגנה מאללה וחוסה באלהים. "בְּאֵלֵהִי בְּקִיעַת הַשְּׁחַר" כלומר מבקע את גרעיני הדגן והדקל הוא גם מעלה את עמוד השחר.

2- בפסוק השני אללה מפרט את הנזכר בפסוק הקודם אחרי ההכללה "מִפְּנֵי הָרַע אֲשֶׁר בְּרָא" וזה כולל כל הברואים שאותם אללה ברא בני האנוש השדים ובעלי חיים לכן מבקשים מחסה והגנה מהבורא שיגן עלינו מכל הברואים האלה.

3- בפסוק זה קרה עוד פעם פירוט אחרי הכללה: "וּמִפְּנֵי אֶפֶל הַלַּיִל חָדַר" כלומר מפני רעתו של האופל בערב בהאפילו כאשר אופל זה יכסה את האנשים ובו מוצפים רוחות רעים רבים לצד בעלי החיים המזיקים.

4- "דוּמְפָנִי רַע הַנוֹפְחוֹת בְּקִשְׁרִים" כלומר מפני הרוע המכשפות שנושפות בקשרים במהלך מעשה הכשפים. קשרים שהם קושרים במעשה הכישוף שלהם.

5- "וּמְפָנִי רַע מְקַנָּא בְּקַנְאוֹ" הקנאי הוא מי שמקווה שהנפגע מעין הרע יאבד כל הטובות שיש לו. לכן הוא עושה הכל ונוקט כל האמצעים כדי להגשים מטרה זו לכן חובה שהאדן יבקש מחסה והגנה מאלהים שיגן עליו מפני רעתו של הקנאי ותבקש מאללה שיבקש את החיל של הקנאי הזה ושיחזור את מעשה הכשפים הזה לקנאי עצמו משום שרק הקנאי המזיק והרשע עושה עין רע נגד האחרים.

סורה זו מכילה בקשת חסות מאלהים מפני כל סוגי הרעות בכלל ובפרט. גם הסורה הזו התיחסה לעניין מעשה הכשפים שהוא מעשה שכולם מפחד מהנזק שנגרם על ידיו לכן חוסים באללה מנזק מעשה הכשפים הזה ומהמכשפים עצמם.

פִּירוּשׁ פְּרֻשֶׁת בְּנֵי-הָאָדָם וְהִיא נִתְּנָה בְּמִכָּה

בְּשֵׁם אֱלֹהִים הַרְחֵמֵן וְהַרְחוּם

א אָמַר: אַחְסֶה בְּאֵלֵי בְנֵי-הָאָדָם: ב מֶלֶךְ בְּנֵי-הָאָדָם: ג אֱלֹהֵי בְנֵי-הָאָדָם מְפָנִי רַע הַמְּלַחֵשׁ וְנִסּוּג לְאַחֹרָה: הַלּוֹחֵשׁ בְּלִבּוֹת בְּנֵי-הָאָדָם: ו מִן הַגְּנִיּוֹת וּבְנֵי-הָאָדָם:

1-6 סורה זו כוללת תפילה ובקשת חסות ריבון בני האנוש ומולכם והאל שלהם מפני רעות השטן שהוא עיקר כל הרעות והסיבה העיקרית להן ומבין הרעות שהשטן זומם שהוא "הלוֹחֵשׁ בְּלִבּוֹת בְּנֵי-הָאָדָם" שהוא מטעה אותם מקשט ומראה לאדם את הרע במראה טוב ודוחף אותם לעשות את הרע ומרחיק אותם מלעשות כל מעשה טוב ומראה את הטוב בצורה לא נעימה ולא אמיתית והוא זומם כל הזמן במזמות שלו שהוא לוחש ונחבא: כלומר הוא יאחר את התעתועים והלחשושים שלו כשהעבד מרבה להזכיר את שם רבונו ונעזר בכוחו כדי להדוף את תעתועי השטן ומזימותיו. לכן כדאי שהעבד יבקש מחסה והגנת אלהיו לכל הברואים. גם כל הברואים נכנסים תחת חסותו של אללה המולך.

אין יצור שאין הוא אוחז בציצית ראשו. ואוחז באלוהות הזו שבגללה אללה ברא אותם. ריבונות אלהים מתגלה כשהוא מונע את הרעות שאויבם זומם להם.

השטן קורא לנמנים עם מחנהו כי אם להיות יורשי אש תבערה. דבר אחר שהתעתועים והלחשׁושים אינם נעשים רק על ידי השדים אלא גם על ידי בני האנוש. לכן אלהים אמר: "מִן הַגְּנִיִּים וּבְנֵי-הָאָדָם".

התהילה לאלהים ריבון העולמים בעולם הזה ובעולם הבא ובסתר ובנגלה. אנו מתחננים ומבקשים מאלהים שיטה את מלוא חסדו ולהתפלל לאלוהים שיסלח על החטאים שמנעו אותנו מלהשיג טובות וברכות ה' ויסלח גם על הרעות והדברים הנחשקים שהסיחו את דעתו של העבד מלהתבונן באותותיו של אלוהים. אנו גם מקווים שאלוהים לא ימנע מאותנו כל טוב בגלל המעשים הרעים שעשינו משום שרק האנשים הכופרים יאמרו נואש מרחמי אלוהים וכי מי יאמר נואש מרחמי ריבוננו אם לא התועים! התפילה והשלום על הנביא מוחמד ועל קרוביו ובני לווייתו .. תפילה ושלוה באופן קבוע ומתמיד עד הנצח והשבח וההילה לאלוהים שבחסדו הטובות קורות.

שאלות על המבוא ועל פירוש הפרשות (התפסיר)

1- מי מחבר ספר "השיעורים החשובים"?

- עבד אל עאזיז בן באז ז"ל.
- מוחמד בן עות'יימין ז"ל
- היית'ם סרחאן ז"ל

2- למה לומדים את הספר "השיעורים החשובים"?

- בגלל חשיבותם
- משום שאנשי הדת המליצו לעיין בשיעורים האלה
- משום שהם כוללים דברים חשובים שכדאי שהמוסלמי זקוק לדעתם.
- כל הדברים הנ"ל.

3- ספר זה כולל:

- התייחסותו של המוסלמי עבור הקוראן והייחוד.
- התפילה והוודואָ.
- הנימוס והאתיקה.
- אזהרה מפני החטאים.
- טהרת המת.
- כל האמור לע"ל.

4- המוסלמי מתחיל לשנן ולתקן את הקריאה השינון והפירוש בסורה מסוימת והיא :

- סורת טיפת הדם .
- סורת הפתיחה.
- סורת הייחוד.

(השיעור הראשון)

5- האנשים מחולקים מבחינת ההתבוננות בקוראן וביצוע המצוות הקיימות בו לשני צדדים וצד במרכז. (נכון – לא נכון)

6- אלו ספרי תפסיר שכדאי ששחר המדע ללמוד אותם בראשית?

- ספרי אבן כאת'יר
- ספרי אבן סעדי
- ספר אל קורטובי

7- התלמיד מתחיל בדברים הקצרים ולא בדברים הארוכים. (נכון – לא נכון)

8- התלמיד יתחיל לקרוא בספרי התפסיר ולעיין בסורה שמושכת אותו ומעודדת אותו להמשיך בקריאה כמו הפרשות: סורת סיפור המעשה סורת מרים וסורת המערה. (נכון – לא נכון)

9- התלמיד יכול להקשיב לספרי אודיו קרואים (ספרי אודיו) אם הוא מתקשה לקרוא את הספר בגירסה מודפסת (נכון – לא נכון) כמו התוכנה הקולית לפירוש הקוראן של ספר "תפסיר אל סעדי".

10- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום הזהיר את מי שקורא את הקוראן בלי להתבונן במשמעויות פסוקיו. (נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פרשת הפתיחה

11- הסורה כונתה בשם זה משום שהיא מוקפת בחומה שלא יוצא ממנה כלום ולא נכנס אליה שום דבר (נכון – לא נכון)

12- סורת הפתיחה כונתה בשם זה משום ש:

.....

13- מבין שמותיה של סורת הפתיחה :

- אם הקוראן.
- שבעת האותות החוזרים ונשנים.

(השיעור הראשון)

- הקמע.
- התפילה
- כל האמור לע"ל

14- חובה לבקש מחסה¹ לפני קריאת הקרוראן למרות שאנו מקיימים אחת העבודות הדתיות ולא חטאים. בירר מהי הסיבה לכך?

.....
.....

15- מהי משמעותו של הצירוף "לבקש מחסה"?

.....

16- השטן מכונה בתואר ארור:

- משום שהוא מקולל ומגורש מרחמיו של אלהים.
- משום שהוא יירגם בכוכבי אש.
- משום שהוא רוגם כלומר מסקל את בני האדם בדברים הנחשקים ובחשדות.
- כל האמור לע"ל.

17- צירוף היחס הקיים ב"הבסמלה" קשורים וחוזרים על פועל מושמט מתאים.

(נכון – לא נכון)

18- אללה

- הוא האל שעובדים אותו מתוך אהבה והערצה.
- מקור מוסמך לכל השמות.
- אף אחד לא ניתן לו כינוי זה אלא אללה.
- יש אומרים כי זה השם המוערץ לאלוהים.
- אל תשמיט את האותיות א'
- ל' כששם זה מוקדם במילת קריאה.
- כל האמור לע"ל.

---

¹לבקש מחסה מאלוהים מפני השטן הארור. בקשה זו חוזרת בתחילת כל פרשה מפרשותיו של הקוראן.

19- מה ההבדל בין שני השמות האלה של יאים השמות הנאים לאללה: הרחמן והרחום?

.....
.....

20- אלהים משגיח על ברואיו בשני אופנים שונים והם?

- באופן כללי ופרטי.
- באופן מוחלט ומוגבל

21- רוב היחולים והקריאות של הנביאים עליהם השלום מתחילים במילה:

- אלוהי.
- הריבון.

22- יום הדין הוא

- יום תחיית המתים.
- היום שבו אללה גומל את האנשים על מעשיהם.
- כל הנזכר לע"ל.

23- "הַנְּחִנוּ בְּאֶרֶץ מִיִּשְׂרָאֵל" הוא הקריאה הכי טובה והכי מועילה לעבד.

(נכון – לא נכון)

24- מכנים את השם "דת" על:

- הגמול.
- המעשה.
- לפעמים על הגמול ולפעמים על המעשה.

(השיעור הראשון)

25- הקדמת הנשוא התחבירי על הנושא נעשית במטרה:

- הגבלה ודיוק.
- אין לה שום עילה או תועלת במשפט.

26- הקדמת עבודת ה' על ההיעזרות נעשית מתוך הקדמת:

- הכללי על הפרטי.
- זכות אללה על זכות עבדו.
- כל האמור לע"ל

27- למה הפסוק " אוֹתָךְ נַעֲבֹד " מנוסח בצורת הרבים?

.....

28- עבודת ה' היא:

- שם כללי כולל כל המעשים שאללה אוהב וירצה וגם כל האמירות הנעשות בנגלה או בסתר.
- הצגת השפלה והיזקקות עצמית לאללה על ידי עשיית המעשים הטובים וההתרחקות מהמעשים הרעים מתוך אהבת אללה והערצתו.
- מילה זו משומשת לציין לפעמים כך ולפעמים כך.

29- דרך המישרים המתגלמת בפסוק הקוראן : " הנחנו " היא:

- ההדרכה וההנחיה.
- ההתאמה
- כל האמור לע"ל

30- האנשים המוזכרים בפסוק " אֲרַח אֵלָה אֲשֶׁר חֲנוּת אוֹתָם " הם:

- כל אדם מאמין באומה זו.
- מבין הנביאים והצדיקים והעדים והישרים אשר אלוהים נטה להם .ton

31- הפסוק " אוֹתָךְ נַעֲבֹד וּמִמָּךְ נִבְקֶשׁ עֲזָר " מכיל שילוב בין ההלכה

(השיעור הראשון)

והגורל
(נכון – לא נכון)

32- איזו פרשה מבין הפרשות הבאות מכילה דברים מיוחדים שלא הובאו בשאר פרשות הקוראן?

- פרשת הפתיחה.
- פסוק 255 (הכס).
- פרשת הייחוד.

33- הפסוק "הַנְּחִנוּ בְּאַרְחֵי מִצְיָן כִּי:

- הוכחת הנבואה.
- תגובה על אנשי החידושים שמהווים סטייה מעקרונות הדת.
- כל האמור לע"ל.

34- האמירה של אלוהים בקוראן: "אדון יום הדין" מבררת כי:

- הגמול יהיה בצדק.
- הגמול יהיה עבור מעשיו של העבד בלבד.
- העבד הוא האחראי האמיתי על כל המעשים.
- כל האמור לע"ל.

שאלות על הפסוק "255" בסורת הפרה (פסוק הכס)

35- פסוק הכס כונתה בשם זה משום שהמילה "כס" נזכרה בפסוק.
(נכון – לא נכון)

36- מהו הפסוק הכי מרשים מבין פסוקי הקוראן?

- פסוק ההלוואה.
- פסוק עשר הזכויות.
- פסוק הכס.

37- הקוראן מתפאר ומתנשא מבחינת המשמעויות הטמונות בו.
(נכון – לא נכון)

(השיעור הראשון)

38- כמה מספר יאים השמות הנאים המובאים בפסוק הכס?

- חמישה.   ○ ששה.   ○ שבעה.

39- השם הנאה "החי" כולל שלמות:

- עצמית.   ○ באה מכוח עליוני.

40- השם הנאה "הקיים" מכיל שלמות:

- עצמית.   ○ באה מכוח עליוני.

41- במקרה ליווי השם הנאה "החי" עם השם "הקיים" מסמל שלמות עצמית ועליונית. (נכון – לא נכון)

42- ליווי השם הנאה "החי" עם השם "הקיים" חוזר ונשנה בקוראן ב:

- שלושה פסוקים.   ○ ארבעה פסוקים.   ○ שני פסוקים.

43- בתארים השליליים צריך לשלול אותם ולהרחיקם מלציין או לתאר אללה כמו שאללה שלל אותם מעל עצמו וכמו שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום שלל אותם ולהוכיח את ההפך במלוא משום שהשלילה לבדה אינה משקפת שלמות אללה ודוגמא לכך: אנו שוללים שאללה אינו אוחז שינה או תנומה משום שהוא חי וקיים לנצח ובאופן מושלם. (נכון – לא נכון)

44- אללה לא מרשה לאף אחד שישתדל כי אם למען זה אשר אלוהים יתרצה לו. ואלוהים לא יתרצה אלא:

- הייחוד.
○ העקיבה אחרי הנביאים.
○ כל האמור לע"ל.

(השיעור הראשון)

45- החלק שאלוהים יידע את ברואיו מבין דברי ההלכה והגורל הוא:

- חלק גדול.
- חלק מזערי.

46- " ידע את אשר לפניהם " הידע הנזכר בפסוק כולל את ההווה והעתיד. " ואת אשר אחריהם " כולל את העבר. (נכון – לא נכון)

47- משמעותו של השם הנאה של אללה " הַעֲלִיּוֹן " היא:

- שהוא עליון בעצמו.
- שהוא עליון בתכונותיו.
- שהוא מנצח כל הברואים.
- כל האמור לע"ל.

48- מהו חלק הקוראן או הפסוק שמי קרא אותו בלילה אללה ישמור אותו והשטן לא יוכל להתקרב אליו עד הבוקר?

- פסוק הכס.
- החלק האחרון בפרשת הפרה.

49- נהוג לקרוא את פסוק הכס:

- בבוקר ובערב.
- כל האמור לע"ל.
- אחרי קיום חמש התפילות.
- לפני ללכת לישון.

שאלות על פירוש פרשת הרעש

50- פרשת הרעש ניתנה ב:

- אל- מדינה.
- מכה.

51- פרשת הרעש כוללת:

- כל האמור לע"ל.
- הפחדה.
- עידוד ודחיפה.

52- פסוק הקוראן: "כַּאֲשֶׁר תִּרְעַשׂ הָאָרֶץ אֶת רַעְשָׁהּ" מקביל ושווה במשמעותו לפסוק הקוראן: "ויותר מהם רק מישור שומם. אשר לא תראה בו קיעור ולא קימור". (נכון – לא נכון)

53- כוונת פסוק הקוראן של אללה יתנשא הוא " וְהוֹצִיָּאָה הָאָרֶץ אֶת נֶטְל מִשְׁאִיָּהּ" היא:

- המתים והמטמונים.
- ההרים והגבעות.

54- האדמה מבין כלל הדברים שמעידים על מעשי העבדים. (נכון – לא נכון)

55- מהי הכוונה באמירתו של אללה יתנשא הוא: " מַחְלָקוֹת מַחְלָקוֹת":

- קבוצות שונות זו מזו.
- כל אחד בנפרד.

56- פסוק הקוראן: " וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה (גַם) כְּמִשְׁקַל הַנֶּמְלָה ..... " דומה במשמעותו של הפסוק: "כך ימצאו את מעשיהם לנובח פניהם" (פרשת המערה: פסוק 49). (נכון – לא נכון).

שאלות על פירוש פְּרֻשַׁת הַסּוּסִים

57- פרשת הסוסים ניתנה ב:

- אל- מדינה
- מכה.

58- הביטוי "הסוסים הקלים" מציין את:

- הסוסים.
- כל דבר נע.
- כל האמור לע"ל.

(השיעור הראשון)

59- פרשת הסוסים מבוססת על הפחדת העבדים מאי קיום הזכויות שחובה (נכון – לא נכון). לקיימן.

60- ברר מהי המשמעות של המילים הבאות:
(מתנשפים):

.....
(מתיזים):

.....
(ענן אבק):

.....
(כפוי טובה):

.....

שאלות על פירוש פרשת הסוסים

61- פרשת הסוסים ניתנה ב:

- אל- מדינה.
- מכה.

62- מבין הנושאים שפרשת הדופקת מתעניינת להזהיר מהם:

- זוועות יום הדין.
- לבחון את העבד בעת הצרה בעולם הזה.

63- הדופקת היא:

- פסוקי האיום.
- יום הדין.

64- ציין את משמעותם של הביטויים הבאים!

" כְּרַמֵּשׁ הַנְּפוּץ "

.....

" כְּצֶמֶר הַמִּגְוֵן "

65- המילה "מֵאֲזֵנִים" הנזכרת בפרשה הזו מציינת:

- כינוי לעולם הזה.
- כינוי לגן עדן.
- מאזניים אמיתיים.
- כינוי לצדק.

66- הפסוק " הוּא (יִתְעַנֵּג) בְּחַיִּים רְצוּיִים (לו): " מציין:

- גן העדן.
- העולם הזה.

67- הפסוק " תִּשְׁכַּל אִמּוֹ " מציין כי:

- גיהנום יהיה כאם המלווה אותו.
- ראשו תהיה בגיהנום.
- כל האמור לע"ל.

68- הצירוף " וַיְמַה יוֹרֵךְ דַּעַת מָה הִיא? " בפרשה זו:

משומש לציון עד כמה גיהנום נורא.
לציון שאלה ברורה.

69- משמותיה של האש – נבקש מאלוהים להרחיק אותנו מאש גינום:

- התהום.
- גיהנום.
- אל חוטמה.
- להבה.
- תבערה.
- התופת.
- כל האמור לע"ל.

70- "אֵשׁ צוֹרֶבֶת" – אנו משוועים בעזרת אלוהים מאש זו – היא אש שהחמות שלך עולה על חמות אש העולם הזה בכ-?

- פי שבעים.
- פי תשעים.
- תשעים ותשע.

שאלות על פירוש פְּרַשְׁת הַתְּאֻוּה לְהַרְבוֹת

71- פרשת התאווה להרבות ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

72- פרשה זו מבוססת על:

- ציון חיי בני האדם ומצבם.
- נזיפת העבדים בגלל שכיחתם למטרה שבגללה הם חיים.

73- פרשה זו מציינת איסור להרבות וגם אם התאווה להרבות נעשית למען אלוהים. (לא נכון) –

74- האמירה: "לווה למנוחת עולמים":

- מהווה כפירה בעיקרון "תחיית המתים".
- מותר לומר את האמירה הזו.

75- למה משמשים בפסוק הקוראן "עַד רִדְתְּכֶם קֶבֶר" במילה "רדת" במקום "הקיום"?

- משום שמדובר במצר שמהווה מעבר בין העולם הזה לבין העולם הבא.

- משום שהם הועברו מבתיים הקיימים בעולם הזה אל הקברות.

76- הידע מחולק לשלושה סוגים: הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה- העין הַבְּרוּרָה – האמת הוודאית. (לא נכון) –

שאלות על פירוש פְּרֻשַׁת בֵּין-הָעַרְבִים

77- פרשת בֵּין-הָעַרְבִים ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

78- פרשת בֵּין-הָעַרְבִים כוללת ארבעה יסודות והם: המדע העבודה
ההטפה למען האיסלאם והסבלנות. (נכון – לא נכון)

79- מהי האמירה הנכונה מבין האמירות הבאות בקשור להשבעה
לאחרים זולת אלוהים?

- אללה יכול להישבע במי שירצה מבין ברואיו.
- הברוא צריך להישבע אך ורק באללה.
- הברוא יכול להישבע בדבר אחר מלבד אלוהיו.
- שתי התגובות הראשונות נכונות.

80- הסבלנות מחולקת ל:

- שני חלקים.
- שלושה חלקים.
- ארבעה חלקים.

81- פרשה זו כוללת ארבעה ציווים. העבד משלים את עבודתו דרך
מילוי שני הציווים הראשונים. והוא משלים את זולתו דרך שני הציווים
האחרונים. (נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פְּרֻשַׁת מוֹצֵיא-דָבָה

82- פרשת מוֹצֵיא-דָבָה ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

83- משמעותה של המילה "אוי ל" היא:

- גיא בגיהנום.
- איום להיכנס בגיא בגיהנום וכו'.

(השיעור הראשון)

84- הוצאת הדיבה נעשית בעל פה והרכילות (חריצת לשון) נעשית במעשה.

(נכון – לא נכון)

85- נוכל להבין מהפסוק " יִחְשַׁב כִּי הוֹנוּ יַחֲיֵהוּ נֶצַח" כי החסד מאריך את חייו של העבד.

(נכון – לא נכון)

86- הצירוף " וַיְהִי יוֹרֵךְ דַּעַת" מציין שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום:

○ יודע את אלחוטמה. ○ לא יודע את אלחוטמה.

87- הכוונה בצירוף (אֵשׁ אֱלֹהִים) שנזכר בפסוק "אֵשׁ אֱלֹהִים הַמְצַתָּה" היא:

○ בני האדם. ○ האבנים. ○ כל האמור לע"ל.

88- משמעותו של פסוק הקוראן " תַעֲלֶה עַל הַלְבָבוֹת " היא:

○ תעלה על המחשבות.
○ אש חודרת מהגופים אל הלבבות.

שאלות על פירוש פְּרִשְׁת הַשְּׁנָה

89- פרשת הַשְּׁנָה ניתנה ב:

○ מכה. ○ אל- מדינה.

90- מבין האותות הנזכרות בפרשה זו שהחיה הכי גדול על פני היבשת לא מעזה לתקוף בית מבתי אללה. לכן קל וחומר שבני האדם יפחדו לתקוף בית אללה.
(נכון – לא נכון)

91- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום נולד בשנת:

- הפיל. - הצער. - שנת המוות מבצורת.

92- פרשה זו נחשבת מבין התגלויות נבואת הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום והיא אות אדירה שאין לה שווה שמתגלה לנביא מוחמד לפני השליחות שלו.
(נכון – לא נכון)

93- ציין את משמעותם של הביטויים הבאים:

(השיעור הראשון)

"עוף בְּהֵמוֹן רָב"

.....

" כְּעֵלָה אֲכֹל (שְׂדוּף)." .

.....

שאלות על פירוש פְּרִשְׁת קְרִישׁ

94- פרשת קְרִישׁ ניתנה ב:

○ מכה. ○ אל- מדינה.

95- פרשה זו קשורה בסורה:

○ סורת השנהב. ○ סורת הכופרים. ○ סורת בני האדם.

96- מסע קוריש הופנה בחורף לסוריה ובקיץ אל תימן.

(נכון – לא נכון)

97- אלוהים נתן למסגד אל – חראם שבמכה ולאנשיו מקום נשגב בלבבות הערבים עדי כדי כך שהערבים נתנו כבוד לאנשי מסגד אל – חראם ולא הפריעו להם.

○ במכה. ○ במכה ומסעות.

98- אללה ייחד את מסגד אל – חראם כמקום הריבונות כדי לציין נשגבות ועליונות המקום. אללה הוא ריבון כל דבר בעולם.

(נכון – לא נכון)

99- "אֱלֹהֵי הַבַּיִת הַזֶּה" צירוף הסמיכות הקיים על ידי ליווי הברוא אל הברוא נחשב כאות כבוד לברוא. (נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פרשת המסור

100- פרשת המסור ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

101- המילה (הדין) הנזכרת בפסוק: " מֵה תִחַשֵׁב לָזֶה אֲשֶׁר יִכְחַשׁ בְּדִין?" מציינת:

- השאילה והכחשת הזכויות.
- התחייה והגמול.

102- משמעותו של הפועל " יִדְחָה מֵעַל פְּנֵיו" היא:

- עוזב.
- דוחף בגסות.

103- היתום הוא מי שמת/ה :

- אביו.
- אמו.

104- היתום זה תואר מוענק לאדם:

- שלא הגיע לגיל הבגרות.
- גם אם הוא הגיע לגיל הבגרות.

105- השכחה בתפילה הוא הדבר שצריך לגנות ולבקר אותו. ואילו ההתעצלות לקיים את התפילה בכלל נחשבת לדבר שכל אדם יכול ליפול בו.

(נכון – לא נכון)

106- דין הצביעות הוא:

- מותר.
- אסור.
- לא מועדף.
- כפירה קטנה.
- כפירה עצומה.

107- פרשה זו מהווה עידוד לעשות את המעשים הטובים.

(נכון – לא נכון)

108- "המסור (אשר יחסר)" הנזכר בפסוק הוא:

- הקערה.
- כל דבר שמקובל להעניק ולתת אותו לזולת.

שאלות על פירוש פרשת השפּע

- 109- פרשת השפּע ניתנה ב:
- מכה.
  - אל- מדינה.
- 110- השפּע הוא:
- הנהר
  - החסד הרב והטובות הרבות.
- 111- אללה זכר את שתי העבודות: התפילה והנחירה באופן מיוחד משום שמדובר בעבודות הכי טובות והקורבנות היותר יקרות.
- (נכון – לא נכון)
- 112- הכוונה במילה " שוֹטְמָךְ " היא: - שונאך. – מקללך.
- מפחיד את הערך שלך.
כל האמור לע"ל.
- 113- הצירוף " יְהִיָּה עֲרִירִי " מציין כי מעריץ הנשיא עליו התפילה והשלום שומר על שיבוח הנביא ועל הברכות. (נכון – לא נכון)
- 114- פרשה זו מראה כי בני לוויתנו של הנביא מוחמד והעוקבים אחריו רבים הם.
(נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פרשת הכּוֹפְרִים

- 115- פרשת הכּוֹפְרִים ניתנה ב:
- מכה.
  - אל- מדינה.
- 116- נהוג לקרוא פרשת הכּוֹפְרִים ברכעה הראשונה אחרי פרשת הפתיחה ב:
- תפילת הסונה המתקיימת לפני תפילת אל פג'ר.
  - תפילת הסונה המתקיימת לפני תפילת אל מגריב.
  - סונת הסיבוב סביב הכעבה (סונת אל טואף).

(השיעור הראשון)

- תפילת הוויתר.
- כל האמור לע"ל.
- 117- העבודה המעורבת בכפירה היא:
  - עבודה חסרה.
  - לא נחשבת עבודה בכלל.
- 118- הפועל בצורת הציווי בגוף שני (אָמַר) מופנה:
  - לנביא עליו התפילה והשלום.
  - לנביא עליו התפילה והשלום וכל עבד אחר שאפשר לפנות אליו בצורת הציווי.
- 119- הכופרים הם:
  - כל מי שהתוודעה אליו אל - דעוה של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ולא האמין בו כמו היהודים והנוצרים.
  - הכופרים במכה.
- 120- פרשה זו מהווה הצהרת סירוב מוחלט לכפירה ולכופרים. סירוב זה מתבטא בלב העבד בלשונו ובכל איבריו. (נכון – לא נכון)
- 121- החזרה בפרשה זו משמשת לצורך:
  - ההדגשה.
  - כדי שהפעולה הראשונה תציין אי התרחשות המקרה ואילו הפעולה השנייה מציינת כי המקרה הפך לתואר עומד.

שאלות על פירוש פְּרֻשַׁת הַתְּשׁוּעָה

- 122- פרשת הַתְּשׁוּעָה ניתנה ב:
  - מכה.
  - אל- מדינה.
- 123- פרשה זו כוללת בשורה טובה הודעה ציווי ואזהרה.
  - (נכון – לא נכון)
- 124- אללה מרחם ומעניק את הטובות שלו לאומה זו ולדת האיסלאמית באופן שאין לו שווה ואי אפשר לדמיין אותו.
  - (נכון – לא נכון)

(השיעור הראשון)

125- פרשה זו מרמזת כי מות נביא אללה מוחמד עליו התפילה והשלום קרב. (נכון – לא נכון)

126- למען קיום ההוראות המצויות בפרשה זו הנביא מוחמד הירבה לומר בכריעה ובהשתחוות שלו בתפילה " ישתבך ויתברך שמך אללה. ריבוני סלח לי. (נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פְּרֻשַׁת תְּכַרְתָּנָה

127- פרשת הַתְּשׁוּעָה ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

128- אבו להב הוא:

- דודו של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום.
- לא נחשב אחד מקרובי הנביא מוחמד.

129- מי האדם שיגונה עד יום הדין?

- אבו להב.
- כל מי שמתחס באיבה עם הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום.

130- ציין את משמעותם של הביטויים הבאים:

תְּכַרְתָּנָה

.....

אֶשְׂר רָכַשׁ

.....

צֹאֲרָה

.....

הסיבים

.....

131- פרשה זו מכילה את ברורה מאותות אללה ביחס לאבו להב ואישתו ואות זו היא שניהם לא יהיה מוסלמים. (נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פְּרֶשֶׁת הַיְחֻד

132- פרשת הַיְחֻד ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

133- פרשת היחוד כונתה בשם זה משום ש:

- פרשה זו תיארה את אללה בנאמנות ובכנות.
- משום שפרשה זו מצילה את מי שקורא אותה מהכפירה.
- כל האמור לע"ל.

134- פרשה זו שווה בגמול ובערך שלה:

- חצי הקוראן.
- רבע הקוראן.
- שלישי הקוראן

135- נהוג לקרוא את הסורה הזו ברכעה השנייה אחרי סורת הפתיחה ב:

- תפילת הסונה המתקיימת לפני תפילת אל פג'ר.
- תפילת הסונה המתקיימת לפני תפילת אל מגריב.
- סונת הסיבוב סביב הכעבה (סונת אל טואף). - תפילת הוויתר.
- אחרי חמש התפילות החובה.
- לפני ללכת לישון.
- כל האמור לע"ל.

136- מקובל לקרוא את שתי הפרשות (הכופרים והיחוד) ביום ובלילה כדי להדגיש ולהוכיח שלושת הסוגים של ייחוד אללה. (נכון – לא נכון)

137- פרשת הייחוד כוללת:

- איחוד האלוהות.
- איחוד הריבונות שמות אללה ותכונותיו.

138- משמעותו של הפועל בצורת הציווי "אמר":

- מתקיימת רק בעל פה.
- הלכה ומעשה ובאמונה בזה.

(השיעור הראשון)

139- הפסוק " אָמַר: הוּא אֱלֹהִים אֶחָד" מציין כי אללה אחד בריבונות באלוהות בשמותיו ובתכונותיו. (נכון – לא נכון)

140- משמעותה של המילה הנזכרת בסורה זו: " הַנְּכַבֵּד " היא:

- שאנו פונים אל אללה בשעת הצורך.
- כלומר הוא אל קיים בעצמו בלי להיזקק לזולתו.
- אללה הוא הריבון והאדון אשר הוא מצטיין בשלמות בריבונותו באלוהותו בשמותיו ובתכונותיו.
- כל האמור לע"ל.

141- ייחוס הבן או האב לאללה נחשב לסוג הכפירה העצומה.

(נכון – לא נכון)

שאלות על פירוש פרשת בקיעת השחר

142- פרשת בקיעת השחר ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

143- נהוג לקרוא סורת בקיעת השחר:

- אחרי קיום חמש תפילות החובה.
- לפני ללכת לישון.
- כל הנזכר לע"ל.

144- ציין את משמעויותיהן של המילים הבאות:

אָחְסָה בְּ

.....

בְּקִיעַת הַשַּׁחַר

.....

אָפַל הַלַּיִל

.....
חֶדֶר

.....
הַנוֹפְחוֹת

.....
בְּקִשְׁרִים

.....
מְקַנָּא

.....
145- סורה זו מציינת כי:

- בקשת מחסה מאללה באופן כללי ופרטי.
- יש בסיס אמיתי למעשה הכישוף.
- כל האמור לע"ל.

שאלות על פירוש פְּרִשְׁת בְּנֵי-הָאָדָם

146- פרשת בְּנֵי-הָאָדָם ניתנה ב:

- מכה.
- אל- מדינה.

147- מקובל לקרוא את פרשת בני האדם:

- אחרי חמש תפילות החובה.
- לפני ללכת לישון.
- כל המזכר לע"ל.

148- מהי משמעותה של המילה "נְסִיג לְאַחֹר"?
.....

השיעור השני

השיעור השני: חמשת עמודי האיסלאם

השיעור הזה מעוניין לפרט את חמשת עמודי האיסלאם. העמוד הראשון והכי גבוה מביניהם הוא השהאדה (העדות) שאין אלוהים מלבד אללה ושמוחמד שליחו של אללה עם מתן הסבר מדויק למשמעות של השהאדה זו ופירוט התנאים ההכרחיים כדי לקיים את העמוד "אין אלוהים מלבד אללה".

ומשמעותה של השהאדה היא: "אין אלוהים" כלומר אין שותף ואין אל אחר שעובדים אותו אלא רק אל אחד והוא אללה. "מלבד אללה" זה נחשב כהדגשה והוכחה שאין לאללה שותף והוא היחיד שעובדים אותו.

התנאים ההכרחיים למען קיום "אין אלוהים מלבד אללה" הם כדלקמן:

1-להצטיין במדע נגד הבורות.

2-הוודאות נגד הספק.

3-היחוד כנגד הכפירה.

4- הצדק נגד השקר.

5- האהבה נגד השינאה.

6- ההישמעות והצייתנות נגד העזיבה והויתור.

7- קבלה נגד הסירוב.

8- הכפירה בכל אל שעובדים אותו מבלעדי אללה.

תנאים אלו סוכמו בשני בתי השיר הבאים:

מדע אמת ייחוד וצדק בליווי

האהבה ההישמעות וקבלה לכל זה

ותוסיף את הדבר השמיני והוא הכפירה

בכל אל אשר עובדים אותו מבלעדי אללה

עם ההתייחסות לשהאדה (עדות) שמוחמד הוא שליחו של אללה

ומשמעותה של השהאדה הזו היא: להאמין לנביא מוחמד בכל

הדברים שסיפר והצייתנות להוראות שלו ולהתרחק מעשיית

הדברים שהנביא מוחמד אסר וגינה אותם וכי עבודת אללה תתבצע

לפי ההלכה האיסלאמית.

שיעור זה מפרט לשוחר המדע שאר עמודי האיסלאם והם: התפילה –

הזכאת (הצדקה) – צום רמדאן והחג' לכל האנשים המחויבים בפני

אללה לעלות לרגל אל הבית – כל היכול לצאת לדרך.

היסודות המנחים של (אין אלוהים מלבד אללה)

<p>החיוב (מלבד אללה) על ידי ההדגשה שנעבוד את אללה לבדו (האמונה באללה).</p>	<p>השלילה (אין אלוהים) על ידי שלילת כל האלים שעובדים אותם מבלעדי אללה. (הכפירה בשיקוצים).</p>
---	--

למילת היחוד שני יסודות והם החיוב והשלילה לכן שכן אותם!

פירוש תנאי (אין אלוהים מלבד אללה)

תנאי קיום (אין אלוהים מלבד אללה) דומים לשיני המפתח. האמירה (אין אלוהים מלבד אללה) מהווה מעין מפתח גן העדן והמפתח לא יכול לפתוח אלא על ידי שיניו. לכן הקוראן והסונה בשלמותם מציינים כי מי יגיד: (אין אלוהים מלבד אללה) הוא יקבל את הגמול הטוב בתנאי שהוא ימלא את כל התנאים הבאים והם שמונה תנאים:

1- **המדע במהותו:** וההפך לו הוא הבורות במהותה. לפי כך מי שלט יידע את מהות המדע לא יוכל לקבל תועלת ממנו. לכן חובה על האדם שרוצה להיכנס לדת האיסלאמית לדעת את המדע הזה במלוא משמעותו. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר בחאדתו: **"האדם אשר מת והוא יודע ש(אין אלוהים מלבד אללה) ייכנס לגן עדן"** חאדת' זה נמסר על ידי מוסלם.

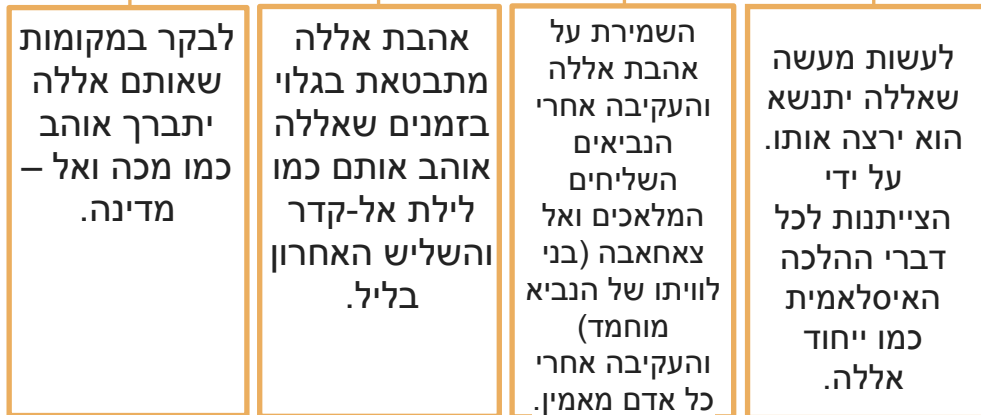
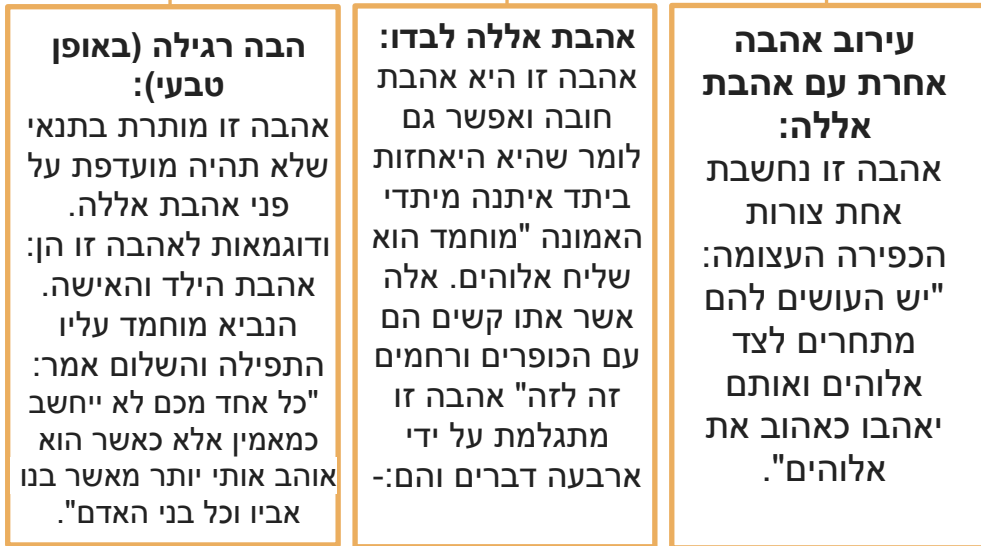
2- **הוודאות:** כלומר מאה אחוז לכן כל אדם שיש לו ספק ולו 1% במוסכמות איסלמיות כמו הכפירה בשיקוצים או היסס או חדל להאמין בקיום הדברים האלה ייחשב כאדם כופר. ובהתאם לכך מצוטט כאן חאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ובו אמר: **"אני מעיד כי אין אלוהים מלבד אללה והינני שליחו של אללה. וכל אדם שמקבל את פני אללה (יעמוד בפני אללה) בלי שום ספק אודות קיום דבר זה הוא ייכנס לגן עדן"** חאדת' זה סופר בפי מוסלם.

- 3- **היחוד:** מי נהג בצביעות או כופר כפירה עצומה – כמי עובד אל אחר מלבד אללה – לא תועיל לו צביעות זו. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר: **"האנשים הכי מאושרים ונהנים מהשתדלותי: כל מי אמר: אין אלוהים מלבד אללה מתוך כנות ונאמנות מהלב שלו"** חאדית' זה סופר בפי אל בוח'ארי.
- 4- **הצדק:** כל מי שאמר את האמירה הזו בלי להאמין בה – כאדם הצבוע – אמירה זו לא תועיל לו במאומה. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר: **"כל אדם מעיד שאין אלוהים מלבד אללה ומוחמד שליחו של אללה בצדק ובנאמנות מלבו אללה מנע ממנו את עונש האש"** חאדית' זה סופר בפי אל בוח'ארי ומוסלם.
- 5- **אהבה:** שהעבד אוהב את אללה לבדו בלי שותף לאללה באהבה זו. העבד מרוצה לקיים את הוראותיו של אללה באהבה וההפך לאהבה הוא השינאה לכן השינאה נחשבת לדבר שונה ליסודות האיסלאם: " מי שנא מצווה מבין המצוות שהשליח מוחמד הורה לקיימה יהיה כופר ואפילו אם העבד קיים אותה" חאדית' דומה לפסוק הקוראן: **"יש העושים להם מתחרים לצד אלוהים ואותם יאהבו כאהוב את אלוהים"**.
- 6- **ההישמעות:** כלומר שצריך לקיים את חמשת עמודי האיסלאם ומי שמזניח את עמודי האיסלאם האלה זה לא יועיל לו. בדומה למה שנזכר בקוראן: **"לא, חי ריבונך הם לא יאמינו עד אשר ישימוך שופט עליהם בריבם. ולא תעיק עוד על לבם כל הסתייגות ממשפטך, וישלימו עמו"**.
- 7- **הקבלה:** לקבל את חמשת עמודי האיסלאם זה עוזר לקבלת כל דברי בעל פה והמעשים ודברי האמונה בהתאם למה שנזכר בקוראן: **"כי כאשר אמרו אין אלוה מבלעדי אלוהים מלאו שחץ. ואמרו האם נעזוב את האלים אשר לנו בשל משורר אחוז שד?"**.
- 8- **הכפירה:** כלומר כל האלים אשר מתפללים אליהם מבלעדי אללה הם הבל ולכן כדאי לעבוד אללה לבדו.

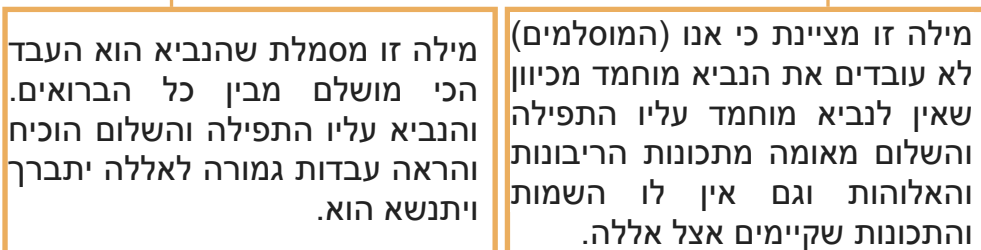
שים לב

מושג היחוד צריך להיות הלכה מעשה ואמונה.

ענפי האהבה

מה משמעותה של המילה (עבדו) שנאמרת בפי המוסלמי כשהוא מעיד כי מוחמד שליח אללה?

סוגי עבדות אללה יתברך ויתנשא

עבדות פרטית נבחרת: סוג זה כולל בתוכו עבדות השליחים עליהם התפילה והשלום. אללה יתנשא אמר: "והוא היה עבד מכיר טובה" עבדות זו מיוחדת בנביאים ובשליחים שהם קבוצה נבחרת משום שאף אחד לא יכול להגיע לדרגת עבדות זו של השליחים עליהם התפילה והשלום.	עבדות פרטית: היא עבדות ההישמעות והציותנות הכללית לאללה. אללה יתנשא הוא אמר: "עבדי הרחמן הם המהלכים בארץ בענווה". סוג עבדות זה כולל כל אדם שנוהג לעבוד אללה יתברך ויתנשא הוא לפי ההלכה האיסלאמית.	עבדקות כללית: היא עבדות הריבונות האלוהית סוג עבדות זה כולל כל הברואים. אללה יתברך הוא אמר: "סוף כל שוכני השמים והארץ לבוא אל הרחמן כעבדיו". הכופר והמאמין כאחד נכללים בעבדות הכללית הזו.
---	--	--

תקציר על אל – סירה אל נבויה (הביוגרפיה הנבואית) של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום

הוא מוחמד בן עבד אללה בן עבד אל מוטליב בן האשים והאשים מן קורייש וקורייש ממדינת הערבים והערבים משתייכים לצאצא ישמעאל בן אברהם על שניהם התפילה והשלום.	ייחוס הנביא:
הנביא עליו התפילה והשלום נולד בשנת הפיל במכה בחודש ראביע אל אוול. הוא מת בגיל ששים ושלוש. ארבעים שנה לפני שליחות הנבואה שלו ועשרים ושלוש שנים כנביא שליח. הנביא מוחמד היה יתום שאביו מת לפני לידתו וסבו עבד אלמוטליב גידל אותו והיה אחראי ומשגיח עליו ואחרי מות סבו עבד אלמוטליב ערובתו העברה לדודו אבו טאליב.	לידת הנביא:

<p>אללה שילח את הנביא מוחמד לשדים ולבני אנוש ולכן כל מי שידע ותפס את שליחות של הנביא ולא האמין בשליחות זו ייחשב ככופר כפירה עצומה יהיה מי שיהיה.</p>	<p>שליחו תו של הנביא:</p>
<p>הנביא עליו התפילה והשלום קרא לייחוד וליהנות בסגולות הטובות ועשיית המעשים הטובים. הנביא הזהיר מהכפירה באללה ומרוע המוסר ומהמעשים הרעים.</p>	<p>הדעה של הנביא:</p>
<p>אללה הסייע את הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ממכה אל המסגד הקיצון. הנביא עלה אל הרקיע השביעי ואללה דיבר איתו. ואחר כך אללה ציווה את מוחמד לקיים חמש תפילות החובה.</p>	<p>המסע הלילי של הנביא (אלאסרא' ואלמעראג')</p>
<p>הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום היגר ממכה לאל-מדינה שנפטר בה ונקבר בחדרה של אם המאמינים עאיישה אללה הפיק רצון ממנה.</p>	<p>הגירתו ופטיר תו של הנביא:</p>
<p>אללה השלים דת האיסלאם בשליחת הנביא מוחמד ואללה עזר לשליח למסור ברורות. והנביא קיים את שליחות הנבואה שלו ומשיא לכל האומה את עצתו וקם להיאבק לשם אלוהים כראוי לו בכל צורות ההיאבקות בצורה שלא מאפשרת לכל אדם אחר להוסיף לדת האיסלאמית דבר חדש מעבר למה שהוסף על ידי מוחמד.</p>	<p>המסר של הנביא:</p>
<p>והן שבע קרבות: בדר – אוחד – אל-ח'נדק – ח'ייבר – פתיחת מכה – תבוק – חוניין.</p>	<p>הע'זות (הקרבות) החשובות של הנביא</p>

<p>אל-קאסים – אברהים – עבד אללה והוא הטוב הנקי – זינב – רוקייה – אום כולת'ום – פאטמה וכולם נפטרו במהלך חייו של הנביא חוץ מפאטמה שנפטרי אחרי מותו בשישה חודשים אללה הפיק רצון מהם.</p>	<p>שבעת הילדים של הנביא:</p>
<p>ח'דיג'ה אללה הפיק רצון ממנה – עאישה אללה הפיק רצון ממנה – סודא אללה הפיק רצון ממנה – חפסה אללה הפיק רצון ממנה – זינב ההילליה אללה הפיק רצון ממנה – אום סלמה "הינד" אללה הפיק רצון ממנה – זינב בת ג'חש אללה הפיק רצון ממנה – ג'וירייה בת אל-חארית' אללה הפיק רצון ממנה – צפייה בת חויי אללה הפיק רצון ממנה – אום חביבה רמלה אללה הפיק רצון ממנה – ריחאנה בת זיד אללה הפיק רצון ממנה – מיימונה בת אל-חארית' אללה הפיק רצון ממנה.</p>	<p>נשותיו של הנביא והן 12 אישה:</p>
<p>אמו אמנה בת ווהב – ת'ויבה מולה דודתו של אבו להב – חלימה בת אבי זאיב אל-סעדיה אללה הפיק רצון מהן.</p>	<p>המניקות של הנביא עליו התפילה והשלום:</p>
<p>סורת טיפת הדם. אללה יתנשא הוא אמר: "קרא בשם ריבונך אשר ברא ברא את האדם מטיפת דם מעובה קרא הן ריבונך הוא רב חסד אשר לימד בקולמוס לימד את האדם את אשר לא ידע".</p>	<p>הסורה הראשונה שהורדה על הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום:</p>

מבין האנשים: אבו בכר אל-צדיק אללה הפיק רצון ממנו ומבין הנשים: אם המאמינים ח'אדיגה בת ח'וילד אללה הפיק רצון ממנה ומבין הילדים עליו בן אבי טאליב אללה הפיק רצון ממנו ומבין המואלי (המוסלמים הלא ערבים) זיד בן חארית'ה אללה הפיק רצון ממנו ומבין העבדים בילאל בן רבאח אללה הפיק רצון ממנו.

**ראשוני
האנשים
שהאמינו
בנביא
מוחמד
עליו
התפילה
והשלום:**

הנביא מוחמד עלה לרגל בעומרה שלוש פעמים כולם בחודש ד'ו אל-קאעדה (לפי לוח השנה המוסלמי). גם הוא עלה רגל פעם אחת בחג' בשם "חג'את אל-וודאע – עלייה לרגל הפרידה" בשנה העשירית של הגירת הנביא מוחמד.

**החג'
והעומרה
של הנביא
מוחמד
עליו
התפילה
והשלום:**

אללה יתנשא הוא אמר: "ניחנת בסגולות טובות" ואם המאמינים עאישה אללה הפיק רצון ממנה אמרה על הנביא: "הוא מתאפיין בסגולות הקוראן".

**סגולות
הנביא
מוחמד
עליו
התפילה
והשלום:**

אבן אל-קיים אללה ירחם עליו אמר: אם שמחת העבד בעולם הזה ובעולם הבא קשורה בעקיבה אחרי סגולות הנביא עליו התפילה והשלום אז על כל אדם שאהב להינות מהסגולות האלה ואהב להציל את נפשו ולשמח אותה לדעת את השליחות ואת אל-סירה הנבויה במידה שתאפשר לו לצאת ממעגל הבורות ולהיכנס לחבר בני לווייתו ומסיעתו וממחנה של של הנביא מוחמד. ובני האדם מחולקים בדרך להגשים מטרה זו לאנשים מקבלים תועלת הכי מזערית מהסירה הנבויה ואחרים מרבים לקבל חלק רב ואחרים משוללים ומחוסרים מכל תועלת בסירה הנבויה. הברכה ביד אלוהים היא ואותה ירעיף על אשר יחפוץ ואלוהים רב אמצעים ויודע.

**חשיבותה
של
חקירת
אל-סירה
אל-נבויה:**

השיעור השלישי

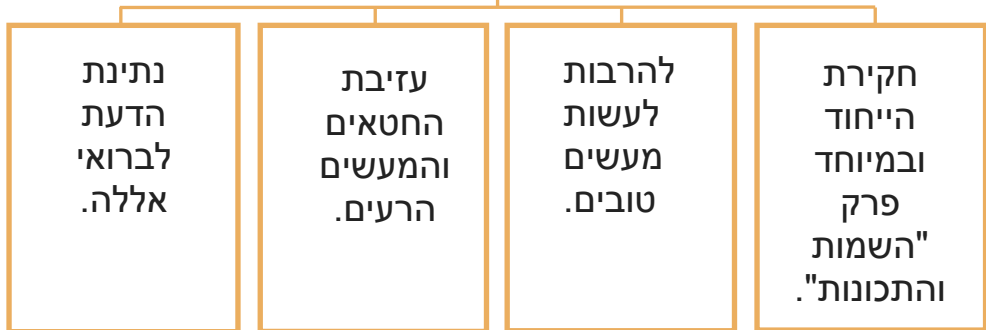
יסודות ועמודי האמונה
יסודות האמונה והם ששה יסודות והם: צריך להאמין
באללה במלאכיו בספרי הקודש של אללה בשליחיו וביום הדין
ובטובותיו וברעותיו של הגורל שקרה מאללה יתנשא הוא.

הגדרה האמונה מנקודת מבט הלכתית
הוא כל אמירה נאמרת בעל פה והישתכנעות וביטחון
בלב ועשייה באיברים ובלבבות אמונה זו עולה
בהישמעות אללה ויורדת בעשיית חטאים ואפשר
להוכיח כך כדלקמן:

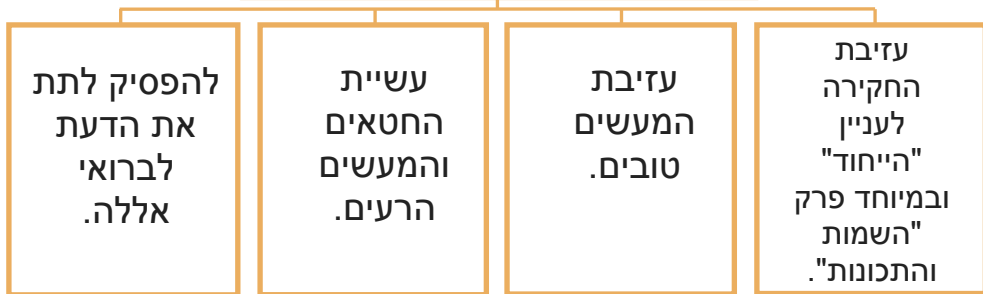
הוכחת "ירידת האמונה" החאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "לא ראיתי נשים חסרות בלבן ובדת ...".	הוכחת "עליית האמונה" מתגלמת בפסוק הקוראן: "למי מכם תוסיף זו אמונה".	הוכחת "עשיית הלבבות" טמונה בחאדת' הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום "והביישנות היא ענף מענפי האמונה".	וכחת "עשיית האיברים" החאדת' שסופר מפי הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "המעלה הכי נמוכה לאמונה הסרת והרחקת הדברים המזיקים בדרך".	הוכחת "האמירה" קיימת בחאדת' הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום:"המ עלה הכי נשגבת למימוש האמונה הוא לומר אין אלוהים מלבד אללה".
--	---	--	---	--

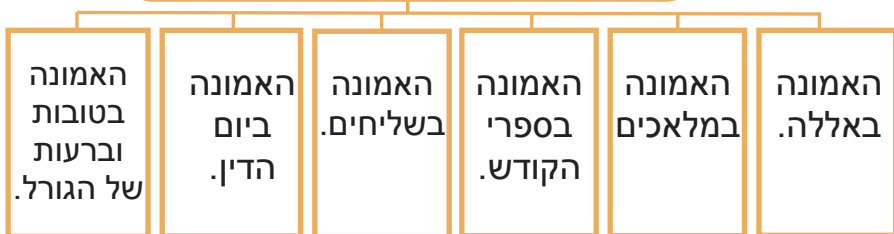
הסיבות לעליית האמונה

הסיבות לירידת האמונה

ששת יסודות האמונה

היסוד הראשון: האמונה באללה. יסוד זה מחייב:

<p>4- האמונה בשמותיו ובתכונותיו של אללה.</p>	<p>3- האמונה באלוהות אללה יתברך ויתנשא הוא.</p>	<p>2- האמונה בריבונות אללה יתברך ויתנשא הוא.</p>	<p>1- האמונה בקיום אללה יתברך ויתנשא הוא. דבר זה מתבטא</p>
<p>בהלכה הדתית: אבן אל-קיים אללה ירחם עליו ציין כי כל פסוקי הקוראן מעידים ומכילים עיקרון ייחוד אללה.</p>	<p>בטבע האנושי: הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר: "כל ילד נולד ונוצר על הטבע האיסלאמי (דת האיסלאם היא הטבע האנושי) אבל הוריו הופכים אותו לאדם יהודי או נוצרי או אמגושי".</p>	<p>בחושים: וזה מתגלם בגלוי בעת הצרה ובעיות שתעמוד בפניהן אז אתה מרים את ידיך אל המרום ותגיד: יא ריבוני ואז העצב והצרות יוסרו ברצון אללה.</p>	<p>בשכל: אי אפשר שהשכל יכול לדמיין הימצאות הברוא בלי בורא לו בדומה למה שנזכר בקוראן: "האם נבראו מלא כלום או אולי הם אשר בראו?".</p>

היסוד השני : האמונה במלאכים

המלאכים: הם עולם נסתר (מטאפיזי) אשר אללה ברא אותם מהאור והם נשמעים לאללה ואינם מפרים את פקודות אללה ויש להם רוח "רוח הקודש" ובעלי בניין גופני "ממנה המלאכים לשליחים בעלי כנפיים – שתיים שלוש ארבע – יוסיף איברים ככל שיחפוץ" ויש להם שכל ולבבות "ועם חלוף הפחד מלבם יגידו מה גזר ריבונכם?" אנו גם מאמינים בקיום המלאכים ובכל השמות שאללה זכר אותם "גבריאל מיכאיל ואיסרפיל" וגם אנו מאמינים בתכונותיהם "לא יפרו את פקודת אלוהים ויעשו את אשר יורום" ומאמינים גם במעשיהם של המלאכים.

כמה דברים שנמסרו על המלאכים

מבין המלאכים נמנו שמונת נושאי את כס הכבוד והם: גביראל הממונה על הורדת הקוראן ומיכאיל הממונה על הגשם .... אנו מאמינים בהם ובכל הדברים שסופרו אודותם באופן כללי או באופן מפורט.

היסוד השלישי : האמונה בספרי הקודש

צריך להאמין כי ספרי הקודש הללו הם מעין דברי אללה באופן אמתי נכון ולא באופן מטאפורי מדומיין וכי ספרי קודש אלו הורדו על ידי אללה ולא נבראו וכי אללה הוריד ספר קודש מיוחד בכל שליח שאותו שילח. צריך גם להאמין בכל שמותיהם הסיפורים והדינים המיוחדים במלאכים באופן שלם כל עוד שהדברים האלה לא הוחלפו. גם צריך להאמין כי הקוראן הוא ספר מחליף שבה במקום ספרי הקודש שהורדו לפניו כמו התורה האוונגליון והזבור וגווילי אברהם ומשה אללה הפיק רצון מהם.

היסוד הרביעי : האמונה בשליחים

צריך להאמין כי השליחים הם מבני האנשים ואין להם מאומה מתכונות הריבונות וכי הם עבדים שאסור לעבודם וכי אללה שילח אותם ואותת להם לאמור ואללה סייע להם באותות והם מצדם קיימו את הוראות ואת השליחות שלהם והטיפו את האומות וקמו להיאבק לשם אלוהים כראוי לו.

אנו חייבים להאמין בשליחים האלה ובכל הדברים שאללה מסר אודות שמותיהם תכונותיהם והסיפורים המיוחדים בהם באופן כללי ובאופן מפורט. גם יש להאמין כי אדם הוא ראשון הנביאים עליהם התפילה והשלום ונח עליו התפילה והשלום הוא ראשון השליחים וכי מוחמד עליו התפילה והשלום הוא אחרון הנביאים והשליחים וכי כל הדתות שקדמו לאיסלאם מוחלפת בדת האיסלאם של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום וחמשת השליחים חדורי הנחישות וכולם נזכרו בשתי הסורות (המועצה - המחנות) והם: (מוחמד עליו התפילה והשלום – נח עליו התפילה והשלום – אברהם עליו התפילה והשלום – משה עליו התפילה והשלום וישוע עליו התפילה והשלום.

היסוד החמישי : האמונה ביום הדין

יסוד האמונה זה כולל בתוכו כל הדברים שנמסרו מפי הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אודות הדברים שיתרחשו אחרי המוות כמו פיתוי הקבר הישמעות תרועת השופר ותחיית המתים מקברם והמאזניים הגיווילים אורח מישרים אל חוד' (האגן) ההשתדלות גן העדן אש גיהנום המאמינים יראו את אללה ביום הדין ובגן העדן וכו'ב מהדברים הנסתרים האחרים.

היסוד השישי : האמונה בטובות וברעות הגורל

יסוד זה כולל ארבעה מעלות שאל-נאד'ר קיבץ אותם בבית השיר שלו:
מדע הכרעת אדוננו רצונו
בריאתו והיא קיומו ויצירתו

הבריאה:

להאמין כי העבד הוא כשאר הברואים וההוכחה לכך בקוראן: "אלוהים הוא הבורא כל דבר". "אף כי אלוהים ברא אתכם ואת מעשה ידיכם".

הרצון:

זה בא לידי ביטוי בהאמנה כי כל מה ירצה אללה הוא יתממש ומה שלא רוצה שיקרה לא יתממש וכי יש לעבד רצון חופשי אז רצון זה כרוך ברצון אללה יתברך ויתנשא הוא. אללה אמר: "ואולם לא תחפצו אלא אם יחפוץ אלוהים".

הכרעה:

האדם צריך להאמין כי אללה קבע את הכל עד שתגיע שעת הדין. וההוכחה לכך מצויה בקוראן: "אין דבר כמוס בשמיים ובארץ אשר לא נרשם בספר ברור".

המדע:

להאמין עח אללה יתנשא הוא יודע הכל וכי אללה חולש בידיעתו על הכל וההוכחה מהקוראן על זה היא: "הוא יודע את אשר לפניהם ואת אשר מעבר להם".

השיעור הרביעי

חלקי הייחוד וחלקי הכפירה

פירוט חלקי הייחוד והם שלושה חלקים : ייחוד הריבונות
ייחוד האלוהות וייחוד השמות והתכונות.

ייחוד הריבונות: על ידי האמונה כי אללה יתנשא הוא הבורא
כל דבר והוא לבדו המושל והממונה על כל דבר ואין לו שותף
בזה.

ייחוד האלוהות: ייחוד זה מבוסס על האמונה בכי אללה
יתנשא הוא האל שעובדים ואין לו שותף בזה וזה הכוונה
באמירה אין אלוהים מלבד אללה כלומר: אין אלוה שעובדים
אותו אלא אללה. צריך לייחד את כל העבודות וקיום המצוות
הדתיות כמו התפילה הצום וכו"ב לאללה לבדו בלי ליחד שום
דבר לזולתו.

ייחוד השמות והתכונות: על ידי האמונה בכל מה שהובא
בקוראן או בחאדת'ים הצחיחים (הנכונים) על שמותיו של
אללה ותכונותיו וייחוס כל הדברים האלה לאללה באופן
הראוי לאללה יתנשא הוא בלי שום שיבוש ביטול שינוי או
ייצוג בהתאם למה שנזכר בקוראן: " א אָמַר: הוּא אֱלֹהִים
אָחַד: בְּהֶאֱלֹהִים הִנְכַבְּד: ג לֹא יֵלֵד וְלֹא יֵלֵד: ד וְאֵין דוֹמָה לוֹ
אָחַד: " והפסוק: "אין דומה לו והוא השומע והמבחין". שוחרי
המדע הדתי חילקו את שלושת הסוגים האלה של הייחוד
לשני סוגים על ידי הכנסת ייחוד השמות והתכונות תחת
ייחוד הריבונות ואין ספק או חילוקי דעות בעניין זה משום
שהכוונה כאן די ברורה בשתי החלוקות הללו.

ואילו חלקי הכפירה שלושה הם: כפירה עצומה כפירה קטנה וכפירה נסתרת.

הכפירה העצומה: כפירה זו גורמת שמפעלותיו של העבד לא יניבו פרי וכל עבד מת והוא כופר כפירה עצומה יישאר באש גיהנום לעולמי עולמים בהתאם למה שהובא בקוראן: "אם יצרפו לו שותפים לא יניבו מפעלותיהם פרי" וגם בפסוק הקוראן: "המשתפים אינם ראויים לכוון ולשמר את מסגדי אלוהים בעודם מעידים על עצמם כי כופרים הם. אלה מפעלותיהם לא יניבו פרי ולנצח יהיו באש" כל אדם מת והוא כופר כפירה עצומה אללה לא יסלח לו ולא יתיר לו להיכנס לגן עדן כמו שאללה יתנשא הוא אמר: "אללה לא יסלח אם יצרפו לו שותף אך על דברים קלים מזה יסלח לאשר יחפוץ". וגם בפסוק הקוראן: "כל המצרף שותפים לאלוהים יאסור אלוהים עליו את גן עדן ובאש ידור. לבני העוולה לא יקומו תומכים".

ומבין סוגי הכפירה העצומה: קריאת המתים והאלילים וההיעזרות בהם ונדירת נדרים להם או זביחת זבחים בשבילם וכו"ב.

הכפירה הקטנה: כפירה זו כוללת כל הדברים הניתנים בקוראן ובסונה הנבויה בכינוי "כפירה" אבל סוג זה שונה מהכפירה העצומה ודוגמאות הכפירה הקטנה: הצביעות בעת עשיית המעשים הטובים או השבועה מלבד אללה (לא להישבע באללה) ולומר: מה ירצה אללה ומה ירצה גם פלוני וכו"ב. לפי מה שסופר מפי הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום "הדבר שאני מפחד ממנו עליכם במיוחד הוא הכפירה הקטנה" הנביא נשאל מהי הכפירה הקטנה אז אמר: הצביעות".

והחאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "מי נשבע במשהו מלבד אללה הוא יהיה כופר".

והחאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "אל תגידו: מה ירצה אללה ומה ירצה פלוני. אבל תגידו: מה ירצה אללה ואחר כך מה ירצה פלוני". חאדת' הוצא מפי אבו דווד ביחוס נכון מחוזיפה בן אל ימאן אללה רצון משניהם.

סוג זה לא ייחשב כפירה ולא יגרום להישאר באש גיהנום לעולמי עולמים אבל סוג זה סותר את הייחוד ההרכחי המושלם.

הסוג השלישי הוא הכפירה הנסתרת וההוכחה על קיום סוג זה החאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "רוצים שאספר לכם מהו הדבר שממנו אני מפחד עליכם יותר מאל מסיח אל דג'ל? אמר: כן שליח אללה. הנביא אמר: הכפירה הקטנה. האדם למשל מתפלל והוא מקיים את תפילתו בצביעות כדי למשוך את האדם האחר". אפשר לחלק את הכפירה לשני סוגים בלבד: הכפירה העצומה והכפירה הקטנה ובכך הכפירה הנסתרת תיכלל בתוך שני הסוגים. כפירה נסתרת תיכלל בכפירה העצומה כמו כפירת הצבועים משום שהצבועים מסתירים את האמונות המבוטלות שלהם ומראים את אמונת האיסלאם בצביעות וכדי להגן על עצמם. כפירה זו יכולה להיכלל בכפירה הקטנה כמו הצביעות בהתאם למה שנזכר מפי מחמוד בן לביד אל-אנסארי אל מותקאדם והאמירה של אבי סעיד אל מד'כור. ואללה הוא מגן להצלחה.

סוגי האיסורים

<p>החטאים הקטנים: הם כוללים כל הדברים האסורים לפי ההלכה האיסלאמית אבל לא מביאים עמם עונש מיוחד.</p>	<p>החטאים הגדולים: הם כל הדברים שמביאים לעונש כמו הקללות או הגירוש או אי החיוב כלפי עושה הפעולה או כי העבד אינו מחויב כלפי הכופרים או העבד שלא נמנה עם המאמינים או הוא מדומה בבעלי החיים המכוערים מאוד.</p>	<p>הכפירה הקטנה: היא כפירה פחות יותר מהכפירה העצומה ורעה יותר מהחטאים הגדולים.</p>	<p>הכפירה העצומה: : והיא כנ"ל.</p>
--	--	---	---

החטאים הגדולים

<p>דין החטאים האלה: צריך לחזור בתשובה מהחטאים האלה וזאת בדומה לחאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום "המקוננת בשכר אם לא תחזור בתשובה לפני מותה....." סופר מפני מוסלים. והנביא אמר בחאדת' אחר: "תיזהרו מלעשות חטאים גדולים....." חאדת' סופר מפי מוסלים.</p>	<p>דרגות החטאים האלה: החטאים האלה שונים זה מזה לפי החאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "אתם רוצה שאספר לכם על החטאים הכי גדולים שיש". חאדת' מוסכם.</p>	<p>דין עושה החטאים האלה: - הוא אדם מאמין אמונה חסרה ולא מושלמת או הוא אדם מאמין באמונתו האמיתית אבל מופקר בחטאיו. - אדם שאוהבים אותו לפי רמת האמונה שלו ושונאים אותו על פי החטאים שהוא עושה. - אסור לשבת איתו כשהוא עושה חטא מסוים.</p>	<p>מספרם של החטאים האלה: מספרם לא קבוע אבל אפשר לסמן ולהגדיר את החטאים האלה לפי העיקרון שנזכר לע"ל.</p>
--	---	--	--

ההבדל בין הכפירה העצומה לכפירה הקטנה

הכפירה הקטנה:

- 1- כפירה זו אינה מוציאה את האדם מהדת שלו (לא הופכת אותו לכופר).
- 2- כפירה אינה גורמת שכל מפעלותיו של העבד לא יניבו פרי אבל היא גורמת שמפעלותיו המיוחדות של העבד לא יניבו פרי.
- 3- כפירה זו אינה מחייבת הישארות לנצח בגיהנום.
- 4- כפירה זו לא מביאה להתיר את דמו והונו של האדם הכופר.
- 5- כפירה זו תיחשב ככפירה קטנה אם ישנה הוכחה לכך.
- 6- כל כפירה שתיחשב כאמצעי גורם להתרחשות הכפירה העצומה תהיה כפירה קטנה.
- 7- כל כפירה שמוגדרת בהלכה האיסלאמית ככפירה בלי ליידע אותה באותיות היידוע (א' ל') תיחשב כפירה קטנה כל עוד שאין הוכחות סותרות את זה.
- 8- כל כפירה שנעזרת בדברים אחרים זולת אללה תיחשב כפירה קטנה.

הכפירה העצומה:

- 1- כפירה זו מוציאה את האדם מהדת שלו (הופכת אותו לכופר).
- 2- כפירה גורמת שמפעלותיו של העבד לא יניבו פרי.
- 3- כפירה זו מחייבת הישארות לנצח בגיהנום.
- 4- הסולטאן רשאי להתיר את דמו והונו של האדם הכופר כפירה עצומה.
- 5- כפירה זו תיחשב ככפירה עצומה אם יש הוכחה לכך.
- 6- אם סבורים כי הסיבה לכפירה זו היא התנהגות נסתרת מהעין.
- 7- כפירה זו לא תיסלח אם האדם מת בה.
- 8- אם האדם יחזור בתשובה מהכפירה הזו אללה ימחול לו בכל המקרים חוץ משני מקרים מסוימים: כאשר השמש זורחת מהמערב והגרגור שהוא נחשב התחלת המוות.

השיעור החמישי

האחסאן (השלמות - המצויינות)

יסוד האחסאן מבוסס על עיקרון מנחה והוא "לעבוד את אללה כאילו שאתה רואה אותו, ואם אתה לא יכול לראות אותו, אז לדעת שהוא אכן רואה אותך".

האחסאן הוא יסוד אחד שמכיל שתי מעלות

עבודת היראה:

היא עבודת פחד ויראה והמוסלמי לא ייצא מתחום העבודה הזו.

עבודת הראייה:

9- היא עבודת אהבה וגעגועים לכל הדברים מעם אללה יתברך ויתנשא הוא. וזו עבודת הנביאים והשליחים. כמו החאדת של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום שבו הוא אומר: "האם לא ארצה להיות עבר מכיר טובה לאללה". וכאן הרצון מהעבודה הוא האהבה וההשתוקקות לכל אשר אצל אללה עם יראת אללה.

שאלות על הייחוד

- 1- מה מספר מעלות הדת?
○ שלוש.   ○ שתיים.   ○ חמש.
- 2- מה מספרם של יסודות האיסלאם?
○ חמשה.   ○ ששה.   ○ שבעה.
- 3- דת האיסלאם תופסת מעלה יותר נשגבת מהאמונה. (נכון – לא נכון)
4- כמה מספרם של חלקי שהאדת הייחוד?
○ שבעה.   ○ שמונה.   ○ שניים.
- 5- מה מספרם של תנאי מימוש (אין אלוהים מלבד אללה)?
○ חמשה.   ○ שבעה.   ○ שמונה.
- 6- המדע מתנאי (אין אלוהים מלבד) ומהותו של המדע היא:
○ תפיסת הדבר שבמצבו הקיים.
○ אין אל שעובדים אותו מלבד אללה.
- 7- אם יש ספק לגבי כפירת האנשים שידעו את הדעווה הנבואה ולא האמינה בשליחות הנביא אז הדין יהיה:
○ האדם כפר כפירה עצומה.
○ אם האמונה שלו יותר גדולה מהספק לא ייחשב ככופר.
- 8- ההסכמה מבין תנאי (אין אלוהים מלבד אללה) והכוונה של ההסכמה היא:
○ האמירה.   ○ החשיבה.
○ המעשה.   ○ כל האמור לע"ל.
- 9- הצביעות באמירת (אין אלוהים מלבד אללה) כצביעות בהוצאת צדקאת (הצדקה) ייסווגו מסוג הכפירה הקטנה. (נכון – לא נכון).
- 10- מי יאמר (אין אלוהים מלבד אללה) בעל פה בלי להאמין בזה בלבו יהיה:
○ מונותאיסט.   ○ מוסלמי לא מאמין.
○ כופר כפירה עצומה.   ○ בעל אמונה חלשה.

(השיעור החמישי)

- 11- אם העבד אהב את הנביא כאהבתו לאללה כלומר אהבה שווה:
○ ייחשב ככופר כפירה עצומה.
○ ייחשב ככופר כפירה קטנה.
○ עשה בכך אחד החטאים הגדולים.
- 12- מה מספרם של חלקי האהבה?
○ ארבעה.   ○ שלושה.   ○ שניים.
- 13- האהבה למען אללה תהיה עבור המעשה העושה הזמנים והמקומות.
(נכון – לא נכון)
- 14- דינה של אהבת דבר בשיתוף עם אהבת אללה הוא:
○ כפירה קטנה.   ○ אהבת חובה.   ○ כפירה עצומה.
- 15- דין האהבה למען אללה הוא:
○ אהבה אפשרית.
○ אהבת חובה.
○ כפירה עצומה.
- 16- מהו מספרם של חלקי העבודות?
○ שניים.   ○ שלושה.   ○ ארבעה.
- 17- כל הברואים ובין היתר הכופרים עובדים את אללה בעבודות כפייה.
(נכון – לא נכון).
- 18- אם העבד אמר: "אין אלוהים מלבד אללה" ולא קיים את כל מצוות הדת ולא התפלל ולא קיים שום עבודה מעבודות הדת אז האמירה "אין אלוהים מלבד אללה":
○ תועיל אותו.   ○ לא תועיל אותו.
- 19- משמעותה של האמירה (עבדו ושליחו) שנאמרת בשהאדה של התפילה כי לא עובדים את השליח ולא משקרים (מכחשים) לו. (נכון – לא נכון).
- 20- השהאדה (מוחמד עבדו ושליחו) מהווה הישמעות להוראות הנביא ומתן אמון ביחס לכל הדברים שהוא סיפר.... אז זה ייחשב:
○ משמעותה של השהאדה.
○ מהותה של השהאדה.
- 21- מי יוסיף לנביא מאומה מתכונות הריבונות לא יהיה עבד לאללה.
(נכון – לא נכון)

(השיעור החמישי)

- 22- התיאור הכי נאה לנביא מוחמד עליו התפילה והשלום הוא:
○ שליח אללה. ○ עבדו ושליחו. ○ אחרון הנביאים.
- 23- "מי המציא באיסלאם בידעה (חידוש) טובה לפי דעתו הוא בכך טוען כי מוחמד עליו התפילה והשלום לא קיים את השליחות שלו בנאמנות משום שאללה אמר בקוראן: "היום סיימתי לכונן לכם את דתכם" אז מה שלא נחשב בעבר כחלק מהדת לא יחשב כחלק מהדת היום" אמירה זו מצוטטת מפי:
○ שח' אל-איסלאם אבן תימייה אללה ירחם עליו.
○ אל-אימאם מאליק אללה ירחם עליו.
○ אל-אימאם אבן באז אללה ירחם עליו.
- 24- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום מיוחס לשושלת הנביא:
○ יצחק עליו התפילה והשלום.
○ איסמעיל עליו התפילה והשלום.
- 25- השלם את החסר: הנביא נולד בשנת ..... בעיר ..... והוא מת בגיל ..... וחי' ..... לפני הנבואה שלו ..... כנביא ושליח. הוא נובא ב ..... ונשלח ב.....
- 26- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום נשלח אל: -בני עמו.
○ בני האנוש.
○ המשאות השניים (השדים ובני האנוש).
- 27 אל-מיעראג הוא מסעו של הנביא מוחמד ממכה אל בית אל-מקדס. (נכון – לא נכון)
- 28- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום היגר אל:
○ אל-טאיף.
○ אל-חבשה.
○ אל-מדינה.
○ כל האמור לע"ל.
- 29- כמה מספרן של הע'זוואת (הקרבות) הכי חשובות של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום?
○ קרב אחד. ○ שלושה. ○ חמשה.
○ שניים. ○ ארבעה.

השיעור החמישי

- 30- כמה מספרם של ילדי הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום?
○ שלושה.   ○ ארבעה.   ○ שבעה.
- 31- הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום עלה לרגל בחג' אל-וודאע וזה מוכיח שהנביא עלה לרגל לפני כן. (נכון – לא נכון)
- 32- חקירת הסירה הנבואה:
○ חובה.   ○ רצויה.   ○ מותרת.
- 33- מלא את החסרים: האמונה מבחינה הלכתית היא אמירה ב..... וחשיבה ב..... ועשייה ב..... שעולה ב.....
ויורדת ב.....
- 34- כמה מספרם של יסודות האמונה?
○ ששה.   ○ חמשה.   ○ ארבעה.
- 35- האמונה באללה מצריכה אמונה בדברים אחרים כמה מספרם?
○ ארבעה.   ○ שלושה.   ○ שניים.
- 36- ההוכחות על קיום אללה הן:
○ ארבע.   ○ אי אפשר לספורן.
- 37- מיכאיל הוא המלאך הממונה על הגשם. (נכון – לא נכון)
- 38- יש לבני אדם לבבות ואילו אין למלאכים לבבות. (נכון – לא נכון)
- 39- מה מספרם של ספרי הקודש שידענו את שמותיהם?
○ ששה.   ○ שבעה.   ○ ארבעה.   ○ הרבה ספרים.
- 40- אללה הוריד ספר קדוש על כל נביא מנביאיו. (נכון – לא נכון)
- 41- ראשון השליחים הוא אדם עליו התפילה והשלום. (נכון – לא נכון)
- 42- מוחמד עליו התפילה והשלום הוא שליח ולא נביא. (נכון – לא נכון)
- 43- כמה מספרם של השליחים חדורי הנחישות?
○ חמשה.   ○ ארבעה.   ○ הרבה.
- 44- האמונה ביום הדין כוללת את האמונה בכל האירועים שמתרחשים אחרי המוות עד תחיית בני האדם מקברם. (נכון – לא נכון).
- 45- יש לאמונה בגורל ובבחירה החופשית של העבד מעלות. מה מספרן של המעלות?
○ ארבע.   ○ חמש.   ○ שלוש.

(השיעור החמישי)

- 46- האם אללה יודע את הדברים לפני התרחשותם? (נכון – לא נכון)
- 47- האם אללה יודע את כל מה שבני האדם יודעים? (נכון – לא נכון)
- 48- האם אללה כתב וקבע את כל מה שבני האדם יודעים?
(נכון – לא נכון)
- 49- יש לאדם רצון חופשי ועצמי לעשות את אשר הוא רוצה.
(נכון – לא נכון)
- 50- האם מעשיהם של העבדים נבראים?
(נכון – לא נכון)
- 51- הייחוד מחולק ל:
 שני חלקים.   שלושה חלקים.   אין מי שחולק על כך.
- 52- ציין חמשה הבדלים מהותיים בין הכפירה העצומה לכפירה הקטנה.
 ..... -1
 ..... -2
 ..... -3
 ..... -4
 ..... -5
- 53- כתוב חמש דוגמאות על הכפירה העצומה והכפירה הקטנה.

הכפירה הקטנה	הכפירה העצומה

- 54- הצביעות באמונה היא כפירה קטנה אינה מוציאה מהדת.
(נכון – לא נכון)
- 55- האחסאן כולל:
 חלק אחד.   שני חלקים.

השיעור השישי

תנאי נכונות התפילה

תנאי נכונות התפילה והם תשעה תנאים:

- 1- האיסלאם.
- 2- השכל.
- 3 – הפרדה.
- 4- הטהרה.
- 5- הסרת הטומאה.
- 6- כיסוי הערווה.
- 7-ביאת מועד התפילה.
- 8-הפנייה בכיוון התפילה.
- 9-הכוונה להתפלל (אל-נייה).

התנאי הראשון: להאמין בדת האיסלאם

והוא ההפך לכפירה. לכן אם אדם מסוים יתפלל ובאותו הזמן יקלל את אללה או ייחד מאומה מהעבודה שלו לדבר אחר חוץ מאללה אז תפילתו תהיה בטלה ואיננה עד שאדם זה יחזור בתשובה לאללה יתנשא ויתברך הוא.

התנאי השני: השכל או הבינה

וההפך הוא השיגעון וליתר דיוק השיכרון.

התנאי השלישי : הפרדה

אין הכוונה כאן להגיע לגיל הבגרות אלא מדובר ביכולת להפריד בין הדברים השונים כלומר: יוכל לשאול ולענות ואין גיל מסוים שבו הילד יוכל להפריד אבל על פי הרוב הילד יוכל להפריד בין הדברים כשהוא בן שבע שנים. מתי **התפילה של הילד** תהיה נכונה? כשהוא יכול להפריד בין מהות הדברים כלומר כשהוא יכול להפריד בין השאלה לתגובה או בין המים לאש אחרת התפילה שלו לא תקובל ותהיה בטלה.

**__ התנאי הרביעי:
הטהרה**

הטהרה הקטנה:
על ידי "ידוא".

הטהרה הגדולה:
על ידי ההיטהרות (אל-ע'וסל).

התנאי החמישי : הסרת הטומאה

על ידי הסרת הדברים הטמאים מהמלבושים ומעל הגוף. לכן כל אדם שמתפלל למרות שהוא יודע שיש בו טומאה ויכול להסירה וזוכר שהיא מצויה אז תהיה תפילתו בטלה ואיננה. הסרת הטומאה מחולקת לשלושה חלקים:-

**הסרת הטומאה
הבינונית:**

טומאה זו תוסר על ידי ריסוס המים על החלק הטמא עם סחיטתו. הסרת הטומאה הבינונית שונה מהקשה ומהקלה. טומאה זו כוללת השתן של האיש ושל האישה וכדומה מהטומאות האחרות.

**הסרת הטומאה
הקלה:**

טומאה זו תוסר על ידי ריסוס המים על החלק הטמא בלי סחיטה. דוגמאות לטומאה זו כמו: השתן של התינוק שעדיין לא התחיל לאכול או הנוזל טרום-שפיכה והזרע. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ריסס מים על החלק הטמא אם חלק זה היה רטוב ואם הוא יבש הנביא גירד אותו.

**הסרת הטומאה
הקשה:**

היא הטומאה הנגרמת בנגיעת הכלב. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום הורה לשטוף את הכלים שבע פעמים אם הכלב ליחך בתוך כלי זה. בפעם הראשונה שטיפת הכלים תיעשה בעפר. חאדת' זה הוצא בידי מוסלים.

העצמים הטמאים

השתן של האדם ושתן והגלל של בעלי החיים שאסור לאכול את בשרם. חיות הטרף כולן טמאות אלא היות שאי אפשר להתרחק מהן כמו החתולים הפרדים והדם הניגר הוא הדם אשר זורם מהחיה אחרי השחיטה והדם היוצא מהישבן וכל הנבלות למעט: גופת האדם וכל גופה שאין לה דם החיות המתות בים (מיתאת הים) והארבה.

התנאי השישי : כיסוי הערווה

סוגי הערווה מחולקים לשלושה סוגים

ערווה בינונית:

היא הערווה השונה משתי הערוות הנ"ל. צריך לכסות את החלק הקיים בין טבור הבטן עד הברכיים. רצוי גם לכסות את הכתפיים וללבוש כל המלשבושים המקושטים הטובים.

ערווה קשה:

היא הערווה של האישה הבוגרת. על אישה זו לכסות כל חלקי הגוף למעט הפנים ולכסות את הפנים בנוכחות אנשים זרים לה.

ערווה קלה:

היא ערוות הילד הזכר בן שבע עד עשר. חובה לכסות את איברי המין שלו.

התנאי השבעי : ביאת מועד התפילה

התפילה לא תהיה נכונה אם היא מתקיימת לפני מועד התפילה או אחריו אלא במצב אחד אם מקיימים שתי תפילות במועד אחד בגלל חוסר אפשרות לקיים את התפילה במועדה הקבוע. אדם שמאחר את התפילה במכוון רשע ופושע.

התנאי השמיני : הפנייה לקראת הקיבלה (כיוון התפילה)

למעט קיום תפילת אל-נפילה (כל התפילות שאינן חובות – תפילת סונה נבוייה) במהלך הנסיעות. הנוסע יכול להתפלל בכיוון שאליו פונה גמל המסעות שלו ובדומה לזה התפילה במטוס בימינו. ולמעט האנשים לא יכולים לפנות לקראת הקיבלה או האנשים שמפחדים לקיים את התפילה בגלל האוייב במלחמה.

התנאי התשיעי : אל-נייה (הכוונה להתפלל)

מקור הכוונה לתפילה בלב ולומר את זה בעל פה (אני רוצה להתפלל בקול) ייחשב חידוש סוטה מהוראות האיסלאם. אדם שהביע רצונו לקיים את התפילה לפני ביאת מועדה או ניחש מועד התפילה תפילתו נכונה היא.

הוראות חשובות

- 1- אי אפשר לפסול תנאי מהתנאים האלה בגלל הבורות השכחה או בכוונה אלא בתנאי שהעבד התפלל והוא טמא כתוצאה לבורות או השכחה. התפילה שלו תיחשב נכונה משום שבמצב זה מדובר באי ידיעה ולא מעשה בכוונה.
- 2- התנאים האלה נחשבים לתנאים הכרחיים לקיום המצוות הדתיות. וצריך לשמור על קיום התנאים האלה בעת קיום העבודות הדתיות.

השיעור השבעי

יסודות התפילה

יסודות התפילה הם ארבעה עשר יסוד:

- 1- העמידה של בעל היכולת.
- 2- תְּכַבִּירַת אֱלֹהִים.
- 3- קריאת סורת אל-פאתיחה.
- 4- א-רְכֹּעַ.
- 5- העמידה לאחר הרכוע.
- 6- הסגידה על שבעת האיברים.
- 7- הקימה מהסגידה.
- 8- הישיבה בין שתי הסגידות.
- 9- השלווה בכל הפעולות.
- 10- הסדר בין כל היסודות.
- 11- התְּשֻׁהָ האחרון.
- 12- הישיבה בתְּשֻׁהָ האחרון.
- 13- התפילה על הנביא עליו התפילה והשלום.
- 14- הַתְּסָלִים הכפול.

היסוד הראשון: העמידה של בעל היכולת.

בתפילה שאינה חובה (אל-נאפילה):
המתפלל רשאי לשבת בתפילתו אבל הוא יקבל חצי שכר מעשה התפילה של העומד בתפילה והשוכב על צדו יקבל חצי שכרו של היושב.

בתפילה החובה (אל-פריד'ה):
העמידה נחשבת יסוד מרכזי לקיום התפילה. מותר לאדם לשבת אם הוא לא יכול בכלל לעמוד או הוא יכול לעמוד בקושי ועמידתו תשפיע על מידת הריכוז שלו בתפילה. אבל אם הוא יכול לעמוד באופן קצת קשה זה יהיה טוב יותר.

היסוד השני: תְּכִיבִית אֵלֶּאֱחָרָאם.
יסוד זה מתקיים כשאומרים: "אללה אכבר".

היסוד השלישי: קריאת סורת אל-פתיחה.
צריך לקרוא את הסורה הזו בכל רכעה מרכעות התפילה הן התפילה הסרייה (הסודית שבה האימאם קורא בקול שאף אחד לא ישמע אותו) והן בתפילה הגהרייה (שבה שומעים קולו של האימאם) קריאה מושלמת ומסודרת כראוי במילות ובתנועות ובאותיות הסורה תוך שמירה על הקריאה בטעמי הקוראן. אדם שמצטרף לתפיעה באל-רוכוע לא חייב לקרוא את סורת אל-פתיחה.

היסוד התשיעי: השלווה בכל פעולות התפילה
שלווה זו מתקיימת כשהמתפלל מקפיד על תרגילי תפילה ושבח לאלוהים המיוחדים בכל יסוד מיסודות התפילה.

אזהרה חשובה

היסודות הללו מתקיימות במהלך קיום התפילה ואסור לפסול או להתעלם יסוד מהיסודות הללו בגלל הבורות השכחה או בכוונה. ואי אפשר לתקן מצב כזה על ידי ההשתחוות מתוך אי שימת לב (סיגוד אל-סהו) ולכן צריך לקיים את התפילה הרלוונטית מחדש ואילו התפילות שהעבד קיים אותן בלי לבצע כל היסודות התפילות הללו יתקבלו משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום לא ציווה על הטועה בתפילתו שיקיים את כל התפילות מחדש אלא הורה עליו לקיים רק את התפילה הרלוונטית מחדש למרות שהמתפלל זנח את השלווה שנחשבת אחד יסודות התפילה. ואללה לבד היודע.

השיעור השמיני

מרכיבי ההכרחיים של התפילה

מרכיבי התפילה הם שמונה מרכיבים והם:

- 1- כל התכבירות חוץ מתְּכַבֵּירַת אֱלֹהִים.
- 2- האימאם או האדם שמתפלל בנפרד צריכים לומר "סמיע אללה למן חמדהו – אללה שומע את האדם אשר משבח אותו".
- 3- כל המתפללים מקפידים להגיד "רבנא ולאכ אל-חמד – ריבונינו השבח כולו לך".
- 4- צריך לומר בא-רְכֻע "סובחאן רביי אל-עאזים – השבח לאללה הנשגב.
- 5- חובה לומר בסגידה "סובחאן רביי אל-אעלה – השבח לאללה העליון".
- 6- צריך לומר בין שתי הסגידות "רביי איע'פיר לי – ריבוני נא לסלוח לי!".
- 7- התְּשַׁהַד הראשון.
- 8- הישיבה.

הוראה חשובה

צריך לומר : (סובחאן רביי אל-עאזים - השבח לאללה הנשגב) בא-רְכֻע. רצוי גם להוסיף ולומר תרגילי שבח לאללה. כמו כן צריך לומר בסגידה: (סובחאן רביי אל-אעלה – השבח לאללה העליון) רק בניסוח הנזכר והמתלל יוכל להוסיף קריאות שבח אחרות לאללה.

השיעור התשיעי

ניסוח אל-תשהוד (השהאדה של התפילה)

הנוסח של אל-תשהוד הוא: "אל תחייאת לאללה ואל-סלואת ואל-טייבאת אלסלאם עליכ איהו אלנביי ורחמאת אללה וברכאתו אל-סלאם עלינו ועל עבאד אללה אל-סאלחין אשהד אן לא אללה אלא אללה ואשהד אן מוחמד עבדהו ורסולה – הברכות לאללה וכל התפילות הטובה לאללה. שלום לך הנביא והרחמים לאללה והברכות שלו. השלום עלינו ועל עבדי אללה הטובים אני מעיד כי אין אלוהים מלבד אללה ואני מעיד כי מוחמד הוא עבדו ושליחו".

אחר כך המתפלל יברך וישבח את הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ויגיד: "אללהום סלי על מוחמד ועל אל מוחמד כמה סלייאת על אברהים ועל אל אברהים אינכ חמיד מגיד ובארכ על מוחמד ועל אל מוחמד כמה בארכת על אברהים ועל אל אברהים אינכ חמיד מגיד – הוי אללה! נא להתפלל על מוחמד ועל בני משפחתו של מוחמד כמו שהתפללת על אברהים ועל בני משפחתו של אברהים. הוי אללה המהולל ורב תפארת".

בתשהוד האחרון המתפלל מבקש מחסה באללה מפני עונש גיהנום ומפני עונש הקבר ומפיתוי החיים והמוות ומפיתוי אל-מסיח א-דג'ל ואחר כך המתפלל בוחר את מיטב הקריאות (דועאא) אשר יחפוץ לומר וביחוד האמירות הדתיות השגורות בפיו של המתפלל כמו "אללהום אעני על זכרכ ושוכרכ וחוסן עיבדאתיכ אללהום איני זלמתו נפסי זולמאן כאת'יראן ולא יע'פיר אל זינוב אלא אנת פאע'פיר לי מע'פרה מן ענדכ וארחמני אינכ אנת אל ע'אפור אל רחים – הוי אללה תעזור לי לזכורך להודותך לעבודך כראוי הוי אללה אני קיפחתי את עצמי קיפוח עצום ואף אחד לא סולח את החטאים מלבדך. אני מתחנן שתסלח לי את החטאים שלי מעמך ושתרחם עליי אתה הסולח והרחום".

בתשהוד הראשון יעמוד המתפלל אחרי אל-שהאדתין (העדות) עד העמידה לרכעה השלישית בתפילות ט'הר (צהריים) - עצר (מנחה) - מע'רב (ערב) - עשאא' (לילה) ואם המתפלל התפלל על הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום זה יהיה טוב יותר בגלל החאדת'ים הרבים שהתייחסו לחשיבות התפילה על הנביא ואחר כך המתפלל קם לרכעה השלישית.

השיעור העשירי

מנהגי התפילה

מסורות ומנהגי התפילה ובין היתר:

- 1-ההתחלה (איסתיפתאח).
- 2- לשים כף היד הימנה על השמאלה על החזה בעת העמידה לפני א-רוכוע ואחריו.
- 3- הרמת היידיים והאצבעות מסופחות לקראת הכתפיים או האוזניים בזמן התכביר הראשון ובעת א-רוכוע והעמידה ובעת העמידה מאל-תשהוד הראשון עד שהמתפלל יקום לרכעה השלישית.
- 4- כל דבר שנוסף על פעם אחת בהילול והשבח הנעשה בא-רוכוע ובסגידה.
- 5- כל דבר נוסף על האמירה : "רבאנה ולכ אל-חמד – ריבוננו ולך השבח" אחרי העמידה מא-רוכוע וכל הקריאות שמתווספים ליותר מפעם אחת בקריאות לבקשת המחילה והסליחה בין שתי הסגידות.
- 6- הראש ניצבת לקראת הגב בא-רוכוע.
- 7- התרחקות שתי הזרועות מהצדדים והתרחקות הבטן מהברכיים והתרחקות הברכיים מהשוק בסגידה.
- 8-הרמת שתי הזרועות מהאדמה בעת הסגידה.
- 9- ישיבת המתפלל על רגלו השמאלית פרושה והעמדת הרגל הימנה בתשהוד הראשון ובין שתי הסגידות.
- 10- הישיבה על הירכיים בתשהוד האחרון בתפילות בעלות ארבע רכעות ושלוש רכעות: הישיבה על הישבן והצבת הרגל השמאלית על הימנה והצבת הרגל הימנה.

- 11- הרמיזה באצבע הרומזת בתשהוד הראשון והשני מהישיבה עד סיום התשהוד והנעת האצבע הרומזת בעת הקריאה ופניות הקוראים.
- 12- התפילה והברכה על מוחמד ועל בני משפחתו של מוחמד ועל אברהם ועל בני משפחתו של אברהם בתשהוד הראשון.
- 13- הקריאה בתשהוד האחרון.
- 14- הקריאה בקול רם בתפילת אל-פג'ר (השחר) בתפילת אל-גומעה ותפילת שני החגים תפילת הגשם (צ'לאת אל-איסתסקא) ובשתי הרכעות הראשונות מתפילת מע'רב (ערב) ותפילת עשאא' (לילה).
- 15- הקריאה הסודית (בקול שלא יישמע) בתפילת ט'הר (צהריים) – ותפילת עצר (מנחה) וברכעה השלישית בתפילת מע'רב ובשתי הרכעות האחרונות בתפילת עשאא'.
- 16- קריאת סורה מסוימת בנוסף לסורת אל-פתיחה.
- עם הקפידה לעשות שאר המנהגים של התפילה שלא הובאו לע"ל. ובין היתר: הדברים הנאמרים הנוספים על אמירתו של המתפלל: "רבאנה וליכ אל חמד – הוי ריבוני השבח לך" אחרי העמידה מא-רוכוע אמירה זו נאמרת מפי האימאם או האדם שמתפלל בנפרד. ובין היתר גם: הצבת הידיים על הברכיים עם

מנהגי התפילה

האיסתיפתאח נעשה בתפילה שמתקיימת אחרי תכביראת אל-איחראם עם אמירת הקריאות של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום כמו: "אללהום בעיד ביני ובין ח'טאיי כמו בעדת בין אל-משריק ואל-מע'ריב. אללהום נקיני מן ח'טאיי כמה יונקה אל-ת'וב אל-אבייד' מן אל-דנס אללהום אע'סלני בלמאא ולשלג ולברד – הוי אללה הרחיק ביני לבין החטאים שלי במידת ההרחקה הקיימת בין המזרח למערב הוי אללה ניקה אותי מהחטאים כמו שמנקים את הלבוש הלבן מהטומאה הוי אללה ניקה אותי מהחטאים שלי במים שלג וברד. או "סובחאנכ אללהום וביחמדאק תאברכ איסמוק ותעאללה גדכ ולא אללה ע'יירוכ – השבח והתהילה לך אלוהי. שמך מבורך והערך שלך נשגב ואין אל מלבדך".

השיעור האחד עשר

הדברים המביאים לביטול התפילה

הדברים הגורמים לביטול התפילה הם שמונה דברים:

- 1- הדיבור בכוונה תוך התפילה עם הזכירה והידע שהוא מקיים את התפילה. אבל האדם העושה את זה מתוך בורות או שכחה תפילתו לא תהיה בטלה.
- 2- הצחוק.
- 3- אכילת האוכל.
- 4- השתייה.
- 5- חשיפת הערווה.
- 6- הסטייה בצורה משמעותית מכיוון התפילה (הקיבלה).
- 7- השעשוע ואי הריכוז באופן ממושך בתפילה.
- 8- אי היטהרות (אינתיקאד' אל טהארה - הטומאה).

הדבר הראשון המביא לביטול התפילה: הדיבור בכוונה למרות היזכרות המתפלל וידיעתו

למעט עירוב המתפללים בגלל שכיחת האימאם או כדי לתקן טעויות הקריאה של האימאם.

סוגי התנועה במהלך התפילה

תזוזת חובה: היא תנועה שחובה לעשותה כדי לשמור על נכונות התפילה כמו הסרת הטומאות.	תזוזה רצויה: כל תנועה שתורמת לנכונות התפילה כמו מילוי הרווחות.	תזוזה מותרת: היא תנועה שנעשית בגלל הצורך לכך כמו חיכוך הלחי.	תזוזה לא רצויה: בגלל אי הצורך לכך כמו למשל חוסר ההתעניינות והפנייה הקלה לכיוונים אחרים.	תזוזה אסורה: והיא התנועה באופן מרובה ורצוף בלי להיזקק לכך כמו אכילת
---	--	--	---	---

אזהרה חשובה

התיחסנו לע"ל לתנאים יסודותיה מרכיביה ההכרחיים ומנהגיה של התפילה. אז מה ההבדל בין הדברים האלה:

הסונה (המנהג)	המרכיב הכרחי	היסוד	התנאי
	נכנס במהות המצווה עצמה		לא כלול מהות המצווה
	מוגבל לשלב ספיציפי משלבי המצווה		כלול בכל המצוות המתקיימות
אפשר לסלוח אם זה קרה מתוך הבורות או בכונה	אפשר לסלוח אם זה קרה מתוך הבורות השכחה או בכונה	אי אפשר לפסול בגלל הבורות השכחה או בכונה	
/	אפשר לטפל בזה על ידי סגידת אל-סוה	אין לטפל בזה על ידי סגידת אל-סוה	אין בו סגידה אל-סוה (השכחה)

סגידה אל-סוהו (השכחה)

ישנן שלוש סיבות לסגידת אל-סוהו
(השכחה)

הספק:

כשהמתפלל
מהסס אם הוא
קיים שלוש או
ארבע רכעות. סוג
זה מחולק לשני
חלקים:

חיסרון:

כשהמתפלל גורע
ממטלות החובה
של התפילה
וכשהוא עובר
למצב אחר
(מהישיבה
לעמידה למשל).

ההוספה:

כשהמתפלל
מוסיף בא-רוכוע
או בעמידה
בשבתו.

ספק קורה במהלך התפילה: אם
הספק הזה הולך ומתרבה
במהלך התפילה צריך להתעלם
ממנו. ואם ספק זה קורה
לעיתים רחוקות המתפלל בוחר
את מה שמועדף אצלו שהוא
הנכון ואם הוא לא יכול להכריע
אז יבחר בהתבסס על הפחות.

ספק אחרי סיום התפילה: אין
להתייחס לספק הזה אלא אם
המתפלל בטוח שהספק שלו
נכון.

הערות

- אם המתפלל שכח בתוך סגידת אל-סוהו התפילה שלו נכונה היא.
- אם המתפלל שכח יסוד מיסודות התפילה התפילה שלו תהיה בטלה עד שיקיים את היסוד הזה ויקיים סגידת אל-סוהו.
- אם המתפלל שכח אחד המרכיבים והיסודות ההכרחיים של היסודות חובה עליו לסגוד סגידת אל-סוהו.

תמצית מצוירת לאופן התפילה

בראש ובראשונה המוסלמי צריך להיטהר בביתו וללבוש את המלבושים הטובים והנאים שיש לו.
- המתפלל ילך אל המסגד – גם הוא רשאי לרכוב כלי רכב – בשקט ובשלווה בתנועות שקטות ובהילת כבוד כלומר כדאי שהמתפלל לא ימהר או יזרזז ולא להרבות להפנות את פניו בכיוונים שונים וגם לא להרים את קולו.

- כשהמתפלל נכנס למסגד הוא מיד נושף את נעליו ומציב אותן במקומות המוקדשים לכך וגם יחשוב על ענייני העולם הזה. גם אסור למכור או לקנות או לחפש את האבדות המבוקשות.
- המתפלל נכנס למסגד ברגלו הימינה כשהוא אומר: "ביסמאללה ואל-צלאה ואל-סלאם על רסול אללה אללהום אפתח לי אבואב רחמתק – בשם אללה והתפילה והשלום על שליח אללה הוי אללה פתח לי את דלתות הרחמים שלך" ולצאת ברגלו השמאלית ולומר: "ביסם אללה ואל-צלאה ואל-סלאם על רסול אללה אללהום איני אסאלאק מן פד'לק – בשם אללה התפילה והשלום על שליח אללה הוי אללה אני מבקש את החסד שלך".
- הגברים מסתדרים ועומדים בשורה הראשונה והנשים מאחוריהם.
- אם התפילה אכן מתקיימת אז המתפלל יבצע תכביראת אל איחראם ויכנס בתפילה ולא משנה את המצב של האימאם בתפילה. כשהמתפלל תופס את האימאם במצב העמידה או א-רוכוע אז זאת אומרת שהוא תפס את הרכעה של התפילה ואילו אם האימאם הגיע התסלים הכפול יצטרך המתפלל לקיים את הרכעות שפיספס.

השיעור האחד עשר

- אם המתפלל נכנס אל המסגד ועדיין התפילה לא התחילה יקיים המתפלל תפילת הסונה שמתקיימת לפני תפילת החובה ואם אין תפילת סונה לפני התפילה הרלוונטית יקפיד המתפלל לקיים תפילת ברכת המסגד לפני לשבת.
- צריך שהמתפלל לא יפר את קדושת המסגד על ידי ההימנעות מלהביט בשעון או לכחכח כסימן לקיים את התפילה.
- מותר לפי מנהגי הסונה שהאימאם או המתפלל בנפרד יתפללו כשיש גומחה בקיר שאסור לעבור לפניהם. גומחה בקיר (הסותרת) – מקום מוקדש למתפלל שאסור לעבור מסביבו של האימאם הוא מאליו גומחה בקיר של המתפללים מאחוריו.

- המתפלל שומר על רווח בין רגליו דומה לרווח הקיים בין כתפיו בלי לפתוח או לסגור את הרגליים ובלי לקרב את רגליו אחת לשנייה.

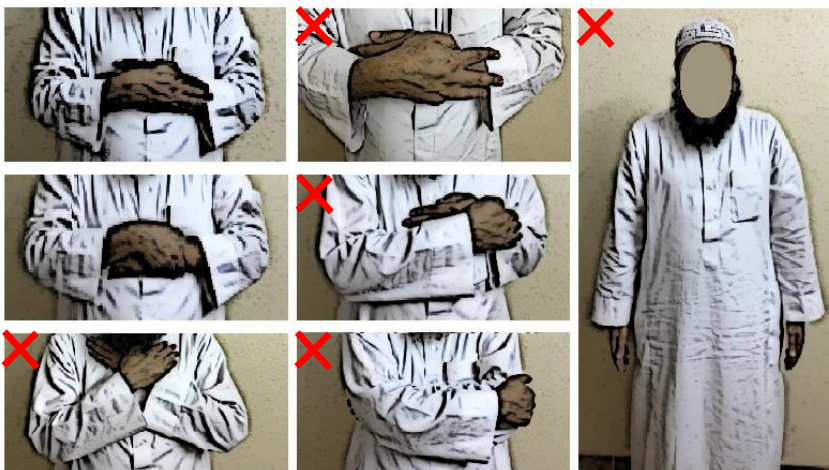

השיעור האחד עשר

- אחרי שהמתפלל יבצע כל התנאים ההכרחיים לקיום התפילה יגיד: "אללה אכבר" וירם את ידיו עם אצבעות מסופחות לקראת האוזניים או הכתפיים כשכף היד מופנה בכיוון התפילה (הקיבלה).

- אחר כך המתפלל יציב כף ידו הימנה על גב כף ידו השמאלית ופרק היד והזרוע או יציב שתי ידיו משולבות זו בזו.

- המתפלל יציב את עיניו לקראת מקום הסגידה בלי להסתכל בכיוון אחר.

- רצוי שהמתפלל יקרא קריאות התחלת התפילה (דועא האיסיפתאח) רק ברכעה הראשונה ועדיף שהמתפלל יקרא סוגים שונים ומגוונים מהקריאות המובאות בקריאות ההתחלה.
- אחר כך המתפלל יבקש מחסה אללה לפי הניסוחים השונים כמו הניסוח: "אני מבקש מחסה אללה מפני השטן הרגום".
- אחר כך המתפלל יגיד את הבסמלה: "בשם אללה הרחמן הרחום".

- המתפלל יתחיל לקרוא את סורת אל-פתיחה באופן מסודר ומתוך שמירה על התנועות המילים האותיות והפסוקים של הסורה הזו.

- רצוי שהמתפלל יקרא פסוקים מהקוראן בלי לומר נוסח האיסתעאזה (ביקוש מחסה מפני השטן) ויגיד את הבסמלה רק בראשית הסורה שהוא קורא אותה.

- אחר כך המתפלל ישמור על הרמת ידיו כמו שעשה בתכביראת אל-איחראם ויגיד: "אללה אכבר" יכרע ברך (יעבור ליסוד א-רוכוע).

- המתפלל יתפוס את ברכיו בלי לכופף את מרפקיו ויציב את גבו במצב ישר עם הראש שלו.

- חובה לומר פעם אחת (סובחאנק רבייא אל עאזים – השבח לך אלוהי הנשגב) ורצוי להוסיף ולומר קריאות אחרות כמו שהמתפלל רוצה.

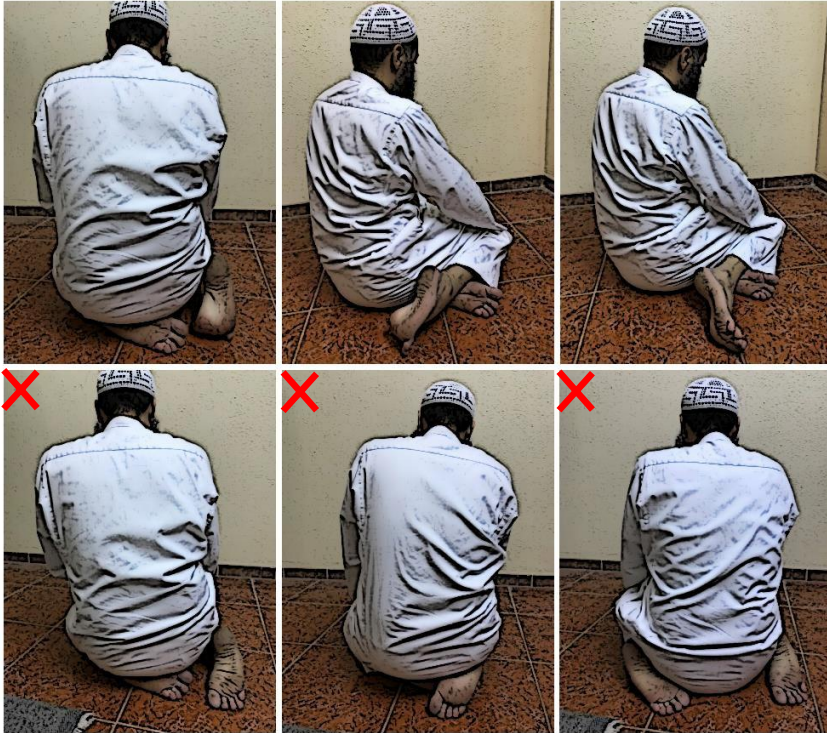

- תוך כדי ההרמה ולפני לעמוד יקפיד המתפלל לומר: "סמיע אללה למן חמדה – אללה שומע את מי ששיבח אותו" עם הרמת הידים לקראת האוזניים או הכתפיים.
- אחרי העמידה יגיד המתפלל: "רבאנה ולכ אל-חמד – הוי ריבוני השבח לך" ועדיף להוסיף ולומר את הקריאות הנאמרות במצב זה.
- המתפלל יגיד אחר כך אללה אכבר בלי להרים את הידיים ויסגוד על שבעת האיברים שלו: המצח האף ושתי כפות ידיו ברכיו וכף אצבעות רגליו.
- המתפלל ירחיק את הרווח בין בית השחי לבין הבטן והברכיים ובין הירך ובין השוק עם השמירה על הרמת הזרעות מהאדמה.

- על המתפלל לומר פעם אחת: "סובחאנכ רבייא אל אעלה
 - השבח לך ריבוני העליון" ורצוי שהמתפלל להוסיף ולומר
 את הקריאות המשומשות במצב התפילה הזה וגם מותר לו
 לבחור בקריאות אחרות שהוא אוהב לומר אותן.
 - המתפלל אחרי זה יגיד אללה אכבר כשהוא יושב על רגלו
 השמאלית פרושה ויציב את הרגל הימנית וישאיר כף
 אצבעות הרגל הימנית מוצבת על האדמה ואצבעות הרגל
 מוצבות לקראת כיוון התפילה. עם הצבת כפות הידיים על
 סוף הברכיים. מצב זה יתקיים בכל ישיבות התפילות אלא
 בתפילות הכוללות שלוש או ארבע רכעות שבהן המתפלל
 יושב ישיבת הירך (גלסאת אל-תוארוכ) כשהוא מציב רגלו
 השמאלית תחת שוק רגלו הימנית.

- אחר כך המתפלל יגיד אללה אכבר ויסגוד כמו שעשה בסגידה הראשונה.
- אחרי זה יגיד המתפלל אללה אכבר ויעמוד כדי להתחיל ברכעה השנייה ויעשה אותן הפעולות שעשה ברכעה הראשונה אבל הרכעה השנייה לא כוללת תכביראת אל-איחראם או קריאות ההתחלה (אל-איסתפתאח).
- בזמן סיום הסגידה השנייה המתפלל יושב כדי לומר את אל-תשהוד (השהאדתיין).
- המתפלל יתחיל לרמוז באצבע הרומזת ולרחף באגודה ובאמה (האצבע האמצעית) ולהניע אותן כדי להתחיל בקריאות. חובה לקרוא את אל-תשהוד.
- אם התפילה מכילה שתי רכעה אז צריך להתפלל את התפילה האברהמית. המתפלל יתחיל לבקש מחסה אללה מפני ארבעה דברים : "אללהום איני אעוז ביכ מן עזאב ג'הנאם ואעוזו ביכ מן

השיעור האחד עשר

עזאב אל-קאבר ואעוזו ביכ מן פיתנאת אל-דג'אל ואעוזו ביכ מן פיתנאת המחיה ואל-ממאת - הוי אללה אני מבקש מחסה שלך מפני עונש גיהנום ומפני עונש הקבר ומפיתוי אל-מסיח אל-דג'אל ומפיתוי החיים והמוות" ואז יתחיל המתפלל לומר את הקריאות אשר יחפוץ אבל רצוי לשמור על הקריאה : "אללהום אעני על זיכריכ ושוכריכ וחוסן עיבאדתכ – הוי אללה תעזור לי לזכור אותך להודותך ולעבודך כראוי".

- אחר כך יתחיל המתפלל לעשות את התסלים הכפול כשהוא מפנה את ראשו פעם אחת לצד ימין ופעם שנייה מפנה את ראשו לצד שמאל בלי להזיז את הראש למעלה או למטה ובלי לרמוז בידי.

- ואם האדם מתפלל תפילה כוללת שלוש או ארבע רכעות יעמוד אחרי קריאת אל-תשהוד הראשון ורצוי לקרוא את התפילה האברהמית. - המתפלל יאמר אללה אכבר ויתחיל את הרכעה השלישית והוא יישב לומר את אל-תשהוד אם מדובר בתפילה כוללת שלוש רכעות ואם היא כוללת ארבע רכעות יקיים המתפלל את הרכעה הרביעית אחר כך יערך לישיבה באל-תשהוד האחרון.

- המתפלל יקרא את אל-תשהוד ויקיים את התפילה האברהמית ויתחיל לבקש מחסה אללה מפני ארבעה דברים : "אללהום איני אעוז ביכ מן עזאב ג'הנאם ואעוזו ביכ מן עזאב אל-קאבר ואעוזו ביכ מן פיתנאת אל-דג'אל ואעוזו ביכ מן פיתנאת המחיה ואל-ממאת - הוי אללה אני מבקש מחסה שלך מפני עונש גיהנום ומפני עונש הקבר ומפיתוי אל-מסיח אל-דג'אל ומפיתוי החיים והמוות" ואז המתפלל יאמר את הקריאות אשר יחפוץ אבל רצוי לשמור על הקריאה : "אללהום אעני על זיכריכ ושוכריכ וחוסן עיבאדתכ - הוי אללה תעזור לי לזכור אותך להודותך ולעבודך כראוי".

- אם המתפלל מקיים אחת תפילות החובה אז רצוי שיגיד את הקריאות הרלוונטיות שמקובל להגיד אותן אחרי תפילת החובה.

- "אסתע'פיר אללה - אסתע'פיר אללה - אסתע'פיר אללה - אללהום אנת אל-סלאם ומינכ אל-סלאם תבארכת יא זא אל-ג'ליל ואל-איכראם - אני מבקש סליחת אללה אני מבקש סליחת אללה אני מבקש סליחת אללה הוי אללה אתה השלום וממך נולד השלום תתברך ריבוני נורא ההוד והכבוד".

- המתפלל יגיד: "סובחאן אללה - אל-חמד לאללה - אללה אכבר - השבח לאללה - התהילה לאללה - אללה אכבר" כל אחת שלוש פעמים ושלוש פעמים בסך הכל תשעים ותשע פעמים ומסיים את המאה על ידי האמירה: "לא אלה אלא אללה וחדהו לא שאריק להו להו המולק ולהו אל-חמד והוא על כל שייא' קדיר - אין אלוהים מלבד אללה הוא הקיים לבד ללא שותף לו בזה. בידו המלכות והשבח לו והוא כל-יכול".

- המתפלל אחרי זה יגיד את פסוק הכס בפרשת הפרה "אֱלֹהִים אֵין אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֵיו הַחַי וְהַקַּיִם, לֹא תִאֲחָזְנוּ שָׁנָה וְלֹא תִנּוּמָה. לוּ כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ. מִי הוּא אֲשֶׁר יִפְגִּיעַ (לְאִישׁ) לִפְנֵיו אִם לֹא בְרָצוֹנוֹ, יַדַּע אֶת אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם וְלֹא יִשְׁיגוּ מְאוּמָה מִדַּעְתּוֹ כִּי אִם כְּחֻפְצּוֹ. כִּסְאוֹ מִלֵּא שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְלֹא תִכְבַּד עָלָיו שְׁמִירְתָם וְהוּא הָעֲלִיּוֹן וְהָאֲדִיר" ואחר כך יתחיל לקרוא את פרשת היחוד " אָמַר: הוּא אֱלֹהִים אֶחָד" "אָמַר: אַחְסָה בְּאֵלֵי בְנֵי-הָאָדָם".

הוראות חשובות

כמו שנזכר לע"ל מבין תנאי נכונות התפילה כיסוי הערווה שהוא נחשב תנאי חובה הכרחי לקיום התפילה לכן המתפלל צריך להיזהר שהערווה שלו לא תיחשף במהלך התפילה כדי שהתפילה שלו לא תהיה בטלה ואיננה.

- אם המתפלל התחיל להתפלל ישירות עם האימאם הוא יעמוד מצד הימין האימאם כשהעקב של שניהם מוצבים זה ליד זה ללא שהמתפלל יקדים את עקבו או יאחר ואותו הדבר מתקיים כשהמתפלל עומד לצד מתפלל אחר.

תמצית התפילה

השם	הדין	הזמן	מספר הרכעות	התיאור
תפילת אל-גומעה	חובה	התפילה מתקיימת בזמן תפילת ט'הר (צהריים)	שתי רכעות	תפילת אל-גומעה היא תפילה גהרייה (האימאם מקיים את כל הפעולות בקול) תפילה זו מתקיימת בקבוצות כוללות שלוש אנשים ולמעלה.
תפילת ליקוי החמה	חובה מספקת (פרד' כיאפייה)	בזמן אירוע הליקוי	שתי רכעות	תפילת ליקוי החמה מתקיימת בקול (גהרייה) על ידי א-רוכוע פעמיים בכל רכעה.
תפילת וויתר	תפילת סונה דגושה (סונה מואקדה)	אחרי תפילת אל-עישאא' עד אל-פג'ר	מרכעה אחת עד 11 רכעות	תפילה זו כוללת או: - רכעה אחת. - שלוש רכעות ממושכות שבה המתפלל יושב ישיבת אל-תשהוד האחרון פעם אחת והוא יוכל גם לקיים שתי רכעות ולעשות תסלים ואחר כך יקיים רכעה אחת. - חמש רכעות ובתפילה זו

השם	הדין	הזמן	מספר הרכעות	התיאור
				<p>המתפלל הולך לשבת פעם אחת בישיבת אל-תשהוד רק ברכעה החמישית.</p> <p>- שבע רכעות ובתפילה זו המתפלל הולך לשבת פעם אחת בישיבת אל-תשהוד רק ברכעה השבעית.</p> <p>- תשע רכעות ובתפילה זו המתפלל הולך לשבת בישיבת אל-תשהוד ברכעה השמינית ויקום כדי לקיים את הרכעה התשעית ויגיד בה אל-תשהוד ויעשה אל-תסלים.</p> <p>- יקיים שתי רכעות בנפרד ויקיים את תפילת וויטר ברכעה אחת אחרונה.</p>
תפילת הרשות (סונה) של תפילת	תפילת סונה דגושה	תפילה זו מתקיימת לפני תפילת	שתי רכעות	מקובל לקרוא ברכעה הראשונה את פרשת

{ השיעור האחד עשר }

השם	הדין	הזמן	מספר הרכעות	התיאור
אל-פג'ר	(סונה) מואקדה)	אל-פג'ר		"הכופרים" וברכעה השנייה את פרשת "היחוד"
תפילת הרשות (סונה) של תפילת ט'הר (צהריים)	תפילת רשות (סונה)	ארבע רכעות לפני תפילת ט'הר ושתי רכעות אחריה	4/2	שתי רכעות שתי רכעות באופן נפרד.
תפילת הרשות (סונה) של תפילת מע'רב (ערב)	תפילת רשות (סונה)	אחרי תפילת מע'רב (ערב)	שתי רכעות	מקובל לקרוא ברכעה הראשונה את פרשת "הכופרים" וברכעה השנייה את פרשת "היחוד".
תפילת הרשות (סונה) של תפילת עשאא' (לילה)	תפילת רשות (סונה)	אחרי תפילת עשאא' (לילה)	שתי רכעות	
תפילת תראוויח	תפילת רשות (סונה)	אחרי תפילת עשאא' (לילה) עד תפילת אל-פג'ר	בהחל משתי רכעות עד 10 רכעות	
תפילת תחייאת אלמסגד (תפילה הברכה)	תפילת חובה	כשהמתפלל נכנס אל המסגד ולפני הישיבה במסגד	שתי רכעות	

{ השיעור האחד עשר }

השם	הדין	הזמן	מספר הרכעות	התיאור
תפילת הבוקר (הדוחא)	תפילת רשות (סונה)	אשר זמנה לאחר זריחת השמש עד עבירת השמש קו הצהריים	שתי רכעות עד שמונה רכעות	
תפילת "אלאסתחרה"	תפילת רשות (סונה)	במהלך היום	שתי רכעות	המתפלל קורא לפני אל-תסלים קריאת "אלאסתחרה".
תפילת הגשם "האיסתיסקאא" ¹¹¹	תפילת רשות (סונה) בעת הצורך	עם עליית השמש בצורת רומח	שתי רכעות	המתפלל מקפיד לומר אללה אכבר כמו הנהוג בתכביראת החג שבע פעמים עם תכביראת אל-איחראם ברכעה הראשונה וחמש פעמים ברכעה השנייה ללא תכביראת ההעברה (אל-אינתיקאל).
תפילת שני החגים	תפילת רשות (סונה)	עם עליית השמש בצורת רומח	שתי רכעות ושתי דרשות	המתפלל מקפיד לומר אללה אכבר שבע פעמים עם תכביראת אל-איחראם ברכעה הראשונה וחמש פעמים ברכעה

השם	הדין	הזמן	מספר הרכעות	התיאור
				השנייה ללא תכביראת ההעברה (אל-אינתיקאל).

"זמני איסור קיום תפילות הסונה"

- 1- מתפילת אל-פג'ר עד עליית השמש בצורה רומח.
- 2- מתפילת אל-עצר עד שקיעת השמש.
- 3- עם עליית השמש בשמיים עד עבירת השמש קו הצהריים.

שאלות על התפילה

- 1- מה מספרם של תנאי קיום התפילה?
○ תשעה.   ○ אחד עשר.   ○ שמונה.
- 2- התנאי להיות מוסלמי מבין תנאי התפילה הוא תנאי לא נכון משום שרק המוסלמי הוא המקיים את התפילה. (נכון – לא נכון)
- 3- ההפרדה משמעותו להגיע לגיל הבגרות. (נכון – לא נכון)
- 4- ההיטהרות לתפילה כוללת את הגוף המקום והמלבושים. (נכון – לא נכון)
- 5- טומאת החזירים היא טומאה:
○ קשה.   ○ בינונית.
- 6- הזרע טמא משום שחובה להיטהר אחרי יציאתו. (נכון – לא נכון)
- 7- אין הבדל בין ריסוס המים לבין רחיצת הגוף (ההיטהרות). (נכון – לא נכון)
- 8- כל הנבלות טמאות. (נכון – לא נכון)
- 9- אפשר להסיר את טומאת הכלב בדבר אחר חוץ מהעפר ועל ידי שימוש חומרי ניקיון מודרניים. (נכון – לא נכון)
- 10- הדבר הקשה למנוע את התרחשותו הוא הדבר המרבה את הכניסה ואת היציאה לכן יכול להיות שהחתול טמא בעיני אנשים מסוימים ולא טמא בעיני האחרים. (נכון – לא נכון)
- 11- כל דבר שאין בו דם זורם (נפש). הנפש היא הרוח. (נכון – לא נכון)
- 12- הדם הנשאר בעורקים:
○ טמא.   ○ טהור.
- 13- כמה מספרם של יסודות התפילה? – ארבעה עשר. – תשעה. – שמונה.
- 14- תכביראת אל-איחראם היא הרמת הידיים. (נכון – לא נכון)
- 15- רק במצב שהמתפלל זנח ללא כוונה יסוד מיסודות התפילה יסגוד

השיעור האחד עשר

סגידת סהו (סגידת השכחה) (נכון – לא נכון)

16- כמה מספרם של המרכיבים ההכרחיים של התפילה? – שמונה. – ארבעה עשר. - - תשעה.

17- אם המתפלל אמר: "סובוח קודוס רב המלאכים והרוח" והוא יודע מראש שחובה לומר "סובחאן רבייא אל אעלה" פעם אחת אז תפילתו של מתפלל זה מבוטלת. (נכון – לא נכון)

18- בתפילה מותר להציב את כף היד הימנית על גב הכף השמאלית ופרק היד והזרוע. (נכון – לא נכון)

19- הקריאה בקול רם בתפילה מתקיימת ברכעות הראשונות של תפילות החובה אם התפילה מתקיימת בשעות הליל ובכל התפילות שנערכות בתוך קהל רב כמו תפילות שני החגים. (נכון – לא נכון)

20- כמה מספרם של הדברים המבטלים את התפילה?

○ שמונה.   ○ תשעה.   ○ ארבעה עשר.

21- ישיבת הירך (ישיבת אל-תוארוכ) נערכת באל-תשהוד:

○ הראשון.   ○ האחרון.   ○ כל האמור לע"ל.

22- דינה של ההוספה (והתודה) בקריאה שנאמרת בתפילה: "רבאנה ולאכ אל חמד ואל שוכר - הוי ריבונינו השבח והתודה לך" הוא:

○ מותר.   ○ רצוי.   ○ אסור.

23- הקריאה: "רביי אע'פיר לי ולולדיי-ריבוני תסלח לי ולהורי" שנאמרת בין שתי הסגידות

○ מותרת.   ○ אסורה.   ○ לא רצויה.

24- הצבת המרפקים על האדמה בעת הסגידה:

○ מותרת.   ○ רצויה.   ○ לא רצויה.

25- כמה מספרן של סיבות סגידות אל-סהו?

○ שתיים.   ○ שלוש.   ○ ארבע.

26- (הספק אחרי עשיית הפעולה לא ישפיע -וככה אם הספק הלך והתרבה). (נכון – לא נכון)

[השיעור האחד עשר]

27- תפילת הרשות (הסונה) נבדלת מתפילות אל-רואתיב (תפילות הסונה המואקדה "הנכונה") ב: החסד וההקלה ובקריאה מיוחדת עם הצורך להקפיד לקיימה בנסיעות ובשכיבה בבית בלבד. (נכון – לא נכון)
 28- ציין את דיןן של הפרשות הבאות:

הדין	הפרשה
	התפילה של האדם המקלל את הדת
	תפילת השיכור
	תפילת חולה אלצהיימר
	תפילת הילד הקטן
	התפילה בלי וודוא' בלי כוונה לכך לקיים את התפילה במלבוש טמא ללא כוונה
	השתן של הפרות
	השתן של העורב
	התפילה עם ברכיים חשופות
	השכחה בקיום התפילה לפני מועדה
	התפילה במטוס
	המתפלל הביע רצון מצוות הזמן
	המתפלל ישב בתפילתו
	המתפלל שכח לקרוא את סורת אל-פתיחה.
	המתפלל תפס את האימאם במצב א-רוכוע
	הזירוז בתפילה
	הספק המרובה אחרי התפילה
	ספק בוודוא' המתפלל אחרי תכביראת אל-איחראם
	המתפלל הוסיף בא-רוכוע ללא כוונה

[השיעור האחד עשר]

הדין	הפרשה
	המתפלל זנח או שכח תכביראת אל-איחראם
	המתפלל זנח את אל-תשהוד הראשון
	המתפלל זנח את אל-תשהוד האחרון
	המתפלל חושש אם הוא קיים שלוש או ארבע רכעות
	יש למתפלל חששות אחרי קיום התפילה
	חששות המתפלל בתוך התפילה
	המתפלל שכח במהלך קיום סגידת אל-סהו
	המתפלל שכח ודיבר במהלך התפילה
	הוא קיים את התפילה עם ערוה חשופה ולא הבחין בזה אלא אחרי סיום התפילה
	ההיטהרות בבית לפני היציאה לקיום התפילה
	המכירה בתוך המסגד
	הוצאת מטבעות וכספים בתוך המסגד
	המתפלל הצליח לתפוס את האימאם באל-תשהוד האחרון
	הגומחה בקיר (סותרה) בתפילה
	חוסר ההתעניינות באופן מעטי
	הפנייה לכיוונים אחרים באופן מרובה במהלך התפילה
	קיום התפילה במהירות
	התפילה האברהמית באל-תשהוד

[השיעור האחד עשר]

הדין	הפרשה
	הדיבור במהלך התפילה
	התנועות והתזוזה במהלך התפילה
	לשכוח לקרוא את סורת אל-פתיחה
	תפילת אל-ג'מעה
	תפילת אל-וויטר
	תפילת ברכת המסגד

29- ציין את ההבדל הקיים בין התנאי ליסוד ההרכחי ובין מצוות החובה ובין מיצוות הרשות (הסונה).

התנאי	היסוד ההכרחי	החובה	הרשות (הסונה)

השיעור השנים עשר

תנאי וודוא

- תנאי וודוא הם עשרה תנאים כדלקמן:
- 1- האיסלאם.
  - 2- השכל.
  - 3- ההפרדה.
  - 4- הרצון.
  - 5- התלוות התנאים ומימושם כלומר המתפלל לא יפסיק את תהליך הוודוא עד סיום היטהרות המתפלל.
  - 6- התרחשות המרכיב ההכרחי לקיום הוודוא (היטהרות).
  - 7- הסרת הטומאה במים או באבנים אחרי עשיית הצרכים.
  - 8- צריך שהמים של הוודוא יהיה טהור ומצוי במקום.
  - 9- הסרת כל הדברים שעשויים למנוע חדירת המים אל עור הפנים.
  - 10- כניסת מועד התפילה ביחס לכל אדם שהיטהרות ממשוכת.

הסבר אודות תנאים אחדים מתנאי הוודוא

- התנאי "התלוות התנאים ומימושם כלומר המתפלל לא יפסיק את תהליך הוודוא עד סיום היטהרות המתפלל" משום שהרצון להיטהר (ניית אל-וודוא) תתמשך מתחילת הוודוא עד סיומו.
- הכוונה בתנאי "התרחשות המרכיב ההכרחי לקיום הוודוא (היטהרות)" שהאדם לא יתחיל את אל-וודוא כשהוא אוכל בשר גמל לשחיטה או כשהוא משתין במילים אחרות צריך למנוע כל דבר מבטל את הוודוא לפני תחילת תהליך הוודוא.
- התנאי "הסרת הטומאה במים או באבנים אחרי עשיית הצרכים" כולל את המצבים הנ"ל למעט הוודוא אחרי הנפיחה או אחרי לקום מהשינה או אחרי אכילת בשר גמל לשחיטה.

- התנאי "צריך שהמים של הוודואֶ יהיה טהור ומצוי במקום": כלומר אדם לא רשאי להשתמש במים טמאים גם אסור להשתמש במים עשוקים (שלא בבעלות האדם המתפלל) לצורך הוודואֶ.
- התנאי "הסרת כל הדברים שעשויים למנוע חדירת המים אל עור הפנים" כמו המשחות או לק ציפורניים וכל הדברים שעלולים למנוע חדירת המים אל האיבר.

מנהגים טבעיים

מנהגים טבעיים:-

- 1- ברית המילה: חובה שהגברים למול ולעבור ברית מילה ואילו לנשים ברית המילה נחשבת כסונה שמותר לעשותה אם יש צורך לכך.
- 2/5 חתיכת השפם גזירת הציפורניים מריטת והסרת שיער בית השחי וגילוח שיער הערוה כל הדברים שעשויים למנוע חדירת המים אל עור הפנים" כמו המשחות או לק ציפורניים וכל הדברים שעלולים למנוע חדירת המים אל האיבר: סופר מפי מאליק אללה הפיק רצון ממנו: "הנביא קבע שצריך שחתיכת השפם גזירת הציפורניים מריטת והסרת שיער בית השחי וגילוח שיער הערוה יעשו לפני 40 לילה לכל היותר" אז הכוונה כאן שאסור לאחר את הפעולות הנ"ל אחרי ארבעים לילה.
- 6- גידול הזקן: חובה מבחינת ההלכה האיסלאמית לגדל את הזקן וגילוח הזקן נחשב אחד החטאים הגדולים.
- 7- אל-סואק: על ידי שימוש בקיסם סלודורה פרסית לצורך ניקוי השיניים. השימוש בקיסם מהווה סונה שהנביא עשה אותה שהיא סונה נכונה שמקובל לקיים אותה בכל הזמנים ובמהלך הוודוא ובמהלך קיום התפילה וכאשר נכנסים לבית ובעת קריאת הקוראן או כשקמים מהשינה או לנקות שיניו של המת בקיסם וכשישנו שינוי בריח הפה.

השיעור השלושה עשר

מצוות הוֹדוּא (פעולות החובה בוודוא)

מצוות הוודוא הן שש מצוות:

- 1- שטיפת הפנים גירגור שטיפת הגרון ושאיפת המים לתוך האף (האיסתינשאק).
- 2- שטיפת הידיים עם המרפקים.
- 3- שטיפת הראש והאוזניים.
- 4- שטיפת הרגליים והעקביים.
- 5- לנהוג לפי הסדר המקובל בוודוא.
- 6-ניקוי האיברים בתדירות.

רצוי לחזור על תהליך שטיפת הפנים הידיים הרגליים שלוש פעמים ואותו הדבר בגירגור ובשאיפת המים לתוך האף. חובה לעשות את הפעולות האלה פעם אחת ואילו לא רצוי לחזור על תהליך שטיפת הראש כמו שצויין בחאדת'ים של הנביא מוחמד.

מימוש היטהרות האיבר

הכוונה כאן שהאדם בתהליך הוודוא אינו מאחר את שטיפת האיבר עד שהאיבר הקודם של האדם שנשטף התיבש.

השיעור הארבעה עשר

הגורמים המביאים לביטול הוודואָ

- המרכיבים המביאים לביטול הוודואָ והם שישה מרכיבים:
- 1- היציאות מהמוצא של השתן והצואה.
  - 2- היציאות הטמאות היוצאות מהגוף.
  - 3- אי החשיבה השכלית כמו הקורה בשינה או כו"ב.
  - 4- נגיעת איבר המין הקדמי או האחורי ביד באופן ישיר ובלי דבר מפריד בין היד לאיבר המין.
  - 5- אכילת בשר הגמלים.
  - 6- נטישת האיסלאם (הכפירה).

הערה חשובה :

שטיפת המת לפי ההלכה האיסלאמית לא מבטלת את הוודוא ורוב אנשי הדת האיסלאמית אימצו את הדיעה הזו משום שאין הוכחה סותרת את זה אבל אם האדם ששוטף את המת נגע באיבר המין של המת בלי הימצאות מכשול או גורם מעכב יהיה על האדם האחראי על שטיפת המת לחזור על תהליך הוודוא ולהיטהר מחדש. לכן אסוק לגעת באיבר מינו של המת וצריך שיהיה מכשול מסוים שמונע את הנגיעה.

כמו כן אנשי הדת האיסלאמית סבורים כי נגיעת האישה לא מבטלת את הוודוא בכלל הן לאור חשק מיני או לא כל עוד שלא יצא שום דבר מאיבר המין של האיש. ההוכחה על כך כי הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום נישק כמה מנשותיו ואחר כך פנה להתפלל בלי להיטהר עוד פעם.

ואילו הפסוק הקוראני: "ממגע עם אישה" הכוונה כאן לפי דעתם של אנשי הדת: השכיבה עם הנשים. דעה מתאימה לדעתו של אבן עאבאס אללה הפיק רצון ממנו וקבוצה מאנשי אל-סלף ואל-ח'לף.

מתן הסבר לכמה מגורמי ביטול הוודוא

- באמירה "היציאות מהמוצא של השתן והצואה" כוללת בין היתר את השתן הצואה הזרע המזיי הוודי הנפיחה הדם התולעים דם מחזור האישה ומשכב הלידה.

- אנשי הדת מסכימים ביניהם לגבי האמירה "היציאות הטמאות היוצאות מהגוף" שברוב המקרים דבר זה לא עלול לבטל את הוודוא אלא אם כן היציאות יוצאות מהשתן או מהצואה.

- האמירה "אי החשיבה השכלית כמו הקורה בשינה או כו"ב." השינה בעצם לא מבטלת את הוודוא אבל יש ספק שנפיחות יצאו במהלך השינה אבל אם האדם מרגיש שהנפיחות לא יצאו אז השינה לא תיחשב כגורם מבטל את הוודוא.

-האמירה "נגיעת איבר המין הקדמי או האחורי ביד באופן ישיר ובלי דבר מפריד בין היד לאיבר המין" שייח' אל-איסלאם איבן תימייה נטה לצד הדעה האומרת שרצוי ולא חובה לחזור על הוודוא אחרי נגיעת איבר המין.

תמצית מצויינת לאופן הוודוא ותיאורו

- אם האדם התכוון (נוה - نوى) לוודוא אז הוא יתחיל את זה על ידי אמירת הבסמלה (בשם אללה).
- אחר כך המיטהר ישטוף כפות ידיו שלוש פעמים ויתחיל לשפוך את המים על חלקי ידיו.
- אחרי זה המיטהר יקפיד לאסוף את המים בידו הימנית אל פיו למען גירגור המים בתוך הפה וישאוף את המים לתוך אפו ויוציא את המים שאותם שאף באפו מהאף באמצעות האצבע הרומזת השמאלית עם הצבת האגודל על אפו ויחזור המיטהר על פעולה זו שלוש פעמים.
- המיטהר ישטוף את פניו שלוש פעמים בהתחלה משיער הראש עד סוף הלחי והזקן באופן אורכי עם שטיפת החלק הקיים בין האוזניים באופן רחבי.
- אחרי זה ישטוף את ידיו ואת מרפקיו שלוש פעמים ותהליך שטיפת הידיים נעשה ליד הימנית ואחר כך ליד השמאלית.
- אחר כך מתיז המיטהר את המים על ראשו ויעבור בידו על שורש הראש עד העורף ואחר כך מהעורף עד שורש הראש.
- המיטהר יכניס את האצבע הרומזת שלו הרטובה במים לתוך אוזניו.
- המיטהר ישטוף את רגליו כולל את עקביו שלוש פעמים.

השיעור הארבעה עשר

- אחרי סיום תהליך הוודוא יגיד המיטהר "אשהדו אן לא אלה אלא אללה וחדהו לא שאריק להו ואשהדו אן מוחמד עבדהו ורסולהו – אני מעיד כי אין אלוהים מלבד אללה ואין שותף לו בזה ואני מעיד גם כי מוחמד עבדו ושליחו" ונוספה האמירה הבאה מפי התרימיזי "אללהום אג'עלני מן אל-תואבין ואג'עלני מן המותטהירין – הוי אללה אני מבקש להיות מחוזרי התשובה ומהמיטהרים".

דין ההוספה בוודוא על המנהג הקבוע בוודוא

- אסור להוסיף דבר או לשנות מספר התהליכים הנעשים בוודוא כלומר אסור להוסיף דבר מעל שלוש השטיפות הנעשות בוודוא אסור גם לשנות את המנהג בוודוא על ידי שטיפת המרפק בהתחלה מהזרוע או שטיפת החלק שנמצא מעל העקב בהתחלה מהשוק אסור גם להתיז מים סביב הצוואר.

נספח כולל דברים אחדים של יסודות
האיסלאם

ראשית: ההיטהרות
התימום

היא היטהרות באמצעות העפר הנקי בניגוד לטהרת המים (הוודוא). הנטייה להיטהרות בעפר נעשית אם יש חוסר-יכולת להשתמש במים באיברים שצריך לטהר אותם או כשיש אובדן מים או אי-הימצאם של מים או החשש מפני היווצרות בעיה באספקת המים (נחיצותם של המים הקיימים לשתייה) או ישנו פחד שהשימוש במים יזיק במידה מסוימת לכן משתמשים בעפר במקום המים.

אופן התימום

המיטהר מביע כוונתו להיטהר בתימום ואחר כך יגיד "בשם אללה" ויקפיד המיטהר על הכאת כפות הידיים מכה אחת על העפר הנקי שבאדמה והעברתן על הפנים ועל הידיים עד המרפקים. אסור לפתוח או לרווח בין אצבעות הידיים בעת ההכאת הידיים בעפר ובלי לחלץ בין האצבעות כשהמיטהר מנגב את ידיו בעפר.

אופן הטהרה הנכונה

המיטהר מביע כוונתו להיטהר ולהסרת אל-גנאבה (הטומאה) ואחר כך יגיד "בשם אללה" ויפזר את המים על כל חלקי הגוף ותחת השיער בגוף עם גירגור המים ושאיפתם לתוך האף.

הסונה הנהוגה בתהליך ההיטהרות מהטומאה

המיטהר הולך לשטוף את איברי המין שלו ואת ידיו ואחר כך יעבור את תהליך הטהרה של הוודוא ואחר כך המיטהר רווה את שיער הראש שלו. המיטהר ישטוף את החלק הימני בגוף ואחרי זה את החלק השמאלי ולבסוף ישטוף את רגליו.

המקרים המצריכים ההיטהרות מהטומאה

- 1- אל-גנאבה (הטומאה): הטומאה הזו קורה אחרי יציאת הזרע כתוצאה מהשכיבה המינית או כוי או התחברות איבר המין של הגבר באיבר המין של האישה.
- 2- דם המחזור או הדם היוצא אחרי תקופת משכב הלידה.
- 3- האדם שמת בלי להיות שאהיד.
- 4- היכנסות הכופר לדת האיסלאם.

תנאי התזת המים על הגרביים

חובה שהגרביים יהיו מסתירות את רוב חלקי האיבר.

צריך שהאדם הלובש את הגרביים להיות טהור כלומר יש לשטוף את רגליו במים בתוך הוודוא לפני לבישת הגרביים.

מותר להתיז את המים על הגרביים בתהליך הוודוא אבל אסור לעשות את זה בתהליך אל-ג'נאבה (הסרת הטומאה) או בכל תהליך מחייב שטיפה.

הנעלים או הגרביים צריכות להיות טהורות.

צריך לקיים תהליך התזת המים על הגרביים בזמן הקבוע לכך מבחינה והוא יממה שלמה לאדם המתישב במקום קבוע (24 שעה) ושלושה ימים לנוסע (72 שעה) מקובל לקבוע את הזמן הזה החל מהפעם הראשונה שבה נעשה תהליך התזת המים אחרי הסרת הטומאה.

אופן ודרך התזת המים על הגרביים

המיטהר שולח את ידיו מקצות אצבעות הרגליים עד השוק בלבד כלומר. מקובל להתיז את המים על החלק הקיים מעל הגרביים ואז המיטהר מתיז את המים מאצבעות הרגליים עד השוק בלבד. תהליך התזת המים על הגרביים נעשה בשתי הידיים על הרגליים כלומר משתמשים ביד הימנית כדי להתיז את המים על הרגל הימנית ובאותו הזמן מתיזים את המים ביד השמאלית על הרגל השמאלית וגם נהוג להתיז מים באוזניים משום שזה התהליך המקובל בסונה.

עניינים קשורים בהתזת המים על הגרביים

- 1- אם תקופת ההתזה הסתיימה או האדם המיטהר פשט את הגרביים ישאר האדם טהור.
- 2- מותר להתיז מים על גרביים קרועות ומותר גם להתיז את המים על הגרביים השקופות הרכות.

מנהגי עשיית הצרכים

רצוי:

- בעת הכניסה לבית השימוש: רצוי להיכנס ראשית ולהקדים את הרגל השמאלית ולומר: "ביסמאללה אללהום איני אעוז ביכ מן אל-ח'ובת' ואל-ח'אבאית' – בשם אללה הוי אללה אני מבקש מחסה שלך מפני השדים והשדות".
- בעת היציאה מבית השימוש יוצא האדם ברגלו הימנית ואומר: "ע'ופראנכ – תסלח לי אללה".
- חובה להסתתר מאחורי קיר או מקום מסתורי ורחוק אם האדם עושה את צרכיו במקומות פתוחים.

אסור:

- לעשות את הצרכים בכביש או במקום שבו האנשים יושבים או תחת עצי הפרי או במקום שמפריע לאנשים או בתוך המים העומדים.
- להיות בכיוון התפילה או לפנות עורפו מכיוון התפילה בעת עשיית הצרכים.
- לגעת באיבר המין ביד הימנית.
- להזכיר את שם אללה העליון.

עם עשיית הצרכים האדם מיטהר במים או באבנים **תנאי הטהרה**

באבנים הם:

- למרוח את המים שלוש פעמים ולמעלה ולא ניתן למרוח את המים באותו המקום.
- האבנים צריכות להיות נקיות על ידי החזרת האבן או המטפחת יבשים.
- אסור לעשות תהליך הטהרה באבנים בדבר טמא או לעשות אותו בחפץ אסור כמו האוכל ולא בעצמות או הגלל.
- מותר להשתין במצב עמידה בתנאי שהאדם צריך להיות בטוח שריסוס השתן לא יותז על גופו או בגדיו ולהיות בטוח שערוותו לא תיחשף: "הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום בא לקראת אשכול של בני עם ואז הוא השתין והוא עומד" חאדת' מוסכם עליו.

שאלות על הטהרה

1- כמה מספרם של תנאי הוודוא?

- תשעה.   עשרה.   שמונה.

2- מצוות הוודוא הן:

- ארבעת האיברים.
 הנ"ל בנוסף לשמירה על הסדר והטהרה.
3- כמה מספרים של הגורמים המבטלים את הוודוא?

- שישה.   חמשה.   שמונה.

4- קבע את הגורם המבטל / הגורמים המבטלים את הוודוא מבין הדברים הבאים:

- בשר הגמל.   הנפיחה.   נגיעת האישה.
 בשר הצבי.   הנימנום.
 קול הבטן.   שטיפת המת.

5- ציין את אופן התימום:

.....
.....
.....

6- ציין את אופן הטהרה מהטומאה:

.....
.....
.....

7- ציין את דינם של העניינים הבאים:

הדין	העניין
	אמירת הכוונה
	התכוון במהלך הוודוא לקיים תפילה

(השיעור הארבעה עשר)

הדין	העניין
	אחת ואחר כך קיים יותר מתפילה אחת
	היטהר למען קריאת הקוראן ואחר כך התפלל
	הפסיק את כוונתו במהלך הוודוא
	הפסיק את הכוונה אחרי הוודוא
	היטהר ויש משחה על שוקו
	היטהר כשהוא אוכל בשר גמל לשחיטה
	היטהר במים גנובים
	היטהר לפני הטהרה במים או באבן מהטומאה
	התזת המים בתוך האוזניים
	התזת המים על הראש שלוש פעמים
	הוודוא פעם אחת
	שילוש הטהרה (שלוש פעמים) בוודוא
	שטיפת שתי כפות הידיים בוודוא
	חילוץ הלחי
	השפשוף בוודוא
	התזת החלק שחובה לטהר אותו
	שטיפת הראש
	הכנסת שתי כפות הידיים בקערה
	תחילת הוודוא בחלק הימני
	ההיטהרות ליותר משלוש שטיפות
	שטיפת השוק
	התפילה אחרי השחייה
	קיום התפילה אחרי ההיטהרות מהטומאה בלי להיטהר (בלי וודוא)

היסוד השני: א- זכאת
א-זכאת כוללת שני חלקים:

זכאת אל-פיטר

זכאת אלפיטר היא מצוות חובה שבה חייב כל אדם מוסלמי בוגר או קטן זכר או נקבה עבד או אדם חופשי.

זכאת אלמאל

היא העמוד השלישי בחמשת עמודי האיסלאם (ארכאן אל-איסלאם). חובה על כל מוסלמי חופשי שברשותו רכוש להוציא את א-זכאת ואין לשלם את א-זכאת אלא במצב ששנה עברה על הסכום הזה שנצבר בידיו של אותו אדם למעט זכאת הזרעים היוצאים מהאדמה וכל דבר אחר שייך למקור כמו עליית וגידול המקור והרווחים במסחר כל הדברים האלה תלויים במקור הרווח עצמו. זכאת אלמאל מחולקים לארבעה חלקים: _____

זכאת המסחר:
כל דבר אשר מיועד למסחר ולקנייה ולמכירה.

זכאת הדברים היוצאים מהאדמה:
כולל היבול והפרות.

זכאת הצאן ובהמות המקנה:
כלומר החיות שרועות את הרכוש ברוב או במהלך השנה והכונה באמירה "בהמות המקנה" לגמלים, בקר, כבשים, עזים.

זכאת הזהב והכסף: כולל את הזהב והכסף וכל הדברים שבאים במקומם מהשטרות וכו"ב חובתה של זכאת הזהב בהגעתה לרף של 20 מטבעות שמשקלן הוא— 85 גרם. וזכאת הכסף נאמדת בהגעת הכסף ל200 דירהם (595 גרם).

הזכאים לקבל מכספי אל-זכאת

1- **העניים:** הם האנשים שאין להם כסף, ואין להם פרנסה. אין להם כסף מספיק למחייתם.

2- **המסכנים:** האנשים שיש להם רוב הכסף או חצי הכסף המספיק להם. אם נקבע כי האדם צריך 12000 לירה בשנה אז העני הוא האדם שיש לו פחות מ-6000 לירה או אין לו שום כסף בכלל ואילו המסכן הוא האדם שיש לו 6000 לירה או יותר מזה אבל פרנסתו לא הגיעה לסכום 12000 לירה משום שאנו מחויבים לתת למסכן ולעני אצ הכסף המספק את צרכיהם למשך שנה משום שהמוסלמי חייב להוציא את אל-זכאת בכל שנה.

3- **המופקדים על אסיפת אל-זכאת:** הם האנשים האחראים על מלאכת אסיפת כספי הזכאה ושמירתה ועל חלוקת הזכאה מהאנשים ואליהם. המושל הוא האחראי על מינוי המופקדים האלה. אין בהכרח שהמופקדים יהיו עניים אלא הם מוציאים מכספי אל-זכאת גם אם היו עשירים.

4- **אשר יש לקרב את לבו:** אלה אשר מקרבים את לבבם לאסלאם או למניעת הרעות של האנשים המקבלים את אל-זכאת או לחיזוק אמונתם.

5- לשחרור עבדים הם:

א- העבד המוסלמי (מוכאתאב) הוא העבד שמשחרר את עצמו מהאדון שלו.

ב- שחרור העבד המוסלמי.

ג- האסיר המוסלמי.

אין להתייחס לשיחרור האדון לעבדו כחלק מהזכאת. לכן אסור לחשוב שזו זכאת.

6- הכורעים תחת נטל החובות: והם:-

א- השקוע בחובות לאחות את המחלוקת ואת האיבה.

ב- שקוע בחובות לעצמו.

אין להכליל זיכוי העני הכורע תחת נטל החובות ברשימת הדברים הניתנים בכוונת אל-זכאת.

7- ולמען אלוהים: - כולל הלוחמים המוסלמיים וכל הדברים שהם צריכים אליהם כמו הנשק וכו"ב.

8- ולהלך בדרכים: הוא עובר האורח שאין לו כסף לכן צריך לתת לו את הכסף המספיק כדי שיוכל להגיע לארץ שלו. מותר להוציא את אל-זכאת לאחד הזכאים האלה ואלה האנשים שאסור לתת להם מכספי הזכאת: העשיר או האדם החזק או לעובד המתפרנס או לבני משפחתו של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום (בני האשים ובני עבד אלמוטאליב) ולא למי שחובה על נותן הזכאת לפרנסם מכספי אסור לתת אל-זכאת לאדם הלא מאמין ואילו בצדקת התרימה מותר להוציא תשלום לכל האנשים הנ"ל וגם לאחרים אבל כל עוד שהצדקה מועילה באופן פרטי וכללי זה יהיה דבר מושלם.

הגדרות חשובות

- בינת אלמח'אד'(בת חבלי הלידה) מהגמלים: היא חיה שמילאה לה שנה אחת וניתן לה השם הזה משום שאמה של החיה הזו בהיריון.
- בינת אללבון מהגמלים: היא החיה שמילאו לה שנתיים וניתן לה הכינוי הזה משום שאמה של החיה הזו נושאת לבן.
- אל-חיקה מהגמלים: היא החיה שמלאו לה שלוש שנים וניתן לה שם זה משום שהיא הרמוסה והסלולה בין הגמלים.
- אל-גיזעה מהגמלים: היא החיה שמלאו לה ארבע שנים. וניתן לה שם זה משום שהיא ששיניה חלשות ונפלות בגיל זה.
- אל-תאביע – אל-תאביעה מהבקר: היא החיה אשר מילאה לה שנה.
- אל-מוסנה מהבקר: החיה אשר מלאו לה שנתיים.

כמויות הזכאת

כמות הזכאת	המקור	השנה	הכספים
ראה את הטבלה הבאה	ראה את הטבלה הבאה	מותנה	זכאת המקנה בהמות
היבול הרווי מהשמיים או הבאר. העשירית	300 סאע	אינו מותנה	היבול היוצא מהאדמה
היבול הרווי בהתזת המים חצי העשירית			
היבול הרווי בכל האמצעים הנזכרים לע"ל- שלושה רבעים של העשירית			
רבע מהעשירית אחד	85 גרם מהזהב או 595 גרם מהכסף	מותנה	זכאת הזהב והכסף
רבע מהעשירית אחד	נערך לפי המועדף והטוב בשביל העניים מהזהב או הכסף	מותנה	זכאת המסחר

מנות זכאת בהמות המקנה וכמויותיה של הזכאת

מנות זכאת בהמות המקנה וכמויותיה של הזכאת								
הבקר והבאפלו			הגמלים בעלי דבשת אחת או שתי דבשות			גמלים, בקר, כבשים, עזים		
הזכאת	הכמות		הזכאת	הכמות		הזכאת	הכמות	
	אל	מ		אל	מ		אל	מ
תאביע או תאביעה (זכר או נקבה)	39	30	כבש אחד	9	5	כבש אחד	120	40
מוסנה	59	40	שני כבשים	14	10	שני כבשים	200	121
תאביעתאן	69	60	שלושה כבשים	19	15	שלושה כבשים	300	201
אחר כך בכל 30 תאביע ובכל 40 מוסנה			ארבעה כבשים	24	20	אחר כך בכל 100 כבש	אסור להגיש את החיות הבאות כזכאת (צדקה): התיש או התיש הזקנה או התיש שיש לו מחלה או מום או הכסף הרע (שיראר אלמאל).	
			בינת מח'אד' (בת חבלי לידה)	35	25			
			בינת לבון (בת הלבן)	45	36			

מנות זכאת בהמות המקנה וכמויותיה של הזכאת								
הבקר והבאפלו			הגמלים בעלי דבשת אחת או שתי דבשות		גמלים, בקר, כבשים, עזים			
הזכאת	הכמות		הזכאת	הכמות		הזכאת	הכמות	
	אל	מ		אל	מ		אל	מ
			חיקה	60	46	<p>אסור גם להכליל את החיות הבאות בצדקה: החיה החלשה או החיה שבחבלי הלידה או החיה האוכלת באופן תמידי או הכסף הטוב (ח'יאר אלמאל).</p>		
			אל-גזעה	75	61			
			בנתא לבון (שתיים מבת הלבן)	90	76			
			חיקתאן (שתיים מהחיקה)	120	91			
			שלוש בנות לבון	129	121			
			אחר כך בכל 40 בינת לבון ובכל 50 חיקה ואל-ווקס 9 ולכל הפחות מזה (הוא הדבר הקיים בין שתי מצוות)					

שאלות על אל-זכאת

1- אין לשלם תשלומי זכאת אחרים אלא אחרי עבירת חול. והחול הוא תום שנה:

○ שנת הג'ירה.   ○ שנה גרגוריאנית.   ○ אין הבדל.

2- הדבר היוצא מן הכלל מבין תנאי עבירת אל-חול (השנה) הוא:

○ המטמונים.

○ היבול היוצא מתוך האדמה.

○ כל אמור לע"ל.

3- סכום הזהב (ניצאב) הוא:

○ 95 גרם.   ○ 595 גרם.   ○ 85גרם.

4- סכום הכסף הוא:

○ 200 דירהם.   ○ 595 גרם.   ○ כל האמור לע"ל.

5- בהמות המקנה כוללת את הגמלים הבקר הבאפלו ואת העזים.

(נכון – לא נכון)

(נכון – לא נכון)

6- לא משלמים זכאת עבור הפירות.

7-הבקר (אל-סאימה) הוא:

○ החיות שנקנות בסכום גבוה.

○ החיות הרועות למשך שנה או ברוב השנה.

השיעור הארבעה עשר

8- החיה אשר רועה את המותר היא:

- החיה האוכלת את המאכלים הטובים.
- החיה שאין לה בעלות.

9- אם התיחסנו למסכנים אז העניים יחשבו כחלק מהם. (נכון – לא נכון).

10- העני זכאי לקבל את הדברים המספקים את צרכיו למשך:

- שנה.
- חודש.

11- המופקדים על אל-זכאת הם:

- כל העובדים על אסיפתה.
- רק האנשים שהסולטאן אחראי למנות אותם.

12- חישב את כמות הזכאת בכל העניינים הבאים :-

ווקס (ההוספה על מנות אל זכאת)	כמות אל-זכאת	הכסף
		100 דירהם
		300 דינאר
		400 דירהם
		80 גרם מהזהב
		500 גרם מהכסף
		30 כבש
		60 כבש
		565 כבש
		4 גמלים

השיעור הארבעה עשר

הכסף	כמות אל-זכאת	ווקס (ההוספה על מנות אל זכאת)
17 גמלים		
449 גמלים		
30 פרה		
49 פרה		
77 פרה		
99 פרה		
20 מיליון ריאל		
40 ריאל		
4567 ריאל		
255 סאע של כוסמין		

13- אשר יש לקרב את לבבם כולל את הכופר גם אם לא צפוי שיהיה מוסלמי. (נכון – לא נכון)

14- אם האדון שיחרר את עבדו. העבד יהיה זכאי לקבל מכספי אל-זכאת. (נכון – לא נכון)

15- אם העני חייב לאדם עשיר בסכום כספי. והעשיר ויתר על סכום זה וחישב אותו מהזכאת שאותה מוציא. פעולה זו נכונה היא. (נכון – לא נכון).
16- ולמען אלוהים כולל כל דרכי עשיית הטובות כמו בניית המסגדים.

(נכון – לא נכון)
17- זכאת הזהב והכסף מחושבת על ידי החילוק על 40. (נכון – לא נכון)

השיעור הארבעה עשר

- 18- חובה להוציא את א-זכאת עבור בהמות המקנה. ואסור להוציא את הזכאת עבור החיות אל עומיל (סוג בקר) או עבור גם אל-מעלופה (הפרה האבוסה). (נכון – לא נכון)
- 19- חובה להוציא את אל-זכאת ביבול ובפירות אם היבול הזה אם הגיעו למינמום שמחייב הוצאת הזכאת עבורם. וזאת בעת ריבוי הזרעים וכאשר הפירות בשלות. (נכון – לא נכון)
- 20- חובה להוציא חצי העשירית עבור היבול והפירות. דבר שמכנים אותו בשם (אל-כולפה). (נכון – לא נכון)
- 21- חובה להוציא את א-זכאת עבור הזהב בהגעתו לסף של 20 מית'קאל (קרט). (נכון – לא נכון)
- 22- הצב מעגל סביב הדבר'ים שחובה להוציא עבורו/ם א-זכאת:
○ עופות. ○ כבשים אבוסים. ○ מטע דקלים.
○ חנות. ○ גמלים. ○ 25 קרט מהזהב.
- 23- אל-תאביע מהבקר היא החיה בת שנתיים. (נכון – לא נכון)
- 24- הסכום המינמלי להוצאת הזכאת עבור המטבעות נעשה על:
○ המסחר.
○ הסכום של הזהב או הכסף.
○ הסכום של הזהב והכסף.
- 25- חובה להוציא את זכאת המטבעות בכי:
○ רבע העשירית. ○ חצי העשירית.
- 26- א-זכאת הנערכת עבור 80 גרם זהב היא:
○ 2 גרם.
○ ארבעה גרמים.
○ אין להוציא זכאת עבורם.
- 27- חובה להוציא א-זכאת עבור הבתים הנבנים כדי לגור בהם.
(נכון – לא נכון)
- 28- כל אדם נוסע זכאי לקבל מכספי הזכאת משום שהוא עו עובר אורח.
(נכון – לא נכון)

שלישית: הצום

הצום מנקודת מבט לשונית הוא ההימנעות. ומנקודת מבט הלכתית הוא מצווה ועבדות אללה על ידי ההימנעות הרצונית מאכילה ומשתייה ומשאר הדברים הגורמים לשבירת הצום. הצום מתחיל מעלות השחר ועד השקיעה.

יסודות הצום

2- ההימנעות מהדברים השוברים את הצום.

1- הכוונה

- כוונת צום הרשות:

מותר לקבוע את כוונת הצום בכל שעה משעות היום כל עוד שהאדם לא שבר את צומו אבל הגמול ייחשב משעת קביעת כוונת הצום.

הכוונה מחולקת לשני סוגים :-

כוונת צום החובה: חובה לקבוע את הכוונה לצום משעות הלילה כלומר כלומר לקבוע את הרצון לצום לפני עלות השחר. כוונת הצום הנערכת בתחילת חודש רמדאן מספיקה ומקורה של כוונה זו בלב ואמירתה בקול נחשבת לאחת הסטיות מהמסורת האיסלאמית.

סוגי הצום

צום הרשות:

כל צום שלא כלול בצום החובה.

צום החובה:

בחודש רמדאן וצום כפרת החטאים וצום לנדירת נדרים.

תנאים לחובות הצום

- 1- האיסלאם.
- 2- השכל.
- 3- להגיע לגיל הבגרות: ואילו האדם הקטין שלא הגיע לגיל הבגרות מעוררים את רצונו בצום והממונה עליו מצווה אותו לצום.
- 4- ההתישבות במקום: האדם הנוסע פטור מהצום אבל עדיף לצום כל אדם שהצום לא מקשה עליו משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום עשה את זה וגם הצום מזכה את האדם ומקל עליו ועוזר לו להשיג את הטובות ואת החסד של חודש רמדאן.
- 5- להיות שלם ובריא.
- 6- אי-קיימות הווסת או חבלי הלידה בזמן ההיריון אצל הנשים.

סוגי המחלות בצום

מחלה לא קשה שאפשר לטפל בה אבל היא גם מקשה על האדם לצום:

כולל את האישה בזמן הווסת ובהיריון ובעת חבלי הלידה והאישה המניקה והנוסע כל אלה חייבים להשלים את ימי הצום שהחסירו אם יהיו בריאים ובמצב בריאותי טוב אבל אם נפטרו לפני להירפא מהמחלה הצום יורד במותם.

מחלה כרונית שאי אפשר לטפל בה:

כולל הקשישים שמתקשים לצום לכן הם אינם מחויבים לצום אלא להאכיל נזקק אחד עבור יום הצום הן על ידי צבירת הנזקקים לפי מספר הימים שלא יכול לצום אותם ויתחיל להאכיל אותם והן על ידי פיזור האוכל על הנזקקים לפי מספר הימים. כל אדם נזקק יקבל רבע סאע נבוי כלומר יקבל חצי ק"ג ו10 גרמים מהקמח הטוב. ורצוי להגיש גם בשר עם הקמח.

איך מזהים תחילת חודש רמדאן?

או על ידי ראיית מולד הלבנה של חודש רמדאן או בתום חודש שעבאן 30 יום.

הדברים הגורמים לבטל את הצום

- 1- האכילה והשתייה בכוונה. אדם שעשה את זה בשגגה הצום שלו יהיה נכון.
- 2- השכיבה: השכיבה המינית במהלך שעות הצום ברמדאן מבטלת את הצום ומחייבת קיום הכפרה הקשה והיא שחרור עבד ואם האדם לא יוכל לעשות את זה יצום חודשיים רצופים ואשר ייבצר ממנו יאכיל שישיים נזקקים.
- 3- ירידת הזרע באופן ישיר או כתוצאה לנשיקות או חיבוקים או כו"ב.
- 4- הדברים המזינים את גוף האדם בצורה דומה לאכילה ולשתייה כמו מחטי מזרק תזונתיות ואילו המחטים הלא מזינות לא מבטלים את הצום.
- 5- הקזת הדם (חג'מה) ואילו הקזת הדם לצורך בדיקות רפואיות לא תבטל את הצום.
- 6- ההקאה בכוונה.
- 7- יציאת דם המחזור וחבלי הלידה.

הדברים המותרים לצום

בליעת רוק והצורך לטעום את האוכל ההיטהרות הסואק (קיסם סלוודורה פרסית) המריחה בבשם והרחיצה במים קרים.

הדברים שרצוי לעשותם בצום

- 1- ארוחת הסוחר. 2- איחור הסוחר. 3- הקדמת אכילת האיפטאר וזירוזו.
- 4- שבירת הצום בתמר לח ואם זה לא קיים רצוי לאכול תמרים במספר אי-זוגי ואם זה גם לא זמין אז עדיף לשתוף מים ואין הצם לא מצא שום דבר לאכילה או לשתיה הוא יתכוון לשבור את הצום בלבו.
- 5- להרבות את הקריאות בעת האיפטאר ובמהלך שעות הצום.
- 6 – להרבות הוצאת הצדקות. 7 – ההשתדלות וההתקרבות לאללה בתפילת הלילה.
- 8- קריאת הקוראן. 9- רצוי לומר "איני צאם – אני צם" כתגובה על הקללות המופנות לצם.
- 10-קיום העומרה.
- 11- האיעתקאף (הפרישה בתוך המסגד) בעשרת הימים האחרונים ברמדאן.
- 12- ההתחקות אחרי לילת אל-קדר.

הדברים שלא מועדף לעשותם בצום

- 1- ההגזמה בגירגור ובשאיפת המים לתוך האף.
- 2- טעימת האוכל בלי שום צורך לכך.

אסור על הצם

- 1- בליעת הלחה הסכימה וגם לא לשבור את הצום בדבר זה.
- 2- הנשיקות לכל אדם שלא בטוח שנשיקות אלו לא יביאו לביטול הצום שלו.
- 3- אמירת השקר (כולל כל הפעולות האסורות (אל-חראם)).
- 4- הבורות (היא הסכלות ואי-סבלנות).
- 5- אל-ווצאל (המשכיות) כלומר שלא שומר על הצום ליומיים רצופים.

צום הרשות (הנפל)

1. צום שישה ימים בחודש שוואל לכל האנשים שצמו את חודש רמדאן עדיף לצום את ששת הימים האלה באופן רצוף החל מהיום השני בחודש שוואל.
2. צום יום ערפה לכל האנשים שלא עלו לרגל למכה.
3. צום יום עשורא' בצום זה צמים בשעות היום של שלושת הימים בין ה-9 ל-11 במוחרם.
4. צום ביום שני וחמישי בכל שבוע וביחוד צום יום שני.
5. צום שלושה ימים בכל חודש ועדיף לצום את הימים הלבנים (איאם ביד') (13-14-15) בכל חודש לפי לוח השנה המוסלמי.
6. צום יום אחד ושבירת הצום ביום השני.
7. צום חודש אללה המוחרם.
8. צום תשעת הימים הראשונים בחודש ד'ו אל-חיג'ה.
9. צום שטבאו בלי לצום כל ימי החודש.

הצום הלא מועדף

לא רצוי לצום ביום שישי שבת או ראשון באופן נפרד אלא אם יש צורך לכך כשצמים צום יום ערפה באחד הימים האלה.

הצום האסור

- 1- צום חודש רגב באופן מיוחד.
- 2- צום היומיים של החג.
- 3- צום יום הספק (יום אל-שק) אלא אם הכן המוסלמי שומר על אופן קבוע לצום.
- 4- צום שלושת ימי אל-תשריק (בחודש ד'ו אל-חיג'ה). אלא לכל אדם שאינו יכול להשגיד בידו בהמת הזבח.
- 5- הצום לנצח.

דין השלמת ימי הצום שהצמים החסירו

- 1- מועדף לצום את הימים האלה באופן רציף.
- 2- צריך להתחיל לצום ישירות לאחר היום הראשון בחג.
- 3- אסור לאחר צום הימים האלה לחודש רמדאן של השנה הבאה.
- 4- אדם שמאחר צום הימים האלה לא מחייב לצום יותר מהימים שאותם החסיר אבל הוא אכן עשה חטא גדול באיחור הצום.

זכאת אל-פיטר

היא תשלום לצדקה שבו חייב כל משק-בית מוסלמי עם שקיעת החמה של היום האחרון בחודש רמדאן עבור כל נפש בבית הן המוסלמי הבוגר או הקטן זכר או נקבה עבד או אדם חופש. עדיף להוציא את "זכאת אל-פיטר" בלילה או ביום של עיד אל-פיטר וצדקה זו נערכת בסאע שהאדם הממונה על משק הבית עליו להוציא עבורו ועבור בני משפחתו. גם עדיף להוציא צדקה זו עבור העובר בבטן אמו.

סיבת חובתה של זכאת אל-פיטר:

- צדקה זו מטהרת את הצום מדברי הבל וניבול הפה.
- צדקה זו נועדה לסייע לנזקקים לחגוג את עיד אל-פיטר כראוי בלי להצטרר לבהש עזרה כספית ביום זה.

מועד הוצאת זכאת אל-פיטר

מועד רשות:	מועד מועדף:	מועד אסור:
לפני החג ביום או ביומיים.	אחרי קיום תפילת השחר (פג'ר) ולפני תפילת אל-עיד.	אסור להוציא זכאת אל-פיטר אחרי סיום תפילת החג.

כמות זכאת אל-פיטר

סאע מהאוכל שמזין את האנשים. הוצאת הכסף לא באה במקום האוכל. ומשקלו של הסאע הוא 2קילו ו40 גרם מהקמח הטוב.

תפילת אל-עיד

תפילת אל-עיד נחשבת כמצוות יחיד שאותה מקיים כל אדם מוסלמי. נהוג לקיים את התפילה הזו אחרי עלות השמש בצורת רומח עד שקיעת השמש. ואי אפשר לקיים תפילה זו אחרי פספוס מועדה. מקובל לפי הסונה לקיים את התפילה הזו במדבר חוץ מהבניינים אבל מותר גם לקיימה במסגד ולאכול את התמרים במספר לא זוגי לפני החג. מקובל גם להתרחץ ולמרוח בשם על הגוף וללבוש את המלבושים הטובים ולסלול דרך מסוימת לקיים את התפילה ולחזור ממנה בדרך אחרת. מותר לברך בואו של החג באמירות כמו: "תאקבל אללה מנה ומנכום – מבקשים מאללה לקבל את זה ממנו ומכם). נהוג גם לפי הסונה לומר אללה אכבר (אל-תכביר) באופן מוחלט בליל יום אל-עיד ואחרי קיום חמש תפילות החובה עד שקיעת השמש ביום החג וזאת על ידי החזרה על האמירה: "אללה אכבר אללה אכבר לא אלה אלא אללה אללה אכבר ולאילה אל חמד – אללה אכבר אללה אכבר אין אלוהים מלבד אללה אללה אכבר והשבח לאללה". תפילה זו מתקיימת בקיום שתי רכעות לפני דרשת החג (הח'וטבה) ובה המוסלמי אומר אללה אכבר ברכעה הראשונה שש פעמים וברכעה השנייה חמש פעמים לצד תכביראת העמידה לפני קריאת הקוראן.

שאלות על הצום

- 1- כמה מספרם של יסודות הצום? -
○ שניים.   ○ שלושה.   ○ ארבעה.

2- מי אשר חובה עליו לצום?

- א- .....
ב- .....
ג- .....
ד- .....

3- כל המחלות מונעות מהאדם לצום. (נכון – לא נכון)

4- ציין את דינן של הפעולות הבאות:

הדין של ההלכה	העניין
	האדם שהתכוון לצום אחרי תפילת אל-פג'ר
	הצום בלי כוונה
	צום הילד הקטן
	צום הנוסע
	צום האישה היולדת
	צום התשוש
	האדם שאכל כשהוא צם
	מחטי תזונה לצם
	טיפות עיניים
	מחט מזרק לשיכור כאבים

(השיעור הארבעה עשר)

הדין של ההלכה	העניין
	הקזת הדם (חג'מה)
	הקאה
	בליעת רוק
	טעימת האוכל
	השינה
	ההיטהרות
	הרחיצה במים קרים
	אל-סוואק
	קטורת
	מועד אל-סוחור
	מה אוכלים בארוחת אל-סוחור?
<p>..... ואם זה לא מצוי נאכל ..... אם לא יכולנו למצוא אז ..... ואם מתקשים למצוא .....</p>	<p>על מה שוברים את הצום בארוחת איפטאר</p>
	תפילת תראוויח
	קיום העומרה ברמדאן
	ההגזמה בגירגור במהלך שעות הצום
	הנשיקות לצם
	אל-ווצאל (המשכיות הצום) ליומיים רצופים
	צום שישה ימים בחודש שוואל

(השיעור הארבעה עשר)

הדין של ההלכה	העניין
	צום יום ערפה
	צום יום הספק (אל-שאק)
	צום יום החג
	צום שלושת ימי א-תשריק
	צום חודש מוחרם
	צום חודש רגב
	הצום לנצח
	צום יום שישי
	התקופה האחרונה להשלמת הימים שאותם החסירו הצמים עד חודש רמדאן

רביעית: החג' על הצום

החג' הוא העמודי החמישי מבין חמשת עמודי האיסלאם (ארכאן אל-איסלאם) והוא עמוד שחובה לעשות אותו אבל ישנם תנאים לקיום העמוד הזה: האיסלאם – השכל – הבגרות וההבחנה – החירות היכולת ועל האישה הרוצה לעלות לרגל למכה ללוות כל אחד שנקרא מוחראם בנסיעה לחג'. יסודות החג' הם ארבעה:

הסעי:

הריצה
המהירה בין
הגבעות צפא
ומרוה
התהליך הזה
נזכר בקוראן
"אלצאפא
ואלמרוה הן
מן טקסי
אלוהים".

הנהירה המונית "טוואף האפאדה" (إفاضة):

היא סיבוב
הביקור
בכעבה.
הסיבוב הזה
נעשה לאחר
הווקוף
בערפה.
טוואף
האפאדה
שונה מטוואף
ההגעה
(טוואף
הקודום -
הביאה
למכה).

העמידה בהר ערפה (הווקוף בערפה):

העמידה
צריכה להיות
בחלק מחלקי
היום, החל
מצהריי היום
התשיעי בד'ו
אלחיג'ה, עד
שחר היום
העשירי (יום
העיד) לכן
הנביא מוחמד
עליו התפילה
והשלום אמר:
"אל-חג' ערפה
– החג' הוא
העמידה בהר
ערפה".

האיחראם:

הוא הכוונה
לכניסה או
לעשייה של
תהליכי החג'
וזה שונה
מהתלבייה
ושונה
מלבישת "אל-
איזאר" ו
"רדאא".

סוגי פעולות החג'

קיום אל-תמאתוע: כשהאדם עושה איחראם כדי לקיים את העומרה בחודשי החג' עד תום העומרה ומיד לאחר מכן עושה איחראם לחג' באותה השנה כשהוא חייב להקריב בהמת זבח.	אל-קראן: כשהאדם מתכוון לקיים עד תומם את החג' ואת העומרה ביחד בפעולות נפרדות זו מזו. כשהוא חייב להקריב קרבן (בהמת זבח).	אל-איפרד (בנפרד): כשהאדם מתכוון לעשות בנפרד את החג' ואז יעשה כל פעולות החג' בנפרד.
---	---	---

החובות שבעלייה לרגל (החג')

כל אדם שמפספס חובה אחת מבין החובות הללו יהיה עליו צורך להקריב קרבן. על ידי שחיטת כבש באל-חרם ובשרו יחולק על נזקקי מכה ואסור לעולה הרגל לאכול מהבשר הזה.

השינה במוזדליפה.	האיחראם מהמיקאת (הכניסה למצב של איחראם מאחד המיקומים המיועדים לכך).
הווקוף בערפה (העמידה בערפה) עד שקיעת השמש לעולה הרגל שעמד בשעות היום.	זריקת אלג'מאראת (זריקת אבנים על השטן).
התספורת והגילוח (קיצור השיער).	השינה במינה בליל של ימי אל-תשריק (ימי החגיגה).
הקפת העזיבה (טוואף אל-וודאע): לאישה שלא בתקופה הווסת ולאישה שלא יולדת לכל מי שרוצה לעזוב את מכה ולו אחרי חודשי החג'.	

**מועדי קיום החג'
והעומרה**

מיקומים

- ד'ו אלחולייפה: של אלמדינה וכל מי שמגיע מכיוונה.
- אל-גחפה: שזה מיקומם של אלו המגיעים מאזור א-שאם מצרים וממרוקו.
- קרן: שזה מיקום של אזורי נג'ד.
- יא למלם: שזה מיקום של אנשים המגיעים מאזור תימן.
- זאת עירק: שזה מיקום האנשים המגיעים מעיראק.

תאריכים קבועים

והם חודשי החג': שוואל ד'ו אל-קעדה וד'ו אל-חיג'ה. ומצד שני אין לעומרה תאריכים קבועים כל אדם יכול לקיים את העומרה בכל תקופות השנה.

הדברים המומלצים במהלך קיום החג'

כסיסת ציפורניים קיצור וגילוח השיער לפני קביעת כוונת האיחראם.

הרחצה כהכנה לאיחראם והבישום.

השינה במינה בליל יום ערפה.

הקפת ההגעה בנפרד ואל-קארן.

לבישת בגדי האיחראם שהם בצבע לבן לגברים, בשני חלקים שמם הוא איזר ורידאא.

האידי'טבאע בהקפת ההגעה (טוואף אל-קודום) ובהקפת העומרה לקיום אל-תמאתוע על ידי חשיפת עולה הרגל לכתפו הימנית.

הרמל בשלוש הפעמים בהקפת ההגעה ובהקפת העומרה לקיום אל-תמאתוע והרמל הוא: הזירוז בהליכה.

להתחיל במסע הטלביה משעת האיחראם ועד זריקת אלג'מרא "אלכוברא" (אלעקבה).

לנשק את האבן השחורה.

קיום תפילת המע'רב ותפילת עשאא' בזמן אחד במוזדליפה בעת ההגעה אליה.

הווקוף במוזדליפה באתר הקדוש (אל-משער אל-חראם) מעלות השחר אל עת זריחת השמש והמוזדליפה היא מקום העמידה.

הדברים האסורים באיחראם

ישנם 9 דברים אסורים באיחראם: אסור לקצוץ את שיערות הראש או הגוף - אסור לכסוס ציפורניים - אסור לגברים לכסות את הראש - אסור לגברים ללבוש בגדים מחויטים כמו חולצה, מכנס, נעליים – וזה החלק המועדף על פני הגוף או על אחד האיברים – אסור לנשים ללבוש ניקאב או כפפות - אסור להשתמש בבושם (כמו הסבון המבושם) - אסור לצוד ציד ביבשה - אסור שעולה הרגל יתחתן. או ישתתף בחתונה ואסור לקיים יחסי מין אפילו גם בלי להכניס איבר המין. כל עולה רגל שעושה דבר מהדברים האסורים האלה מתוך שכחה אי-ידיעה או בכפייה אז לא יהיה אשם אלא עולה הרגל שצד ציד יהיה עליו להגיש פדיון. ואילו אדם שעושה אחד הדברים האלה בכוונה ובידיעה מראש הדברים האסורים האלה יחולקו לארבעה חלקים והם:

<p>הדבר האסור המחייב פידיון נזק: כולל שאר הדברים האסורים והפידיון עבור עשיית הדברים האסורים האלה הוא פידיון אופציונלי מבין בחירות רבות: או צום שלושה ימים או האכלת שישים נזקק לכל נזקק חצי סאע או שחיטת כבש שיחולק על עניי אל-חרם.</p>	<p>הדבר האסור המחייב הגשת פידיון כפול: על ידי קיום יחסי מין וכל עולה רגל שמקיים יחסי מין לפני אל-תחלול הראשון אז הוא מבטל בעצמו את החג' שלו ויהיה עליו לקיים את החג' עוד פעם בשנה אחרת ויהיה עליו להקריב קרבן.</p>	<p>הגשת פידיון דומה: על ידי הריגת הציד ביבשה. וכל אדם הורג את הציד עליו להגיש פדיון באופן מוחלט: כל ההורג בכוונה תחילה יפצה בבהמה כעין החי שהמית ואותה יקבעו שני אנשי צדק.</p>	<p>הדבר האסור שלא מחייבת הגשת פידיון: והוא עריכת חתונה הן לעולה הרגל עצמו או לזולתו וכן קיום יחסי מין בלי חדירת איבר המין כל עוד שלא ירד זרע מאיבר המין במצב זה אין על עולה הרגל כפרה ועליו רק לחזור בתשובה.</p>
--	--	--	--

שמותיהם השונים של ימי החג'

יום אל-נפר השני: הוא היום השלוש עשרה.	יום אל- נפר הראשון: הוא היום השנים עשר.	יום הקר: הוא היום האחד עשר.	יום אל- עיד: הוא יום השחיטה (אל-נחר) והוא היום העשירי.	יום ערפה או הווקפה: הוא היום התשיעי.	יום אל- תרוויה (הרוויה): הוא היום השמיני שבו מעבירים את המים אל מינה.
---	--	--------------------------------------	--	--	---

לילת אל-גמע (ליל הצבירה): הוא ליל אל-עיד שבו עולי הרגל מתאספים אחרי הווקף (העמידה) בערפה משום שאנשי מכה בתקופת הג'הליה לא יצאו להר ערפה.

מיקום הקריאות (אל-דועאא') בחג'
כולל חמש מיקומים:

בסעי על אלצאפא ואלמרוה וביניהן.	בהקפות (טוואף).	אחרי זריקת אלג'מרא אסוארה ואלג'מרא אלווסטה בימי החגיגה (ימי אל- תשריק).	במוזדליפה אחרי עלות השחר של היום התשיעי עד זריחת השמש.	בהר ערפה אחרי צהריי היום של היום התשיעי עד שקיעת החמה.
--	--------------------	--	--	--

אופי העומרה והחג'

אל-שייח' מוחמד בן סאלח אלעות'יימין אללה ירחם עליו אמר:

כאשר תגיעו לאיחראם מהמיקאת (הכניסה למצב של איחראם מאחד המיקומים המיועדים לכך) תטהרו את עצמכם ותמרחו בושם על גופכם ראשכם והלחי שלכם ואחר כך קיימו את האיחראם של העומרה דרך קיום אל- תמאתוע ואחר כך לכו למכה ותעשו את התלביה וכאשר תגיעו למסגד אל-חראם תקיימו טוואף אל-עומרה (הקפת העומרה) שבע פעמים ושתדעו כי גם חלקי המסגד מהווים מקום טוב לטוואף (הקפה) לא משנה במיקום קרוב לכעבה או רחוק ממנה אבל עדיף להתקרב לכעבה כל עוד שעולה הרגל לא נפגע מהאסיפות ההמוניות המצטברות סביב הכעבה לכן אם ישנה צבירה המונית במקום תתרחק מהצבירה הזו. השבח לאללה המקום במסגד רחב וכאשר תסיימו את אל-טוואף תקיימו שתי רכעות מאחורי מקום אברהים עליו התפילה והשלום ובמקום קרוב למקום אברהם אם אתם יכולים להגיע למקום קרוב או במקום רחוק אם לא תוכלו להגיע למקום קרוב למקום אברהים החשוב שמקום אברהים יהיה במרכז ביניך לבין הכעבה ואחר כך תצאו לסעי העומרה ותתחילו את מסע אלצאפא וכאשר תשלימו שבע פעמים תתחילו לקצר את השיער שלכם בכל הראש בלי לקצר אחד הצדדים ולא תשלה אתכם הפעולה של רוב האנשים.

בבוא היום השמיני בחודש ד'ו אל-חיג'ה היטהרו ותמרחו בושם ואז תתחילו את האיחראם בחג' ממקום ירידתכם ואז צאו למינה וקיימו בה תפילת הט'הר עצר מע'רב עשאא' ואל-פג'ר בתפילה מקוצרת ולא בג'מעה משום שהנביא שלכם עליו התפילה והשלום קיצר את התפילה במינה ובמכה בלי לקיימה בג'מעה ועם עלות חמת השמש ביום ערפה תקיימו את אל-תלבייה ענווים לפני אלוהים והולכים לערפה ותקיימו את תפילת ט'הר ולאחר מכן ישירות תפילת עצר בדרך תפילת (ג'מע תקדים) מעל שתי רכעות ואחר כך תתפנו לקריאות ולהלל את אללה וגם הקפדו להיות טהורים ופנו בכיוון התפילה (הקיבלה) אפילו אם הר ערפה היה

מאחורכם משום שעדיף מבחינה הלכתית לפנות בכיוון התפילה ולא מאחוריו ושימו לב והקפדו לזהות את הר ערפה וסממנים שלו משום שישנם עולי רגל רבים שעומדים רחוק מהר ערפה ועולה הרגל שלא עומד על הר ערפה החג' שלו יהיה מבוטל ואיננו בהסתמך על אמירת הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום "החג' ערפה" ולהר ערפה מקום עמידה מזרחה מערבה דרומה ושמאלה אלא עולה הרגל לא עומד בתוך הוודי (ואדי ערנה) משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר: "אני כבר עמדתי הנה וכל הר ערפה מקום לעמידה".

עם שקיעת השמש וכאשר אנו בטוחים שהחמה שקעה אז תנהרו לעבר מוזדליפה מקיימים את התלבייה וענווים לפני אללה. שמרו על השקט ועל השלווה כמו שאתם יכולים וזה לאור ההוראה של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום כאשר יצא מן ערפה וכשקשר את רסן הגמל שלו עד כדי כך שראש הגמל פונה לקראת מורק (מקור) כף הגמל והנביא אומר ומאותת בידו הנשגבת: "הוי אנשים שקט שקט".

בהגעתכם למוזדליפה קיימו את תפילת המערב ואת תפילת עשאא' והקפדו לישון במוזדליפה עד עלות השחר. הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום לא הרשה לאף אחד לצאת מהמוזדליפה לפני עלות השחר אלא לחלשים ולקשישים שהרשו להם לצאת בסוף הליל. וכאשר תקיימו תפילת אל-פג'ר פנו בכיוון התפילה (הקיבלה) ותחזרו על האמירה "אללה אכבר ולא ללה אל-חמד – אללה אכבר והתהילה לאללה" ופנו לאללה בקריאות ובתחנונים ואחר כך לכו לפני זריחת החמה למינה ולאחר מכן קחו שבע אבנים ופנו לאלג'מרא "אלכוברא" (אלעקבה) והיא אלג'מרא האחרונה שבאה אחרי מכה וזרקו שבע אבנים את אלג'מרא הזו אחרי זריחת החמה ותגידו אללה אכבר עם זריקת כל אבן ואתם ענווים לפני אללה ומעריצים אותו.

דעו היטב כי המטרה העיקרית מזריקת האבנים על קידוש אללה ושמירה על זכירתו והילולו. חובה שהאבן ייפול בתוך אל-חוד' (האגן) ואין תנאי הכרחי להכות את העמוד וכאשר תסיימו תהליך זריקת האבנים תתפנו לשחיטת בהמת הזבח. והדין של שחיטת בהמת הזבח כדין הקרבת הקורבן. מותר להאכיל את האדם ששחט בשבילך את הכבש. אחרי השחיטה תגלחו את ראשכם וחובה לגלח את השיער המצוי בראש ואסור לגלח צד ולעזוב את הצד האחר. האישה מקצרת את קצות שיערה עד קצה האצבע ולאחר מכן תעשו את התחלול הראשון ואז תלבשו תכססו את הציפורניים שלכם ותמרחו בושם על גופכם בלי לקיים יחסי מין עם הנשים ואחר כך אתם יורדים בתפילת ט'הר למכה ותעשו הקפות (טוואף) החג' ואת הסעי' ואחר כך תחזרו למינה ועל ידי הטוואף והסעי' עם זריקת האבנים ואת הגילוח אז אתם בכך עושים את התחלול השני ואז מותר לכם לעשות הכל גם לקיים יחסי מין עם הנשים.

הוי בני האדם עולה הרגל מקיים ביום אל-עיד ארבעה מנהגי חג' והם: זריקת אלג'מרא ואחר כך אל-נחר (שחיטה) ולאחר מכן הגילוח ואחרי זה הטוואף והסעי' וזהו הסדר המושלם והטוב ביותר אבל אם אתם מקדימים מנהג מסוים על האחר כמו הקדמת הגילוח לפני השחיטה אז אין בזה שום בעיה ולא משפיע על תהליך אל-חג' וגם אם אתה מאחרים את הטוואף ואת הסעי' עד ירידתכם למינה אז זה גם לא יהווה בעיה ולא יבטל אצ החג' שלכם. ואם אתם מאחרים את השחיטה ועושים אותה במכה ביום השלוש עשרה בחודש ד'ו אל-חיג'ה זה גם לא יבטל את החג' שלכם ובמיוחד אם יש צורך או אינטרס בכך.

בליל היום האחד עשר אתם הולכים לישון במינה ובשקיעת החמה אתם מתחילים לזרוק את שלוש האבנים בהתחלה מאלג'מרא הראשונה (אסוארה) ואלג'מרא אלווסטה ולבסוף אלג'מרא "אלכוברא" (אלעקבה) והתהליך של כל ג'מרא כולל יידיי שבע אבנים ובמהלך היידיי אתם אומרים אללה אכבר ואילו זמן זריקת האבנים מתחיל ביום העיד לאדם החזק מעלות השמש ואילו

יוכל החלש או הקשיש לעשות תהליך זריקת האבנים בסוף הליל עד שקיעת השמש. ומועד זריקת האבנים מתמשך בתקופה שלאחר העיד מצהריי יום העיד עד שקיעת החמה ולא מותר לזרוק אבנים לפני צהריי יום העיד. מותר לזרוק את האבנים בשעות הלילה אם יש אסיפות המוניות במהלך היום. וכל אדם אשר לא יוכל לזרוק את האבנים משום שהוא קטן או קשיש או בגלל סבילתו ממחלה מסוימת הוא יוכל למנות אדם אחר במקומו שיופקד על זריקת האבנים. והאדם הממונה יוכל לזרוק אבנים לעצמי ולאדם שהפקיד אותו במועד אחד אבל חובה שהאדם הממונה להתחיל זריקת האבנים בעצמו וכאשר אתם זורקים אבנים ביום השנים עשר אז החג' הסתיים. ויש לכם חופש הבחירה אם אתם רוצים להזדרז ולרדת או לישון ליל היום השלוש עשרה ואז לזרוק את שלוש אלג'מראת אחרי תקופת צהריי היום וזה המועדף על הכל משום שאת זה עשה הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום.

וכאשר אתם רוצים לצאת ממכה תקיימו הקפות העזיבה (טוואף אל-וודאע) אבל הנשים שבתקופה הווסת והנשים היולדות אינן מקיימות הקפת עזיבה ולא מורשה להם להגיע לדלת המסגד או לעמוד לצדו.

שאלות על החג'

5. מי החייב לקיים את מצוות החג'?

- א- .....
- ב- .....
- ג- .....
- ד- .....
- ה- ביחס לנשים נוסף.....

6. כמה מספרם של יסודות החג'?

- שניים.
- שלושה.
- ארבעה.

7. האיחראם הוא אחד עמודי החג' והוא לביש אל-איזאר ואל-רידאא' מן המיקאת. (נכון – לא נכון)

8. טוואף אל-איפאדה שונה מטוואף ההגעה הטוואף הראשון נחשב יסוד חובה ואילו הטוואף השני הוא סונה (רשות). (נכון – לא נכון)

9. הנביא עליו התפילה והשלום קיים מצוות החג' שלוש פעמים. (נכון – לא נכון)

10. צריך לקיים את אל-חג' באופן מידי. (נכון – לא נכון)

11. אסור על אנשי אלמדינה של יא למלם לעלות לרגל במכה. (נכון – לא נכון)

12. מועד קיום העומרה חל בחודש רמדאן. (נכון – לא נכון)

13. השלם את החלקים החסרים במשפטים הבאים: אל-חג' ואל-עומרה ..... בחיים ..... אחת וכל אדם אשר עלה לרגל ולא ..... ולא ..... חטאים יוסרו עד יהיה טהור מכל החטאים כמו יום לידתו ואין גמול לעלייה לרגל במכה שנעשית לכבוד אללה אלא .....

(השיעור הארבעה עשר)

14. אסור על אנשי מכה שמשותתפים בחג' ללכת למסגד אל-תנעים.
(נכון – לא נכון)
15. האישה לובש באיחראם את הלבוש שבצבע לבן.
(נכון – לא נכון)
16. רצוי לכל אדם אשר רוצה לקיים את אל-איחראם למרוח בושם
..... ולא למרוח בושם.....
17. אסור על הנשים ללבוש בגדים מחויטים. (נכון – לא נכון)
18. אסור על עולה הרגל המקיים את אל-איחראם ללבוש חגורה.
(נכון – לא נכון)
19. אל תלבש את אל-מחרמה ..... ולא
.....
20. אל-אד'טבאע (חשיפת הכתף בחג') מותר ב:
○ טוואף אל-עומרה.   ○ הבחירות הראשונה והשנייה
○ טוואף ההגעה.   ○ בלבד.
○ טוואף הביקור.   ○ כל האמור לע"ל.
21. רצוי שעולה הרגל יקיים סעי חזק וכראוי. (נכון – לא נכון)
22. הסעי מתחיל ב..... ומסתיים ב.....
23. עולי הרגל עוזבים את הר ערפה לפי תפילה מע'רב.
(נכון – לא נכון)
24. הווקף (העמידה) בערפה אחת חובותיו של החג'.
(נכון – לא נכון)
25. מעשי החג' מתחילים ביום ..... ומשתמשים עד סוף
היום .....
26. אסור לטפס הר ערפה. (נכון – לא נכון)

השיעור החמש עשרה

27. עולה הרגל המקיים את אל-תמאתוע ואת הקארן חייבים להגיש בהמת הזבח. ועולה הרגל שמקיים את החג' בנפרד מגיש בהמת הזבח כסונה (רשות). (נכון – לא נכון)
28. התלבייה מסתיימת על ידי זריקת ג'מרא אלעאקבה ביום העיד. (נכון – לא נכון)
29. כאשר עולה הרגל במכה מציב את האבנים באל-חוד' (האגן) בלי לפגוע במטרה הניצב הקבוע (אל-שאח'ס) אז זריקתו תהיה נכונה. (נכון – לא נכון)
30. עולה הרגל זורק את שלוש אלג'מראת ביום העשירי בחודש ד'ו אל-חיג'ה. (נכון – לא נכון)
31. זריקת האבנים מתחילה בימי אל-תשריק אחרי שקיעת החמה. (נכון – לא נכון)
32. מותר לומר את הדועאא' (הקריאה לאללה) אחרי זריקת ג'מרא אלעאקבה. (נכון – לא נכון)
33. אם עולה הרגל מאחר את טוואף אל-איפאדה עד זמן יציאתו ממכה זה יפצה אותו מטוואף העזיבה וטוואף אל-איפאדה דומה טוואף אל-עומרה אלא ב ..... וב.....
34. הקארן ועולה הרגל המקיים איחראם בנפרד חייבים לקיים את הסעי' ..... אילו אל-מותאמתיע (מקיים את אל תמאתוע) מקיים את הסעי' .....
35. ציין את דינם של המעשים הבאים:

הדין	העניין
	החג' הקטן (אלצע'יר)
	עליית האישה לרגל בלי מוחראם
	האדם העולה לרגל במכה ועליו חוב

השיעור החמש עשרה

ההצטיינות במוסרים ובנימוסים הטובים לכל אדם מוסלמי

המוסלמי חייב להצטיין בנימוסים הטובים ומהם: הכנות – ויושר הלב – הטוהר והצניעות – הביישנות – האומץ – הנדיבות – הנאמנות וההתרחקות מעשיית הדברים האסורים מעם אללה והשכנות הטובה ומתן העזרה הכספית לנזקקים לפי היכולת של האדם וכו"ב מהנימוסים והמוסרים הטובים שהובאו בקוראן ובסונה.

תגובות והערות חשובות

הכנות: האדם צריך להיות כן ונאמן בכל האמירות המעשים וצורות החשיבה שלו. גם כדאי שהאדם המוסלמי יהיה כן עם עבדי אללה ולא להיות שקרן.

יושר הלב: מדובר במצווה כל כך נשגבת שאותה נשא האדם והיא ההפך לבגידה.

הצניעות: על ידי ההימנעות מהחראם.

הביישנות: כל תכונה שמעודדת את האדם לעשות את הטוב ולהתרחק מכל רע.

השכנות הטובה: ומבין החובות שהאדם המוסלמי צריך לעשותן בדבר הזה הוא הצנעת מבטם ואי העקיבה אחרי הערווה של השכנים.

מתן עזרה כספית לנזקקים: הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר: "כל אדם שמסיר מעל אדם אחר מאמין צרה מצרות העולם הזה אללה יסיר מעליו צרה מצרות העולם הבא וגם כל אדם מקל על האדם המתקשה אללה יקל לו דרכו בעולם הזה ובעולם הבא וכל אדם אשר מסתיר חטאיו של מוסלמי אללה יסתיר את חטאיו בעולם הזה ובעולם הבא ואללה עוזר לעבדו כל עוד שהעבד עוזר לאחיו" חאדת' סופר מפי מוסלים.

השיעור השש עשרה

הנהיגה לפי נימוסי האיסלאם ולפי המסורת האיסלאמית

הנהיגה לפי נימוסי האיסלאם כוללת: הפצת השלום – הסברת פנים – האכילה והשתייה ביד הימנית – הבסמלה כשמתחילים דבר מסוים – משבחים אללה כשמסיימים דבר – משבחים אללה אחרי העיטוש – תשמית המתעטש אם שיבח את אללה וביקור החולה וההליכה בהלוויות לקיום התפילה על המת ולקבור אותו והנהיגה לפי הכללים המקובלים בדת בעת הכניסה למסגד ולבית ובזמן היציאה מהם ובנסיעות ועם ההורים וקרובי המשפחה השכנים הבוגרים והקטנים והברכות האיחולים על לידת תינוק והברכות על הנישואין והנחמות והתנחומים במפגעים וכו' מהכללים האיסלאמיים הנהוגים בלבישת הבגדים ופשיטתם ונעילת הנעליים.

תגובות והערות חשובות

השלום: כלומר ברכת השלום והיא: "אלסלום עליכם ורחמת אללה וברכתהו – השלום עליכם ורחמי אללה וברכתו". ואתה חייב לברך לשלום את האנשים שאותם אתה מכיר וגם האנשים שאותם לא מכיר ותגיד שלום למי בירך אותך לשלום.

האכילה והשתייה ביד הימנית: כלומר חובה לאכול ולשתות ביד הימנית וגם לאכול בשלוש אצבעות ורצוי לקבל ולתת ביד הימנית. **הבסמלה כאשר מתחילים בדבר מסוים:** כלומר צריך לומר "ביסמאללה – בשם אללה".

לשבח אללה בסיום דבר: בדומה לאמירה: "השבח לאללה שהזין אותי ופירנס אותי כשאין לי כוח ואין לי איל". רצוי שהמוסלמי יאכול מהאוכל שלקראתו (ולא הרחוק ממנו) ולא להביע סלידה מהאוכל או לומר שהאוכל רע.

לשבח אללה אחרי העיטוש: כלומר לומר: "אלחמד לאללה – השבח לאללה".

תשמית המתעטש אם הוא שיבח את אללה: כלומר לומר לו: "ירחמכום אללה – אללה ירחם עליכם" ואז המתעטש יגיב באמירה: "יהדיכום אללה ויוסליח באלכום – אללה ינחה אתכם וישובב את נפשכם".

הביקור אצל החולה: כלומר לבקר אצל החולה ולחזור על הביקורים האלה באופן תדיר ובזמנים המתאימים בלי להישאר אצלו לזמן רב ובלי לייאש אותם מרחמי אללה.

ההליכה בהלוויות לקיום התפילה על המת ולקבור אותו: רק הגברים עושים את זה ולא הנשים.

הנהיגה לפי הכללים השרעיים בדת בעת הכניסה למסגד ולבית ובזמן היציאה מהם: על ידי הכניסה למסגד ברגל הימנית ולומר: "ביסם אללה ואלצאלה ואלסלאם על רסול אללה אללהום אפתח לי אבואב רחמתק – בשם אללה והתפילה והשלום על שליח אללה הוי אללה נא לפתוח לי דלתות הרחמים שלך" ויוצאים מהמסגד ברגל השמאלית ואומרים: "ביסם אללה ואלצאלה ואלסלאם על רסול אללה אללהום איני אסאלוק מן פד'לק - בשם אללה והתפילה והשלום על שליח אללה הוי אללה אני מבקש לקבל משהו מהחסד שלך" ואילו נכנסים לבית ויוצאים ממנו ברגל הימנית ואומרים בעת היציאה מן הבית: "ביסם אללה תואכלתו על אללה ולא חול ולא קותה אלא באללה אללהום איני אעוז ביק אן אד'יל או אוד'ל או אזיל או אזל או אזלים או אזלם או אגהל או יוגהל עליי – בשם אללה והינני סומך על אללה אין כוח ואין איל אלא באללה. הוי אללה אני מבקש מחסה מלהטעות או לטעות ולהשפיל או להיות מושפל ולקפח ולהיות מקופח ולהיות אוויל או סובל מסכלות או לקבל מאחרים פעולת בורות" וכאשר נכנסים לבית אומרים: "אללהום איני אסאלוק ח'ייר אל מולג וח'ייר אל מח'רג ביסם אללה וולגנה וביסם אללה ח'רגנה ועל רבאנה תוקלנה – הוי אללה אני מבקש ממך כניסה טובה ויציאה טובה בשם אללה נכנסנו ובשם אללה יצאנו ועל ריבוננו סמכנו" ואחר כך יתחיל לברך לשלום את בני משפחתו.

הברכות על הנישואין: כשאומרים " באראק אללה לכום ובאראק עלייכום וגמע ביניכום פי ח'ייר – אללה יברך לכם ויברך עליכם ויחבר ביניכם בכל טוב".

הנחמות והתנחומים במפגעים: הנחמות האלה יימשכו לשלושה ימים ולא יותר מזה.

השיעור השבע עשרה

האזהרה מפני הכפירה וסוגי החטאים

להיזהר ולהזהיר מפני הכפירה וסוגי החטאים:
כולל: שבעת החטאים המוסריים המשמידים (אל-סבע מוביקאת מוהליקאת) והם: הכפירה באללה – מעשי הכישוף – הריגת הנפש שאללה אסור להרוג אותה אלא בצדק – אכילת הריבית – אכילת כספי היתום – הנסיגה אחורה (פניית העורף) ביום אל-זחף – נתינת דופי בנשים נשואות תמימות ומאמינות.
ומבין החטאים המוסריים המשמידים: אי הציות להורים – ניתוק יחסי הקירבה (קתע אל-רחם) – עדות השקר – שבועות השקר – להזיק לשכנים – קיפוח האנשים בדם ובכספים ובנתינת דופי וחילול בכבוד הנשים – שתיית משקאות חריפים (אלכוהול) – משחקי הימור והם משחקי מזל – הרכילות – הוצאת דיבה והשמצה וכו"ב מהמנהגים אותם אסר הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום.

תגובות והערות חשובות

הכפירה באללה: כולל את הכפירה העצומה ואת הכפירה הקטנה.
מעשי הכישוף: כולל הוצאת השדים החיבה וכל אדם אשר עושה את המעשים האלה ייחשב ככופר ואסור להיכנס למקומות או לאתרים שבהם נעשים מעשי הכישוף ואסור גם לצפות בערוצי הכישוף. אסור גם לקרוא את העיתונים או כתבי העת שכוללים את ענף המזל. לא מותר לפתור מעשי הכישוף על ידי עשיית מעשי כישוף במקביל אבל זה נפתר על ידי עשיית רוקייה שרעייה ועל ידי קריאות ותרופות מותרות כמו הקזת הדם.
הריגת הנפש שאללה אסור להרוג אותה: לא משנה כאן אם האדם הנהרג הוא מוסלמי או בעל הברית או ד'מי או מבקש חסות.
אלא בצדק: וזה מתבטא בשלושה דברים: " הנפש בנפש והבעל הזונה והכופר בדתו מפזר את הקבוצה".
היתום: הכוונה כאן לכל אדם שאביו מת וטרם הגיע לגיל הבגרות.

הנסיגה אחורה (פניית העורף) ביום אל-זחף: הכוונה כאן לצבאות הלוחמות למען אללה.

נתינת דופי בנשים: כל הנשים החופשיות ולא מדובר כאן על הנשים הנשואות.

שבועות השקר: כשנשבעים בדבר אחר ולא להישבע באללה כמו השבועה הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום או בכבוד או בחסות או בחיים או בבתי הקברות או בזיקנה.

משחקי הימור והם משחקי מזל: כל פעולה שמביאה רווח או הפסד כמו הלוטו.

הרכילות: הנביא הגדיר את המושג הזה בחאדת' "הרכילות הוא דיבורך על אחיך בדיבורים שהוא לא ישמח לשמוע".

ההשמצה: על ידי מסירת הדיבורים הנעשים בין האנשים לצדדים אחרים.

דין התחרות וההיאבקות (המאבק)

מותר ללא פיצוי ולא מותר עם מתן פיצוי:
כולל כל המאבקים והתחרות שלא מזכרו לע"ל.

אסור באופן מוחלט:
משחקי שש
בשהשחמט וכו"ב.

מותר עם מתן פיצוי:
כמו תחרות ריצת הסוסים הגמלים והחצים וזה לאור החאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "אין תחרות אלא בפרסה בטלף או בלהב".

השיעור השמונה עשרה

ההכנה לקבורת המת וקיום התפילה עליו וקבורתו

להלן פירוט הדבר הזה:

ראשית: נהוג בהלכה האיסלאמית לעודד את הגוסס לומר: "אין אלוהים מלבד אללה" וזאת לאור אמירת הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "שננו את האמירה: אין אלוהים מלבד אללה למתים שלכם" הכוונה במילה מתים: הגוססים והם האנשים שנראו על פניהם סממנים מעידים על התקרבות מותם.

שנית: כשמזהים שהגוסס נפטר אז מעצימים לו את העיניים ומושכים את הלחי שלו כפי שנזכר בסונה של הנביא.

שלישית: צריך לרחוץ את המת המוסלמי למעט השאהיד שנפטר במערכה אשר לא רוחצים אותו ועל מקיימים תפילה עליו אלא הוא נקבר בבגדים שלו משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום לא רחץ את חללי קרב אוחד ולא קיים תפילה עליהם.

רביעית: אופי רחיצת המת: מסתירים את הערווה שלו ואחר כך עולים לאט לאט בגופו וסוחטים את בטנו סחיטה קלה ואחר כך האדם הרוחץ את המת שם סחבה (סמרטוט) סביב ידו ויתחיל לטהר את המת בסחבה זו ויתחיל בתהליך וודוא למת כאילו המת יקיים תפילה. רוחץ המת ישטוף ראש המת והלחי שלו במים ובשיזף ויתחיל לשטוף את החלק הימין ולאחר מכן את החלק השמאל של הגוף ויחזור על תהליך לפעם השנייה ולפעם השלישית. ובכל פעם מעביר רוחץ המת את ידו על בטן המת ואם יצא משהו מבטנו הוא יטהר את זה ואחר כך יסתום את מקום הצואה (הישבן) בכותנה ואם אין כותנה אז תיעשה הסתימה בבוצ נקי או באמצעים רפואיים מודרניים כמו המדבק או הפלסטר ואחר כך רוחץ המת יחזור על תהליך הוודוא' ואם לא טיהר את המת שלוש פעמים אז יוסיף עד חמש פעמים או עד שבע פעמים ואחר כך ישפשף וינגב הרוחץ את גופו של המת בבגד וימרוח בושם בבית השחי ובתוך הירכיים ובמיקומים של הסגידה ואם הרוחץ הצליח למרוח בושם בכל חלקי הגוף של המת זה יהיה יותר טוב.

הרוחץ יטהר את התכריכים בקטורת ואם השפם או

הציפורניים של המת היו גדולים אז יתחיל הרוחץ לקצר אותם ואפילו אם השאירם ככה אין בעיה בכך בלי לסרוק את השיער ובלי לגלח שיער הערווה. ומבלי למול את המת משום שאין הוכחות לכך ואילו לגבי האישה קולעים את שיערה בצורה שלוש צמות והשיער הזה יורד מאחוריה.

חמישית: עטיפת המת בתכריכים. רצוי לעטוף את הגבר שמת בשלושה בגדים בצבע לבן בלי להלביש אותו חולצה או מצנפת כמו שנעשה כאשר הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום נפטר והאדם המת יתעטף בבגדים האלה וישנה רשות לעטוף את המת בחולצה או איזאר או בחיתולים. ואילו האישה עטופה בחמשה בגדים: דירע – ח'ימאר (רעלה) – איזאר (בגד מחויט) – לפאפתין (שני חיתולים - תחבושת).

ואילו מספיק לעטוף את הילד בבגד אחד לשלושה בגדים והילדה הקטנה עטופה בתכריכים שהם חולצה ושני חיתולים. ולכל המתים חובה להלבישם תכריך כדי להסתיר את כל חלקי הגוף. אבל במצב שהמת הוא עולה רגל במכה שמקיים את אל-איחראם אז מטהרים אותו במים ובשיזף ועוטפים את המת בתכריכים כוללים איזאר ורידאא' אשר עולה הרגל לבש אותם בחג' ובלי לכסות את פניו או את ראשו ובלי למרוח אותו בבושם משום שעולי הרגל המתים ייעורו לתחייה בעולם הבא כאשר הם מקיימים את התלבייה כמו שנזכר בחאדת' של הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום. ואם עולה הרגל אישה אז עוטפים אותה בתכריכים כשאר המתים בלי למרוח אותה בבושם ובלי לכסות פניה בניקאב ובלי לכסות את שתי הידיים שלה בכפפות אבל נהוג לכסות את פניה וידה בתכריכים לפי הנזכר לע"ל בסעיף אופי עטיפת האישה בתכריכים.

שישית: האנשים הזכאים לרחיצת המת מהגברים ולקיים תפילה עליו ולקבורתו לפי הצו של המת ואחר כך האנשים הזכאים הם:

האב בדרגה ראשונה ואחר כך הסב ואחרי זה קרוב המשפחה הקרוב למת וכן הלאה. ואילו הנשים שנפטרו: האנשים הזכאים לרחיצת גופן נקבעים לפי צו האישה שנפטרה ואחר כך האם – הסבתא – ואחר כך האישה הכי קרובה במשפחתה של האישה שנפטרה וכן הלאה מנשות המשפחה. ולגבי בני הזוגים כל אחד יוכל לרחוץ גופו של האחר משום שאישתו של אבו באכר

אלצידיק רחצה גופו ומשום שעליי רחץ את גופה של אישתו פאטמה אללה הפיק רצון ממנה. שביעית: אופי קיום התפילה על המת: אומרים "אללה אכבר" ארבע פעמים וקוראים אחרי התכביר הראשון (הפעם הראשון לאמירת אללה אכבר) סורת א-פתיחה ויותר טוב לקרוא סורה קצרה או פסוק או שני פסוקים ביחד עם א-פתיחה בהסתמך על החאדת' הנכון של הנביא מוחמד בעניין זה שסופר מפי איבן עיבאס ובתכביר השני אומר המתפלל את אמירת "התפילה על הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום" בדומה לתפילת המוסלמי באל-תשהוד ואחר כך יגיד המתפלל: אללה אכבר ואחר כך יגיד: "אללהום אע'פיר לחיינה ולמיינתנה ושאהדנה וע'איבנה וצאע'רנה וכאבירנה וזכרינה ואונת'אנה אללהום מן אחייתהו מנה פאחייה על האיסלאם ומן תואפייתהו מינה פתואפהו על אלאימאן אללהום אע'פיר להו וארחמהו ועאפיה ואעפו ענהו ואכרים נוזלהו ווסיע מודח'להו ואע'סלהו באלמאא' ואלשלג' ואלברד ונקיה מן אלח'אטאיייה כמה יונקה אלת'וב אלאבייד' מנה אלדנס ואבדלהו דאראן ח'ייראן מן דרה ואהלן ח'יירן מן אהללה ואדח'להו אלג'נה ואעזהו מן עזאב אלקאבר ועזאב אלנאר ואפסח להו פי קברה ונוויר להו פיה אללהום לא תחרימנה אגרהו ולא תוד'ילאנה בעדהו – הוי אללה תסלח לחיים ומתים שביננו והעד והנעדר קטן וגדול זכר ונקבה הוי אללה מי שרצית להחיות אותו החייה אותו על דת האיסלאם ומי שנפטר על ידיך אנו מבקשים שימות על האמונה. הוי אללה תסלח למת הזה ונא לרחם עליו ונא להציב אותו במקום נשגב ולהרחיב את מקום היכנסותו ולנקות אותו במים ובשלג ובשיזף ולנקות אותו מהחטאים כמו שמנקים את הלבוש הלבן מהטומאה ונא להשכין אותו במקום יותר טוב מהעולם הזה ולהעניק לו אנשים שילוו אותו ויהיו טובים יותר מבני משפחתו בעולם הזה ונא להכניס אותו בגן עדן ונא להרחיק אותו מעונש הקבורה ומעונש האש ונא להרחיב לו את קברו והאיר לו מהאור שלך הוי אללה לא תשלול מאתנו את החסד שלו ונא לא להטעות אותנו אחרי מותו" ואחר כך המתפלל אומר "אללה אכבר" לפעם הרביעית ויקיים תסלים אחד על צדו הימני.

רצוי שהמתפלל ירים את ידיו עם כל תכביר.
ואם האדם שמת הוא אישה אז אומרים: "הוי אללה נא לסלוח
לה..... וכו"ב".

ואם ישנן שתי הלוויות אומרים: "הוי אללה נא לסלוח
לשניהם/לשתיהן..... וכו"ב"
ואם יש יותר משתי הלוויות אז אומרים: "הוי אללה תסלח להם.....
וכו"ב"

ואם המת הוא פרט (ילד מת) אז אומרים במקום הקריאות הנזכרות
לע"ל: "הוי אללה מקווה שילד זה יעזור להוריו ומליץ יושר להם הוי
אללה תכביד בילד זה את המאזניים של הוריו ונא לרבות את
המעלות הטובות ואת החסד שלהם ונא ללוות אותו עם המאמינים
הטובים ושיהיה בחסות אברהים עליו התשלום והשלום והגן עליו
ברחמים שלך מפני עונש גיהנום".

לפי כללי הסונה הנבוייה האימאם עומד לצד ראש המת ובאמצע
האישה. כדאי שגופתו של האיש המת תוצב מאחורי האימאם אם
יש הלוויות רבות וגופתה של האישה שנפטרה תוצב מאחורי
הקיבלה ואם יש ילד נפטר אז הארון שלו יוקדם על הארון של
האישה ולבסוף ארונה של הילדה שנפטרה. ראש הילד הנפטר
יהיה מוצב לצד ראשו של האיש המת. החלק האמצעי של האישה
שנפטרה יוצב לצד ראש האיש ואילו ראשה של הילדה יוצב לצד
ראשה של האישה. החלק האמצעי של האישה יהיה מול ראש
האיש וכל המתפללים יסתדרו מאחורי אלא בתנאי שיש מתפלל
שלא מוצא לעצמו מקום לצד המתפללים אז המתפלל יהיה מוכרח
לעמוד לצד הימני של האימאם.

שמינית: אופי קבורת המת: לפי ההלכה האיסלאמית מקובל
להעמיק את הבור של הקבר עד מותניו של האדם המת יהיו
טמונים בתוך הבור באורכו וגם חובה שהקבר יהיה בכוון התפילה
(הקיבלה) וגם כדאי שהמת יוצב בקבר על צדו הימני ואז מנתקים
את הקשרים של התכריך בלי להסיר את התכריך אבל יש להשאירו
במקומו ובלי לחשוף את פניו של המת הן הגברים או הנשים ואחר
כך מציבים את הלבנים מעל הקבר ושמים בוץ כדי לסגור היטב את
הקבר ולמנוע כניסת העפר לתוך הקבר ואם מתקשים למצוא

לבנים אז נשתמש בלוחות או באבנים או עצים כדי למנוע חדירת העפר לקבר ולשפוך עפר על הקבר ורצוי לומר בשעה זו: "ביסם אללה ועל מילאת רסול אללה – בשם אללה ועל דת שליח אללה" ואז מרימים את הקבר ברוחב כף היד ושמים על קבר חצץ ככל שזה אפשרי ולהתיז מים על הקבר. מותר לאנשים ההולכים בהלוויה לעמוד לצד הקבר ולקרוא למת משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אמר אחרי סיום קבורת המת והעמידה לצד הקבר: "איסתע'פירו לאח'כום ואסאלו להו אלתת'בית פאינהו אלאנה יוסאל - תבקשו סליחה לאח שלכם וביקשו שיהיה יציב משום שהוא עכשיו נשאל (על ידי אללה)".

תשיעית: מותר לכל אדם שפיספס את התפילה העיקרית לפני קבורת המת להתפלל עליו אחרי קבורתו מכיוון שהנביא עליו התפילה והשלום עשה את זה לתקופה הנמשכת לחודש או פחות מזה אם עברה תקופה נמשכת ליותר מחודש על קבורת המת לא יהיה מותר להתפלל על הקבר משום שלא סופר מפי הנביא עליו התפילה והשלום שהוא התפלל על קבר אחרי חודש מזמן קבורת המת.

עשירית: אסור על בני משפחתו של המת להכין אוכלים לאנשים בהסתמך על אמירת אל-ג'ריר בן עבדאללה אלבגלי שהוא צחאבי גדול ויקר (מבני לווייתו של הנביא מוחמד) "ערכנו אסיפה המונית לבני משפחתו של המת וגם הכנו את האוכל אחרי קבורת המת וההספד" ואילו הכנת האוכל להם ולאורחים ומותר לקרובי המשפחה ולשכנים להכין לאנשים את האוכל משום שכשהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום ידע שג'אעפר בן אבי טאליב נפטר באיזור א-שאם הוא ציווה על בני משפחתו של המת להכין אוכל לאנשי ג'עפר ואמר: "אתאהום מה ישע'להום – מצאו את הדבר שיעסיק אותם" ואין שום חשש ולא נורא אם בני משפחתו של המת יקראו לשכנים או אנשים אחרים לאכול מהאוכל המוגש להם ואין (להגשת האוכל) מועד קבוע בהלכה האיסלאמית.

אחת עשרה: אסור על האישה לערוך אבל על המת ליותר משלושה ימים אלא אם האבל הזה יתקיים על בעלה.

האישה חייבה להיות באבל על מות בעלה למשך ארבעה חודשים ועשרה ימים למעט אם היא בהיריון ואז במצב זה היא תקיים את האבל עד הלידה משום שהסונה הנבויה שסופרה מפי הנביא עליו התפילה והשלום מנחה לעשות את זה במצב הזה. ואילו הגבר לא מותר לו לקיים אבל כצער על מות אחד קרובי המשפחה שלו.

שתיים עשרה: מותר לגברים לבקר ולהלך בקברות מעת לאחרת ומותר גם ליחד קריאות למתים ולבקש רחמים להם ולדבר על המוות ועל העולם הבא בהתבסס על חאדת' הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: ביקרו בקברות משום שהם מזכירים אתכם בעולם הבא" הנביא לימד את בני לווייתו כשהם באים לבקר בקברות לומר: "שלום עליכם אנשי הקברות מהמאמינים ומהמוסלמים אנו באים אחריכם (נמות אחריכם) אם ירצה אללה אנו מבקשים לנו ולכם סליחת אללה. אנו מבקשים מאללה לרחם על הראשונים בינינו ועל האחרונים". אסור על הנשים לבקר בקברות וזאת לאור חאדת' הנביא מוחמד עליו התפילה והשלום: "אללה קילל את המבקרות בקברות" משום שחוששים שביקורן מהווה מדוחים ופיתוי או שלא יוכלו להתאזר בסבלנות.

לכן לא מותר להן ללכת בהלוויות המוליכות לקברות משום שהנביא מוחמד עליו התפילה והשלום אסר את זה ואילו קיום התפילה על המת במסגד או במקום התפילה נחשב כדבר מותר לגברים ולנשים כאחד.

זהו כל מה שיכולנו לצבור ותפילת אללה והשלום על הנביא מוחמד ועל בני משפחתו ועל בני לווייתו.

סוגי ביקור הקברות

ביקור כפירה:

כשהמבקר מתכוון לקריאת האדם המת ולהיעזר בו.

**ביקור בידעה
(חידוש סטייה):**

כשהמבקר מתכוון לקריאת אללה ולהתקרב אליו מהקברות.

**ביקור מותר מבחינה
שרעית:**

הביקור שנערך כדי לזכור את העולם הבא וגם נאספים בהמונים לביקור זה. האדם המבקר מתכוון להקדיש קריאות למת ולשאר המתים בלי לעשות דבר בניגוד לכללי האיסלאם.

שאלות על האמור לע"ל

- 1- השמירה על הסדר והנימוסים המוסרים נחשבת לאחד הדברים המיוחדים שבהם מצטיין האדם המוסלמי. (נכון – לא נכון)
- 2- כללי הדת שלי מצווים עליי ללוות את האנשים הרעים ולהתרחק מהטובים. (נכון – לא נכון)
- 3- מנהגי האיסלאם מלמדים אותנו להתיחס בצורה טובה עם המשרתים והעובדים ועם האחרים. (נכון – לא נכון)
- 4- אני מתלווה עם האדם שמפריע לאחרים בלשונו ובידו. (נכון – לא נכון)
- 5- אם מישהו קילל אותי אז מגיב לו את הקללה ונהנה מזה. (נכון – לא נכון)
- 6- האיסלאם הורה עליי לעזור לנזקקים ולחלשים. (נכון – לא נכון)
- 7- אחת מזכויות המוסלמי על אחיו המוסלמי שיבקר אצלו במחלתו ויאחל לו רפואה שלמה. (נכון – לא נכון)
- 8- שמיעת הסודות של השכנים בכוונה נחשבת לאחד תכונות המאמינים. (נכון – לא נכון)
- 9- האנשים האהובים לאללה הם האנשים העוזרים לאחרים. (נכון – לא נכון)
- 10- הקריאה (דועא') של היציאה מהבית היא: "בשם אללה נכנסנו ובשם אללה יצאנו ועל אללה סמכנו. (נכון – לא נכון)
- 11- אני אגיד לאדם שקילל אותי: " אללה ינחה אותך וישובב את נפשך". (נכון – לא נכון)

(שאלות על האמור לע"ל)

12- אל-אזכאר (הקריאות) שומרות על המוסלמי ומקרבות אותו
לאילה יתברך ויתנשא הוא. (נכון – לא נכון)

13- מהו סימן אהבתך לאחריך המוסלמי?

.....
14- הדבר המורה על ירידת האמונה הוא: קנאת אחריך המוסלמי.
(נכון – לא נכון)

15- מהן הסיבות המביאות את האהבה?

.....
16- האסור (חראם) מבין המשקאות החריפים (אלכוהול) כל דבר
שמכונה בשם יין. (נכון – לא נכון)

17- לא רצוי לנפוח באוכל ובמשקאות. (נכון – לא נכון)

18- רצוי ללקוק את האצבעות אחרי אכילת האוכל ולפני השטיפה.
(נכון – לא נכון)

19- המיצוע (תווסוט) הוא הדרך המבוקשת באוכל ביגוד ובקישוטים.
(נכון – לא נכון)

20- האנשים הזכאים לרחיצה ולקיים תפילה עליהם וקבורתם הם
..... ואחר כך ..... ולאחר מכן
.....

21- תשלום החוב של המת.

○ חובה.   ○ סונה (רשות).   ○ מות.

22- דין קבורת המת.

○ סונה (רשות).   ○ חובה.   ○ מצווה כללית.

23- דין שינון (אין אלוהים מלבד אללה) לגוסס.

○ חובה.   ○ סונה.   ○ מוחראם.

שאלות על האמור לע"ל

- 24- דין נוכחות אדם שלא ממונה על רחיצת המת.
○ מוחראם (אסור). ○ מותר. ○ לא רצוי.
- 25- מנתקים את קשרי התכריך כשמכניסים את המת בתוך הקבורה.
(נכון – לא נכון)
- 26- אסור על אחד בני הזוג לרחוץ את האחר משום שהקשר הזוגי הוספר אחרי הפטירה.
(נכון – לא נכון)
- 27- לגבר ולאישה רחיצה למי שיש לו.....
- 28- האדם אשר פיספס את הפילה על המת מקיים תפילה..... וזה ב..... בערך
- 29- הבכי בגלל הפרידה מהמת נחשב לדבר מותר באופן מוחלט.
(נכון – לא נכון)
- 30- המת מוצב בקברו בכיוון התפילה.
(נכון – לא נכון)

תוכן העניינים

2 פירוש המבוא .....

4 פירוש השיעור הראשון: סורת אל-פתיחה וכמה סורות קצרות
אחדות בקוראן .....

6 מבחרים מ"הקלת הכרים הרחמן" .....

32 שאלות על המבוא ועל הפירוש .....

54 השיעור השני: ארכאן אל-איסלאם (יסודות האיסלאם) .....

62 השיעור השלישי : יסודות האמונה .....

67 השיעור הרביעי : חלקי היחוד וחלקי הכפירה .....

72 השיעור החמישי : הצניעות .....

73 שאלות על היחוד .....

78 השיעור השישי : תנאי התפילה .....

82 השיעור השביעי : יסודות התפילה .....

84 השיעור השמיני : הדברים שחובה לעשותם בתפילה .....

85 השיעור התשיעי : ציון אל-תשהוד .....

86 השיעור העשירי .....

88 השיעור האחד עשר: מנהגי התפילה .....

90 דיני סגידת אל סהו (השכחה) .....

91 תמצית מצויירת לאופי התפילה .....

101 תמצית בתפילות ובדין .....

106 שאלות על התפילה.....

111 השיעור השניים עשר: תנאי הוודוא .....

113	..... השיעור השלוש עשרה: מצוות הוודוא
114	..... השיעור הארבע עשרה: הדברים המבטלים את הוודוא .
116	..... תמצית מצויירת לאופי הוודוא'
119	..... ניספח בהיטהרות
123	..... שאלות על ההיטהרות
125	..... ניספח בדיני אל-זכאת
131	..... שאלות על אל-זכאת
135	..... ניספח בצום
142	..... שאלות על הצום
145	..... ניספח בחג' ובעומרה
155	..... שאלות על החג'
158	..... השיעור החמש עשרה: התאפיינות בדברים המוסריים .
159	..... השיעור השש עשרה: הנהיגה לפי נימוסי האיסלאם
161	..... השיעור השבע עשרה: האזהרה מפני הכפירה ומפני החטאים.
163	..... השיעור השמונה עשרה: ההכנה לקבורת המת
170	..... שאלות על הנימוסים ועל ההלוויות

רשימת הביבליוגרפיה

- 1- "הקוראן הכארים" בנוסח חפץ ען עאצם.
- 2- "אל-גאמע אל-מוסנד אל-צחח אל-מוח'תאסר מן אמור רסול אללה עליו התפילה והשלום סוננהו ואייאמהו – לאימאם אבי עבד אללה מוחמד בן איסמעיל אל-בוח'ארי אל-געפי אללה ירחם עליו (שנת 256 לפי לוח השנה ההג'ירי).
- 3- "אל-גאמע אל-מוסנד אל-צחח" לאימאם אבי אל-חוסיין מוסלים בן חגאג אלניסאבוי אללה ירחם עליו (שנת 261 לפי לוח השנה ההג'ירי).
- 4- "אל-שארח אל-מומתע על זאד אל-מוסתקע" לשייח' מוחמד בן צאלח אלעות'יימין אללה ירחם עליו (שנת 1421 לפי לוח השנה ההג'ירי).
- 5- "אל-קול אל-מופיד על כתאב אל-תוחיד" לשייח' מוחמד בן צאלח אלעות'יימין אללה ירחם עליו (שנת 1421 לפי לוח השנה ההג'ירי).
- "תאייסיר אל-כרים אלרחמן פי תפסיר כלאם אל-מנאן" לשייח' עבד אלרחמן בן נאצר אלסועדי אללה ירחם עליו (שנת 1376 לפי לוח השנה ההג'ירי).

